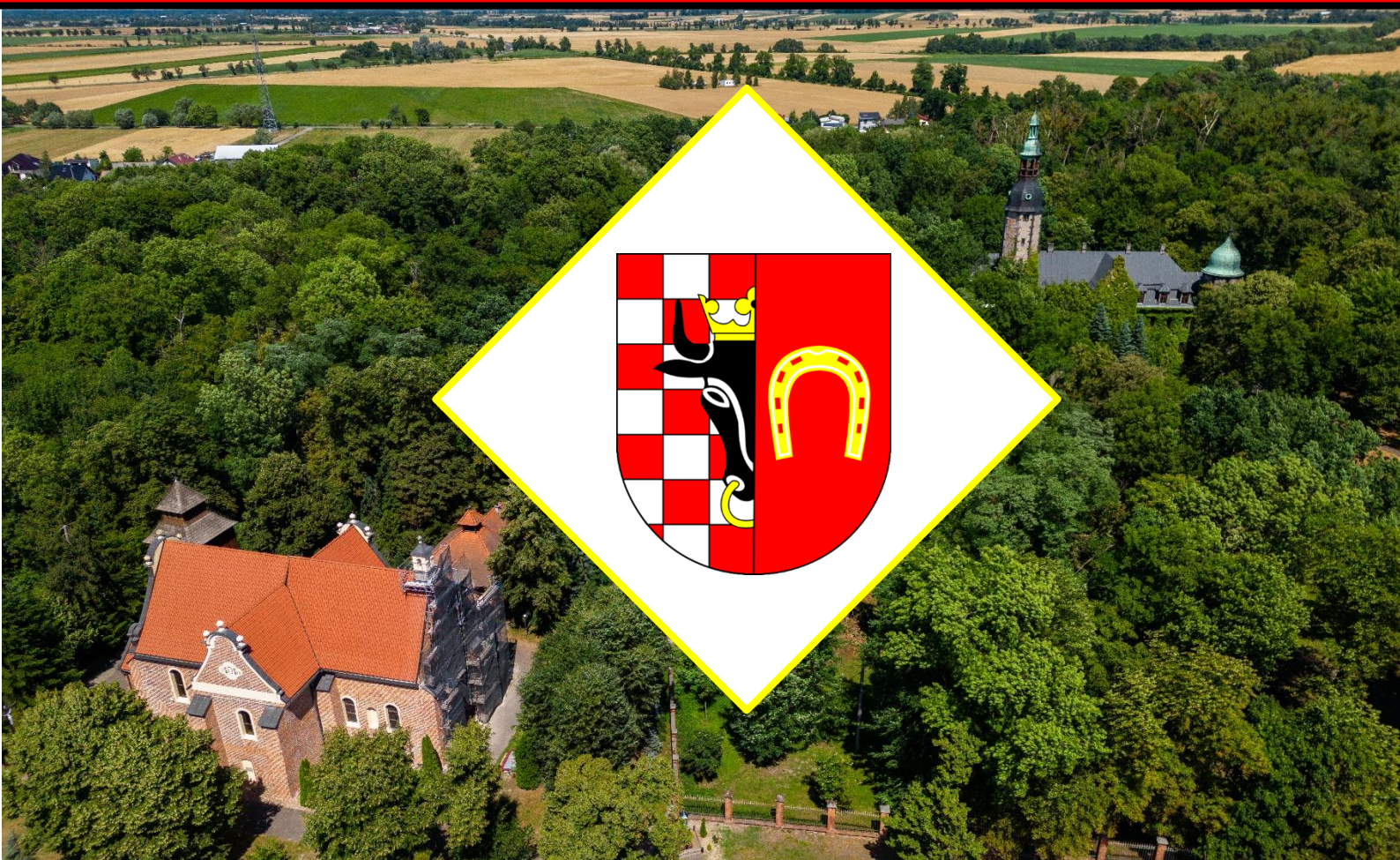
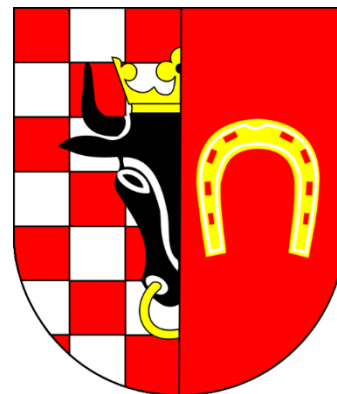

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2024-2030

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

Opracowanie:

Urząd Gminy Ostrów Wielkopolski

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Ostrów Wielkopolski i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI.....	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	16
4.1. <i>Ocena sytuacji Gminy</i>	18
4.2. <i>Pożądane priorytety rozwojowe</i>	28
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	30
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI.....	33
1. Misja i wizja.....	35
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	37
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ostrów Wielkopolski oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	50
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	62
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	70
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	73
ZAŁĄCZNIKI.....	75
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ostrów Wielkopolski.....	76
Załącznik 2: Lista projektów IIT	141
Załącznik 3: Wzór ankiety	144
Załącznik 4: Tabela ewaluacyjna.....	150

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski lata 2024-2030 stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania gminą. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Gminy do roku 2030, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 ma status dokumentu nadrzędnego w stosunku do innych planistyczno-strategiczných dokumentów obowiązujących w Gminie. Jest również w pełni zgodna z wyższymi dokumentami, takimi jak: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 i Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych.

Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Ostrów Wielkopolski, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Ostrów Wielkopolski w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Ostrów Wielkopolski) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024-2030.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lipcu 2023 roku – Wójt Gminy Ostrów Wielkopolski podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LXV/647/2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 7 września 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ważnym elementem na etapie diagnozowania i programowania założeń Strategii była aktywna partycypacja społeczna, którą umożliwiono interesariuszom Gminy m.in. mieszkańcom, partnerom społeczno-gospodarczym Gminy, podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska, podmiotom odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, a także pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy oraz badaniem ankietowym, w którym wzięło udział 56 osób. Wyniki tych badań zostały uwzględnione przy opracowaniu wniosków z diagnozy oraz głównych założeń Strategii. Przeprowadzono również warsztaty diagnostyczne oraz warsztaty strategiczne dotyczące przyszłych kierunków rozwoju Gminy, na których uczestniczyli m.in. przedstawiciele Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych (szkół, przedszkoli, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej), radni, sołtysi, przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie Gminy, lokalni działacze oraz członkowie organizacji pozarządowych działających w Gminie. Podczas spotkań wypracowano główne obszary problemowe oraz potencjały Gminy Ostrów Wielkopolski, a następnie na ich podstawie stworzono misję, wizję rozwoju Gminy, a także główne cele i kierunki działań. Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Strategii były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w dwóch formach: zbierania uwag w postaci

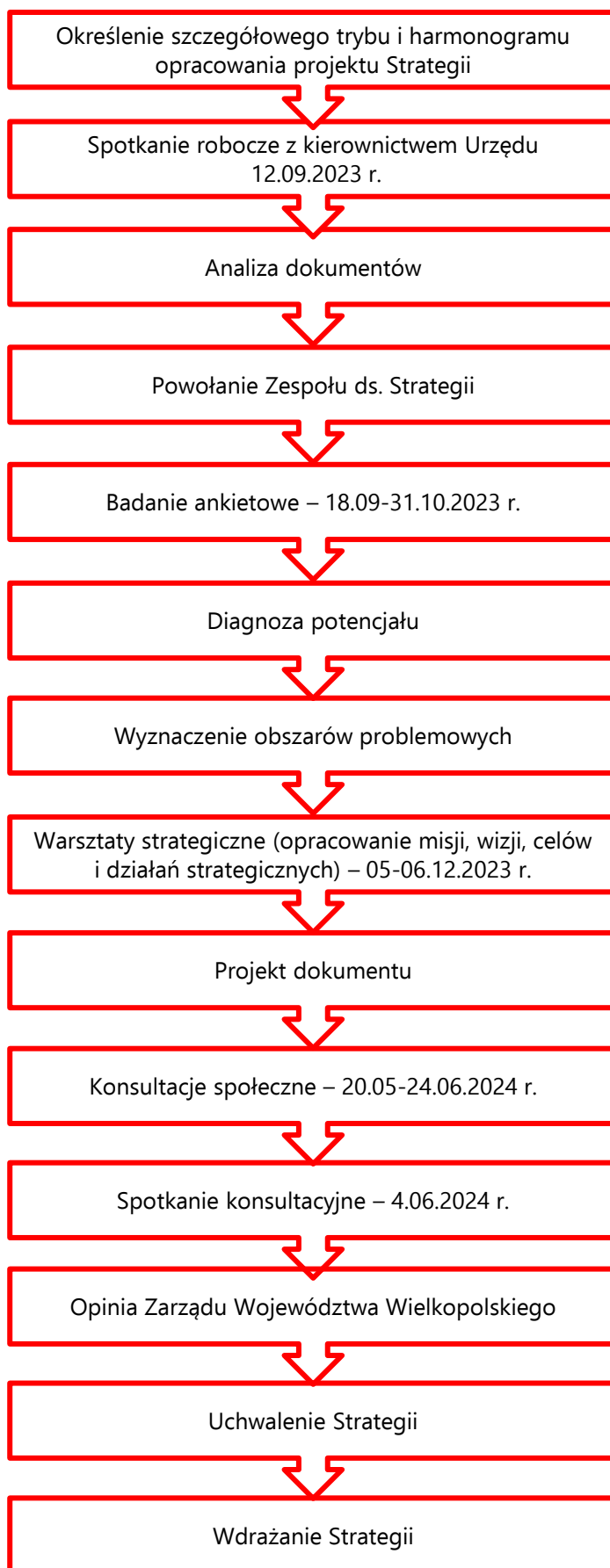
wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Maciej Łodyga**, Młodszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego – koordynator projektu,
- **Irma Kuznetsova**, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka**, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego.

Schemat przedstawia poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Ostrów Wielkopolski jest gminą wiejską położoną w powiecie ostrowskim w województwie wielkopolskim. Jest ona gminą obwarzankową dla Miasta Ostrów Wielkopolski. Co więcej Gmina podzielona jest na dwie, niegraniczące ze sobą części (dzieli ją wspomniane już Miasto Ostrów Wielkopolski oraz gmina Raszków). Całkowita powierzchnia Gminy stanowi 207,83 km², z czego jej zachodnia część zajmuje 76,23 km² a północno-wschodnia 131,6 km². 58% całkowitej powierzchni Gminy Ostrów Wielkopolski stanowią użytki rolne (rozmieszczone w dużej mierze na terenach bardziej oddalonych od Miasta), natomiast 27,8% użytki leśne. Na terenie Gminy występuje kilka różnych form ochrony przyrody, które zajmują znaczną część całkowitej powierzchni zachodniej części Gminy. Są to: Rezerwat „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”. Ponadto w północno-zachodnim fragmencie Gminy znajduje się 8 pomników przyrody.

Gęstość zaludnienia całego obszaru Gminy plasuje się na poziomie 93 os./km² (według danych GUS Gmina liczyła w 2022 roku 19 261 mieszkańców). Gmina posiada rozbudowaną sieć osadniczą składającą się z 33 wsi, spośród których największą liczbą mieszkańców wyróżniają się: Gorzyce Wielkie, Wtórek, Lewków i Sobótka (kolejno 2 622, 1 505, 1 426 i 1 190 mieszkańców w 2021 roku wg. Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań). Sieć dróg w Gminie tworzą drogi krajowe (ok. 31 km), wojewódzkie (ok. 2 km), powiatowe (ok. 88,5 km) oraz gminne (ok. 102,7 km) i inne.

Takie położenie Gminy jest dla jej władz oraz mieszkańców zarazem zaletą, ale również i wyzwaniem. Tak poprowadzona granica administracyjna wpływa nie tylko na podzielenie obszaru, ale również na większe trudności związane z organizacją transportu zbiorowego czy przemieszczaniem się po terenie Gminy – mieszkańcy chcąc przedostać się z jednej części do drugiej zmuszeni są do przejazdu przez miasto, co dodatkowo kumuluje korki (m.in.: na drogach krajowych nr 36 i 11), natomiast władze samorządowe w celu zwiększenia skuteczności i efektywności transportu zbiorowego dla mieszkańców organizują go we współpracy z Miastem (na mocy porozumienia międzygminnego). Transport zbiorowy obsługuje miejscowości takie jak: Wtórek, Sadowie, Topola Mała, Wysocko Wielkie, Borowiec, Gorzyce Wielkie, Karski, Kwiatków, Cegły, Zacharzew, Franklinów, Sobótka oraz Czekanów. Dodatkowo przez Gminę przebiegają linie kolejowe umożliwiające połączenia do Leszna, Jarocina, Kalisza, Poznania czy Łodzi. Ponadto z uwagi na podział Gminy utrudnione są działania związane z rozmieszczeniem sieci dróg rowerowych. W zachodniej części Gminy jest to 5 odcinków o łącznej długości ok. 9 km oraz 4 km odcinek będący obecnie w trakcie realizacji. W północno-wschodniej części ciągi rowerowe o łącznej długości ok. 10 km zapewniają połączenia rowerowe pomiędzy Michałkowem, Lewkowem, Czekanowem oraz Ostrowem Wielkopolskim. Planowany jest natomiast ok. 10 km odcinek wzdłuż drogi krajowej 11 oraz od drogi krajowej 11 do granicy Gminy w kierunku Raszkowa, a także fragment ok. 400 m z Czekanowa wzdłuż drogi krajowej 25 w kierunku północno-wschodnim. Ponadto z uwagi na taką specyfikę, siedziba władz gminnych mieści się poza granicami Gminy – w Mieście Ostrów Wielkopolski. Pozytywnym aspektem bliskości miasta powiatowego jest natomiast ciągły napływ ludności spowodowany procesem suburbanizacji obserwowanym w Ostrowie Wielkopolskim – największy ruch budowlany dotyczy Gorzyc Wielkich, Wtorku oraz Lewkowa, które w dużym stopniu pełnią funkcję „sypialni” Ostrowa Wielkopolskiego.

W aspekcie regionu Gmina zakwalifikowana została do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Miejski obszar funkcjonalny Aglomeracja Kalisko-Ostrowska charakteryzuje się zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi, co potwierdza wzrost liczby ludności, wzrost liczby mieszkań i terenów zurbanizowanych w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz pozytywne trendy rozwoju poziomu aktywizacji gospodarczej. Ponadto z uwagi kolejno na duży napływ ludności, duży udział i ważność terenów rolniczych pokrywających gminę w skali regionu oraz z uwagi na liczne, zabytkowe kościoły, dwory i pałace, a także duże oddalenie od większych miast, będących siedzibami wojewódzkimi, Gmina należy do obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych oraz obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolniczej, do obszaru cennego przyrodniczo, obszaru ochrony krajobrazów kulturowych, obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych oraz obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Pomimo oddalenia od większych miast, w tym Poznania będącego siedzibą władz wojewódzkich, a także wyzwań związanych z podziałem Gminy na 2 części, sytuację przestrzenną Gminy Ostrów Wielkopolski należy ocenić pozytywnie – jest to ośrodek stale rozwijający się, obserwuje się rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz stały napływ nowych mieszkańców. Mieszkańcy mają możliwość poruszania się po Gminie rozbudowaną siecią dróg, dostępny jest transport kolejowy, a także transport zbiorowy we współpracy z Miastem oraz poprzez prywatnych przewoźników. Występuje także sieć dróg rowerowych, w której przy dalszym jej rozwoju, widzi się dużą szansę na zapewnienie mieszkańcom alternatywy dla poruszania się po obszarze autem. Pomimo obserwowanego procesu suburbanizacji, w Gminie wciąż znaleźć można także wiele użytkowanych terenów rolniczych oraz lasów – w sąsiedztwie których poprowadzono szlaki turystyczne różnego rodzaju (dwa szlaki piesze, pięć tras rowerowych oraz jedną trasę konną). Potencjał turystyczno-rekreacyjny Gminy podwyższają także m.in.: ośrodek hodowlano-jeździecki w miejscowości Wtórek, zespół pałacowy w Sobótce, zespół pałacowo-parkowy w Lewkowie (oddział Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej w Kaliszu), Pałac Bagatela Książąt Radziwiłłów w Czekanowie czy dwór w Gutowie. Dostrzega się więc wysokie walory przyrodnicze i rekreacyjne, mogące sprzyjać dalszemu rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej czy agroturystyki. Wymagane będą jednak odpowiednie działania w tym zakresie np. poszerzenie oferty szlaków turystycznych w granicach Gminy czy poprawa stanu infrastruktury towarzyszącej.

Z uwagi na sytuację rozwojową Gminy w aspekcie przestrzennym dostrzega się jednak potrzebę oraz potencjał dalszego rozwoju i modernizacji sieci dróg gminnych, a także usystematyzowania gospodarki przestrzennej poprzez opracowanie Planu Ogólnego, a w oparciu o niego opracowanie kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i stref gospodarczych, ograniczając tym samym możliwe niekorzystne skutki rozproszenia powstałej chaotycznie zabudowy z uwagi na wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy ściśle związany jest z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki. Analiza liczby funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych w porównaniu z innymi gminami pozwala na stwierdzenie, iż Gmina Ostrów Wielkopolski charakteryzuje się dość wysokim (i zwiększającym się) poziomem przedsiębiorczości. Jest to sytuacja pozytywna mając na uwadze rolniczą funkcję Gminy i znaczące pokrycie terenu przez użytki rolne. Wzrost gospodarczy ma związek między innymi z położeniem w sąsiedztwie ośrodka powiatowego i rozwojem zabudowy na terenach graniczących z Miastem, dlatego planuje się tworzenie nowych terenów inwestycyjnych.

Wpływ na rozwój gospodarczy oraz atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy ma również jakość i dostępność dróg oraz urządzeń technicznych. Dlatego konieczna jest bieżąca rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury. W zakresie infrastruktury drogowej dostrzega się potrzebę bieżącego remontowania nawierzchni dróg, ale również modernizacji i rozwoju infrastruktury towarzyszącej (chodników, dróg rowerowych, oświetlenia, odpowiednich oznaczeń), która podniesie również poziom bezpieczeństwa drogowego. Podobnie w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej – oprócz jej rozbudowy na terenach siecią nieobjętych i obszarach nowej zabudowy konieczna jest również modernizacja istniejącej sieci i jej urządzeń. Obecnie za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. z siedzibą w Gorzycach Wielkich przy ul. Okólnej 3, które zaopatruje 43 miejscowości w Gminie Ostrów Wielkopolski oraz Raszków. Ścieki z terenu Gminy Ostrów Wielkopolski odprowadzane są do mechaniczno-biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Rąbczyn (gm. Raszków). Oczyszczalnia obsługuje Gminę i Miasto Ostrów Wielkopolski oraz gminy Raszków i Przygodzice. Administratorem oczyszczalni jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji WODKAN S.A., z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim. Ponadto dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej samorząd stosuje wsparcie w postaci dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto w Gminie występuje sieć gazowa, jednak dostęp do niej posiada jedynie co piąty mieszkaniec (doprowadzona jest ona do miejscowości: Chruszczyny, Topola Mała, Gorzyce Wielkie, Zacharzew, Czekanów i Lewków). Dystrybucja i przesył gazu odbywa się przez gazociągi należące do GAZ System oraz do PGNiG, w skład której wchodzi Polska Spółka Gazownictwa. Podmiotem odpowiedzialnym za rozbudowę sieci gazowej jest PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Poznań. Z uwagi na kwestie ekonomiczne i znaczne rozproszenie zabudowy, potencjalny dalszy rozwój sieci gazowej jest znacząco ograniczony. Mieszkańcy mają również dostęp do Internetu zapewniany przez szereg podmiotów prywatnych.

Gmina Ostrów Wielkopolski również w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi współpracuje z podmiotem posiadającym siedzibę poza granicami administracyjnymi jednostki. W Gminie Ostrów Wielkopolski podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych (oraz zagospodarowanie popiołu) od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy jest znajdujący się na terenie Miasta Ostrów Wielkopolski Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami "MZO" S.A. z podwykonawcami tj. Firma Usługowa "KOSZ" Sp. z o.o. oraz Firma Usługowa "EKO-KAR" Sp. z o.o., sp. K. Za zagospodarowanie odpadów odpowiada "RZZO" Sp. z o.o. na podstawie umowy wykonawczej. Od mieszkańców regularnie odbierane są zmieszane oraz segregowane odpady komunalne (papier, tworzywa sztuczne, szkło, bioodpady, popiół), a częstotliwość odbioru poszczególnych frakcji zależy od pory roku i rodzaju zabudowy. Warto podkreślić, że na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy mogliby dostarczyć odpady – dwa najbliższe PSZOK znajdują się na terenie Miasta. Obserwuje się coroczny, zwiększający się udział odpadów zbieranych selektywnie w całkowitej masie odpadów, a co za tym idzie zwiększający się poziom odzysku tworzyw. W latach poprzednich nie zawsze były jednak spełniane ustawowe normy poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła czy poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W celu dalszej poprawy stanu gospodarki odpadami widzi się konieczność rozszerzenia i kontynuacji działań już prowadzonych m.in.: utworzenia PSZOK na terenie Gminy czy dalszej edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, obejmującej nie tylko dzieci i młodzież szkolną, ale również dorosłych i seniorów.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska skupia się głównie na zachowaniu czystego powietrza oraz rozwoju OZE. Prowadzona jest ewidencja źródeł ciepła, z której wynika, że 64% wszystkich źródeł ciepła korzystało z paliw stałych (węgiel, miało, ekogroszku), 16% z gazu, natomiast 14% z energii elektrycznej, a 6% z OZE. Gmina nie posiada terenów wyznaczonych pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, jednak planuje dalszy rozwój OZE oraz termomodernizację budynków użyteczności publicznej. Stopniowo wydawanych jest także coraz więcej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczących decyzji na instalacje OZE w postaci elektrowni słonecznych.

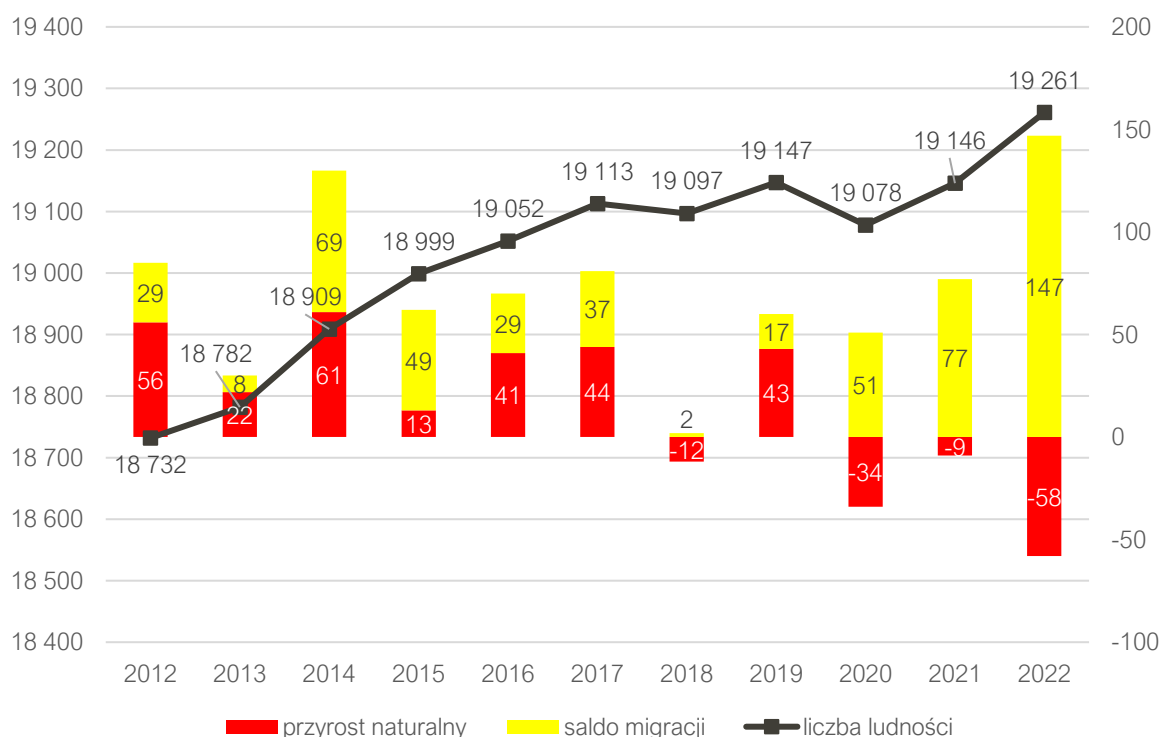
Ponadto w Gminie zlokalizowane są aż 4 stacje monitoringu jakości powietrza, informujące mieszkańców i władze Gminy o jakości powietrza.

W Gminie Ostrów Wielkopolski widzi się więc coraz to większe zainteresowanie, zarówno władz, jak również samych mieszkańców i przedsiębiorców, aspektem ochrony środowiska i działaniami proekologicznymi. Z tego względu jest ona stosunkowo czysta ekologicznie, jednak konieczne jest kontynuowanie obecnych i podejmowanie dalszych działań związanych z ochroną środowiska. Jedynym z nich jest kontynuacja dofinansowania wymiany źródeł ciepła z przestarzałych systemów na rozwiązania bardziej ekologiczne, dalszy rozwój bazy i szersze wykorzystanie czujników jakości powietrza czy organizowanie programów edukacyjnych, jak również stosowanie rozwiązań energooszczędnych w sektorze publicznym. Dofinansowania na wymianę źródeł ciepła mieszkańcy otrzymują m.in. w ramach programu „Czyste powietrze”.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Kapitał społeczny każdej Gminy stanowią jej mieszkańcy i to do nich kieruje się rozwój – chęć zapewnienia jak najlepszych warunków życia, możliwość edukacji na wysokim poziomie, odpowiednią ofertę usług, ciekawą i angażującą ofertę spędzania czasu wolnego. Korzystnym trendem obserwowanym na przestrzeni ostatnich lat jest ciągły napływ ludności (z wyjątkiem delikatnych spadków w 2018 i 2020 rokiem, stale wzrastała przez to liczba ludności) – nie tylko na teren Gminy Ostrów Wielkopolski, ale i do całego powiatu ostrowskiego (choć w tym przypadku saldo migracji było jedynie minimalnie dodatnie). W 2022 roku liczba mieszkańców wyniosła 19 261 osób. Saldo migracji od początku badanego okresu utrzymuje się na poziomie dodatnim, co oznacza, iż więcej osób wprowadza się na teren Gminy niż decyduje się ją opuścić. Negatywnym trendem był natomiast utrzymujący się na ujemnym poziomie przyrost naturalny (stosunek urodzeń do zgonów) w latach 2020-2022. Wciąż jednak liczba osób imigrujących do Gminy jest zdecydowanie wyższa od liczby zgonów oraz osób emigrujących, po czym także w kolejnych latach spodziewać się można dalszego wzrostu liczby mieszkańców Gminy Ostrów Wielkopolski.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2012-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu pogłębienia analizy sytuacji demograficznej w Gminie Ostrów Wielkopolski zbadano również inne wskaźniki. Na tej podstawie zaobserwowano zmniejszający się udział mieszkańców w wieku 25-34 lat na terenie Gminy, a więc osób stanowiących główną siłę rozwoju gospodarczego, mieszkańców, którzy zakładają rodziny oraz podejmują zatrudnienie. Rośnie natomiast współczynnik senioralnego obciążenia demograficznego, czyli liczby osób starszych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Pozytywnym aspektem jest jednak fakt, iż w Gminie Ostrów Wielkopolski proces ten zachodzi wolniej niż w powiecie oraz w województwie. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, choć wciąż jest ona niższa niż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co oznacza, iż liczba dzieci i młodzieży w Gminie pozostaje ciągle wyższa niż liczba seniorów, jednak przy zachowaniu aktualnych tendencji różnica pomiędzy tymi grupami w przyszłości będzie się stale zmniejszać, a w przeciągu paru lat przewyższy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto od 2013 roku obserwuje się stopniowe zmniejszanie się udziału osób w wieku produkcyjnym w całkowitej strukturze wieku. Pozytywnym aspektem jest natomiast zwiększający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym obserwowany od 2018 roku.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako umiarkowanie niekorzystną. Z jednej strony obserwuje się napływ ludności do Gminy i ciągłe zwiększanie się liczby ludności, z drugiej natomiast widoczny jest ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, zmniejszający się udział w strukturze demograficznej osób w wieku produkcyjnym, w tym osób w przedziale 25-34 lat oraz szybciej zwiększający udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym, co prowadzić może w przeciągu paru kolejnych lat do spadku zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

Zmiany demograficzne rodzą konieczność dostosowywania oferty usług do zmieniających się potrzeb mieszkańców. Jeśli obecne trendy będą się utrzymywać w perspektywie kolejnych lat wciąż obserwowane będzie wysokie zainteresowanie usługami takimi jak: żłobki, przedszkola czy oferta skierowana do dzieci i młodzieży, a ponadto wzrośnie zainteresowanie usługami skierowanym dla osób w wieku poprodukcyjnym takich jak np. usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne czy medyczne, a także aktywizacji dla seniorów.

W momencie opracowywania niniejszego dokumentu opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewniał tylko jeden żłobek – Żłobek Gminny w Gorzycach Wielkich, którego organem prowadzącym jest Gmina Ostrów Wielkopolski. Z kolei poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej w 2021 roku wynosił ponad 100%, co oznacza nie tylko, że w 2021 roku każde dziecko w wieku przedszkolnym z Gminy uczęszczało do przedszkola, ale również, że Gmina przyjęła dodatkowe dzieci z gmin ościennych.

W sumie w Gminie działa 10 przedszkoli publicznych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Ostrów Wielkopolski i 4 przedszkola, dla których Gmina nie jest organem prowadzącym, które w 2022 roku świadczyły opiekę dla prawie 900 dzieci. W połączeniu z pozytywną oceną respondentów badania ankietowego pozwala to stwierdzić, iż opieka przedszkolna oferowana na terenie Gminy jest zapewniana w stopniu zadowalającym, jednak ważnym jest aby również w kolejnych latach kontynuować działania sprzyjające takiemu stanowi rzeczy.

Edukację podstawową na terenie Gminy zapewnia 8 szkół podstawowych o różnej liczbie i wielkości oddziałów oraz 4 placówki niepubliczne. Do poszczególnych szkół publicznych uczęszcza od 90 do 235 uczniów w podziale na od 7 do 13 oddziałów. Również stan bazy dydaktycznej w poszczególnych szkołach publicznych jest zróżnicowany. Nauka odbywa się z wykorzystaniem różnej liczby sal lekcyjnych, oraz różnej liczby nowoczesnych technologii i wyposażenia dydaktycznego takiego jak komputery do użytku uczniów czy projektory multimedialne. Wszystkie szkoły posiadają dostęp do obiektów sportowe (sale gimnastyczne lub hale), jednak jedynie niektóre korzystają także z obiektów zewnętrznych takich jak stadion lekkoatletyczny czy boisko typu Orlik. Mimo to stan wszystkich placówek należy ocenić jako dobry – w większości obiektów znaleźć można monitoring szkolny, szafki dla każdego ucznia, parkingi dla kadry i rodziców, gabinety pielęgniarek, a w każdej placówce funkcjonują świetlice szkolne. Poziom nauczania (zbadany na podstawie wyników egzaminów ósmoklasisty) w poszczególnych szkołach również jest zróżnicowany, natomiast ich średnia dla całej Gminy jest niższa od średnich wyników w powiecie i województwie. Dalsze potrzeby w zakresie szkolnictwa na terenie Gminy to m.in. zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, wsparcie dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami, utworzenie klas kierunkowych np. sportowych, dostosowanie budynków oświatowych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami czy ich modernizacja, podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej oraz zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Ponadto widzi się potrzebę zwiększenia dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobków lub klubów malucha. W przypadku zmniejszenia się liczby uczniów w latach obowiązywania niniejszej Strategii, może pojawić się także konieczność ekonomicznej redukcji placówek oświatowych z uwagi na wysokie i ciągle rosnące wydatki w dziale oświaty i wychowania.

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury w Gminie Ostrów Wielkopolski, dla których organem prowadzącym jest Gmina są: Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzycach Wielkich (zachodnia część Gminy) oraz Gminny Ośrodek Kultury w Wysocku Wielkim (północno-wschodnia część Gminy). Biblioteka dysponuje także 9 filiami w miejscowościach: Daniszyn, Lewków, Sobótka, Szczury, Franklinów, Wysocko Wielkie, Lamki, Topola Mała i Wtórek. Oba podmioty prężnie działają w zakresie organizacji różnego rodzaju projektów, w tym spotkań, zajęć czy warsztatów, upowszechniając ofertę edukacyjną i kulturalną wśród mieszkańców, a tym samym aktywizując różne grupy wiekowe. W GOK funkcjonuje wiele sekcji nakierowanych na rozwój pasji wśród mieszkańców, w szczególności zdolności muzycznych i tanecznych,

bowiem w jego strukturze znajdziemy m.in.: kapelę ludową „Furmany”, Zespół Pieśni i Tańca „Gorzycanie”, zespół „Wiecznie młodzi”, Chór „Radość” czy Zespół Śpiewaczy „Łakocanie”. Wszystkie ww. podmioty są żywo zaangażowane w realizację zadań kulturalnych, rozwijanie pasji i zainteresowań czy uzdolnień artystycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym seniorów, a także promowanie Gminy.

Z kolei na infrastrukturę sportową składa się 19 obiektów – 15 boisk sportowych, 3 boiska do gry w piłkę typu „Orlik” oraz stadion lekkoatletyczny. Wszystkie ww. obiekty zachowane są w dobrym stanie technicznym, pozostają zadbane dzięki organizacjom pozarządowym korzystającym z obiektów oraz przez działania Gminy. Na wszystkich obiektach odbywają się zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz treningi i szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną. Organizuje się także memoriały, imprezy sportowe, mecze towarzyskie oraz rozgrywki w różnych dyscyplinach sportowych. Ponadto organizuje się Piknik Sportowy LZS połączony z wręczaniem nagród Wójta za wybitne osiągnięcia sportowe, a także Letnią i Zimową Spartakiadę, w ramach której mieszkańcy z poszczególnych sołectw rywalizują ze sobą we wskazanych konkurencjach.

Podsumowując, w Gminie Ostrów Wielkopolski zapewniana jest urozmaicona oferta kulturalna i sportowa, dzięki prężnie działającym jednostkom gminnym oraz zespołom muzycznym, tanecznym i sportowym oraz lokalnym działaczom. Ważnym jest, aby powyższe działania były kontynuowane, a dostępna oferta kulturalna i sportowa wraz z zapleczem (w postaci obiektów o funkcji kulturalnej i sportowej) były regularnie urozmaicane w celu zachowania atrakcyjności dla różnych grup wiekowych. Wskazane byłoby również utworzenie gminnej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za działania sportowe lub zlecenie takowych działań i przemianowanie GOK na Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.

Gmina Ostrów Wielkopolski charakteryzuje się dużą liczbą działających organizacji pozarządowych, a większość z nich działa bardzo prężnie. Wyróżnić można m.in. koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne oraz kluby sportowe. Organizacje te oprócz oferowania rozwoju swoim uczestnikom działają również na rzecz szerszych grup społeczności lokalnych, często też współpracując przy tym z Gminą lub między sobą. Przykładowo OSP, poza swoją codzienną działalnością dotyczącą bezpieczeństwa pożarowego, odpowiadają także za bezpieczeństwo publiczne podczas różnego rodzaju wydarzeń oraz organizują lub współorganizują m.in. gminne zawody sportowo-pożarnicze. Ponadto części organizacjom pozarządowych w ramach konkursów zleca się realizację zadań publicznych m.in. w zakresie kultury fizycznej. Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski spośród zarejestrowanych stowarzyszeń na uwagę zasługuje stowarzyszenie pod nazwą Terenowy Klub Olimpijczyka im. Mariana Matysiaka. Jest to stowarzyszenie z dużą tradycją i historią, a jej członkami bywali i wciąż bywają zasłużeni i wybitni sportowcy np. olimpijczycy. Wśród mieszkańców Gminy Ostrów Wielkopolski dostrzega się dużą aktywność społeczną, która przejawia się w chęci wspólnego organizowania się na rzecz społeczności i Gminy. Ponadto wsparcie rozwoju lokalnego odbywa się również dzięki członkostwu Gminy w związkach i stowarzyszeniach międzygminnych. Aktywność mieszkańców w połączeniu z możliwościami oferowanymi przez samorząd pozwala mieszkańcom na uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących ich codziennego życia, wpływać na rozwój swojego miejsca zamieszkania oraz wyróżniać swoje potrzeby i opinie.

Zapewnieniem wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej lub społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim. GOPS realizuje zadania wynikające ze swojego statutu za pomocą szeregu dokumentów m.in. Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ostrów Wielkopolski czy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W kolejnych latach kluczowe będzie regularne aktualizowanie powyższych dokumentów, a także dalsze zwiększanie poziomu świadczonych usług i dostępności do nich dla mieszkańców. Ważne będzie także poszerzenie oferty Ośrodka skierowanej dla seniorów np. o utworzenie Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy.

Dostęp do usług medycznych zapewniany jest w Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej w Daniszynie, Sobótce, Lewkowie oraz Wtórku. Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, jednak współpracuje z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych takich jak: „Program edukacji zdrowotnej, wykrywania zakażeń HBV i HCV oraz szczepień przeciwko WZW typu B na terenie Aglomeracji Kalisko Ostrowskiej”, program profilaktyczny dot. osteoporozy czy badań

mammograficznych. Dostrzega się potrzebę dalszego zwiększania współpracy Gminy z podmiotami medycznymi (w tym świadczącymi specjalistyczną opiekę medyczną) w aspekcie organizowania oferty usług medycznych, jej dofinansowania czy rozbudowy np. o ofertę rehabilitacji. Aby zwiększyć świadomość mieszkańców o możliwości skorzystania z przyszłych, darmowych usług i programów medycznych, które będą akurat dostępne w Gminie, planowane będzie utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego.

W Gminie zlokalizowanych jest kilka mieszkań socjalnych oraz kilkadziesiąt mieszkań komunalnych, jednak okres oczekiwania na przyznanie lokum gminnego trwa nawet kilka lat. Z tego względu widzi się konieczność zwiększenia zasobów takich mieszkań, aby tym samym skrócić czas oczekiwania na przyznanie mieszkania.

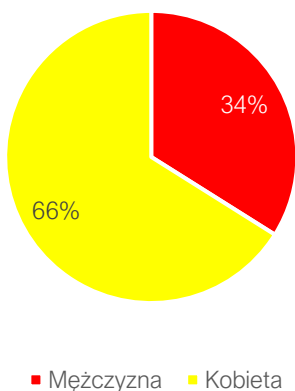

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Ostrów Wielkopolski przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz on-line. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Respondenci składali odpowiedzi od 18 września do 31 października 2023 roku (łącznie przez 44 dni). Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do niniejszego opracowania.

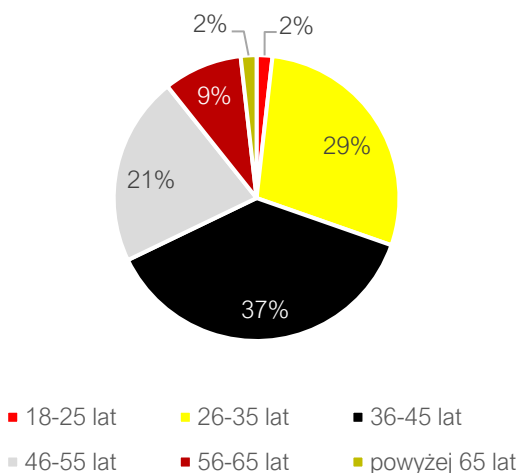
Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 56 ankiet. Większą część respondentów stanowiły kobiety (66%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej osób było w przedziale wiekowym 36-45 lat (37%). Ponad 73% stanowiły osoby pracujące. Szczegółowe dane na temat ankietowanych przedstawiają poniższe wykresy.

Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci

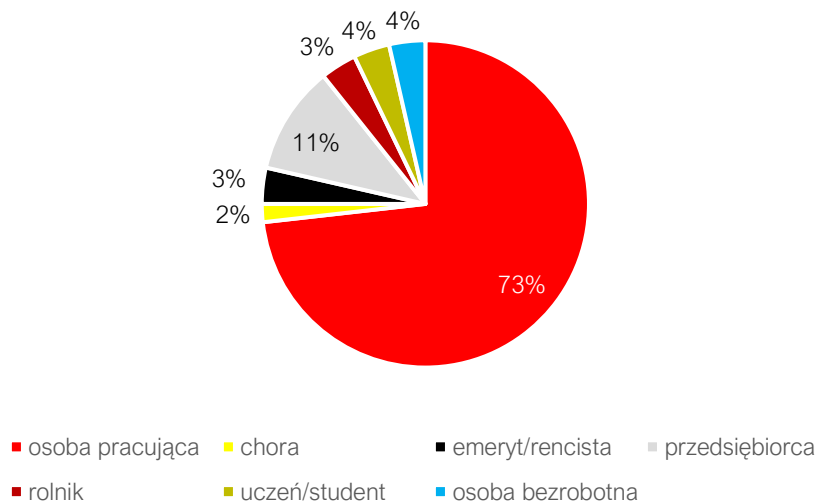
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

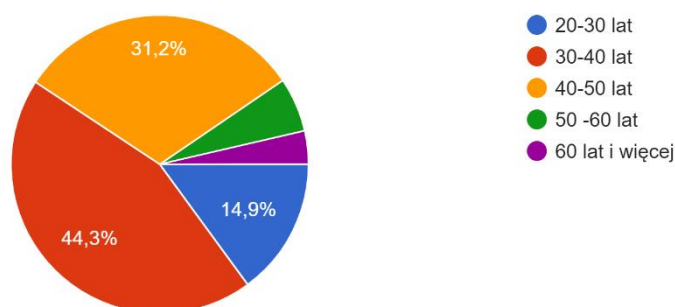
Źródło: opracowanie własne.

Ponadto w Gminie w trakcie prac nad niniejszą Strategią, odbyło się drugie badanie ankietowe. Badanie było częścią projektu prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltrura21, który nosił nazwę „Porozmawiajmy o swojej miejscowości”. Projekt prowadzony był od stycznia 2023 do listopada 2023. W ramach projektu odbyło się 35 warsztatów z mieszkańcami w każdym sołectwie. Wzięło w nich udział 720 uczestników, a ankieta była podsumowaniem pracy – prowadzona była w okresie wrzesień-listopad 2023. Uzyskano w niej 221 odpowiedzi. Ponad 70% ankietowanych stanowiły kobiety, a najliczniejszą grupę wiekową spośród badanych stanowiły osoby w wieku 30-40 lat.

Ryc. 5. Metryczka – ankietowani w ramach projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” według wieku i płci

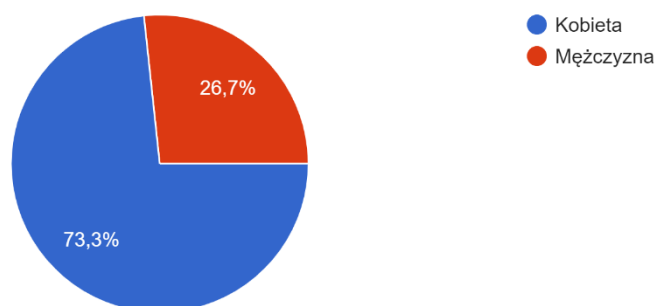
1. Ile masz lat?

221 odpowiedzi

2. Płeć

221 odpowiedzi

Źródło: opracowanie Urzędu Gminy Ostrów Wielkopolski.

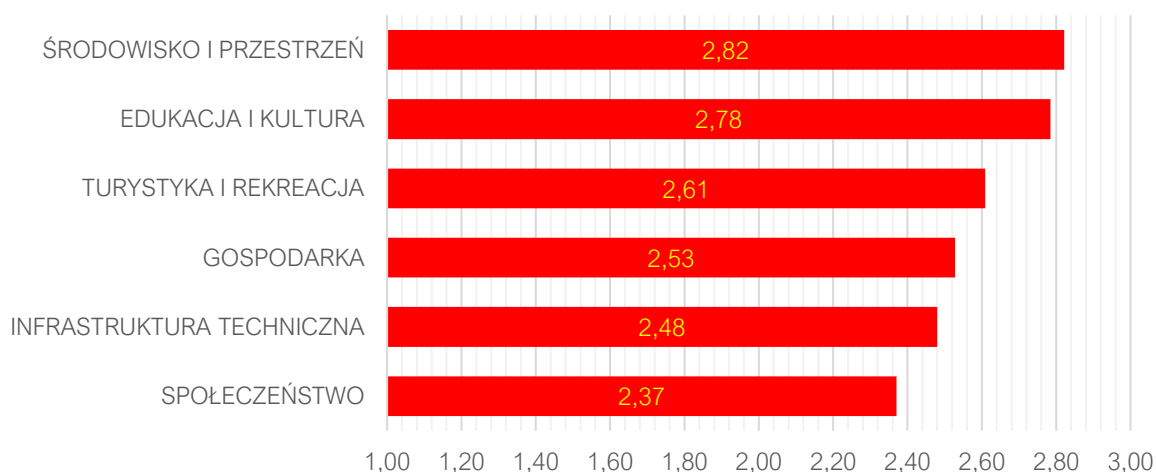
4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Ostrów Wielkopolski w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **środowiska i przestrzeni** – średnia ocen dla tego obszaru wynosiła 2,82. Z kolei **najmniej korzystnie** oceniony został obszar **społeczeństwa** – średnia ocena wynosiła 2,37. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,6, co oznacza, że poszczególne aspekty w większości ocenione zostały jako zadawalające.

Ryc. 6. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego i przestrzeni publicznej respondenci najkorzystniej ocenili **estetykę Gminy** – pytanie to uzyskało średnią ocenę 3,46. Dość wysoko oceniono również **system odbioru odpadów na terenie Gminy** – średnia ocena wyniosła 3,43. Z kolei najniżej oceniona została **infrastruktura melioracji szczegółowej** (1,98) oraz **rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy** (2,48).

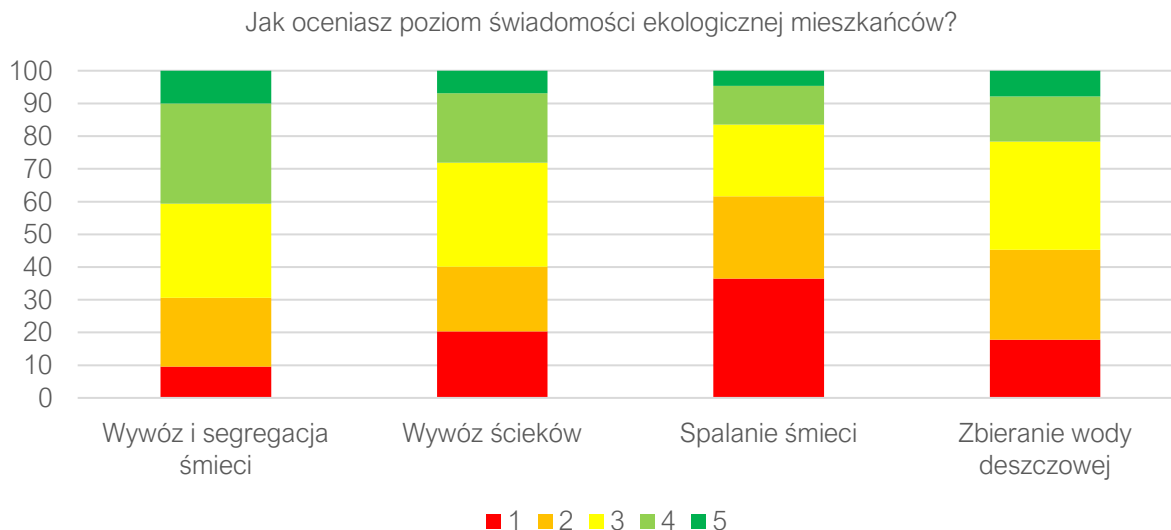
Tab. 1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

Estetyka Gminy	3,46
System odbioru odpadów na terenie Gminy	3,43
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	3,30
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	2,89
Jakość powietrza w Gminie	2,88
Oferta Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,75
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie	2,68
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,63
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,55
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	2,48
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	1,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Z kolei w ankiecie dotyczącej projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” zadano pytanie o ocenę świadomości ekologicznej mieszkańców. Ankietowani najniżej ocenili poziom świadomości ekologicznej w aspekcie spalania śmieci – ponad 60% oceniło go na 1 lub 2 tj. bardzo źle lub źle. Najlepiej oceniono aspekt wywozu i segregacji. Na uwagę zasługują także średnio oceniany aspekt zbierania wody deszczowej oraz wywozu ścieków.

Ryc. 7. Poziom świadomości ekologicznej mieszkańców według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltrura21.

Turystyka i rekreacja

We fragmencie ankiety poświęconemu turystyce i rekreacji mieszkańcy najlepiej ocenili **poziom bazy sportowo-rekreacyjnej** – średnia ocena to 3,09, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają ten aspekt jako zadawalający. Z kolei najniżej ocenione zostały: **oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów** oraz **działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów** – dla których

średnia ocena wyniosła kolejno 1,95 i 2,16, a więc duża część ankietowanych oceniła te aspekty negatywnie.

Tab. 2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

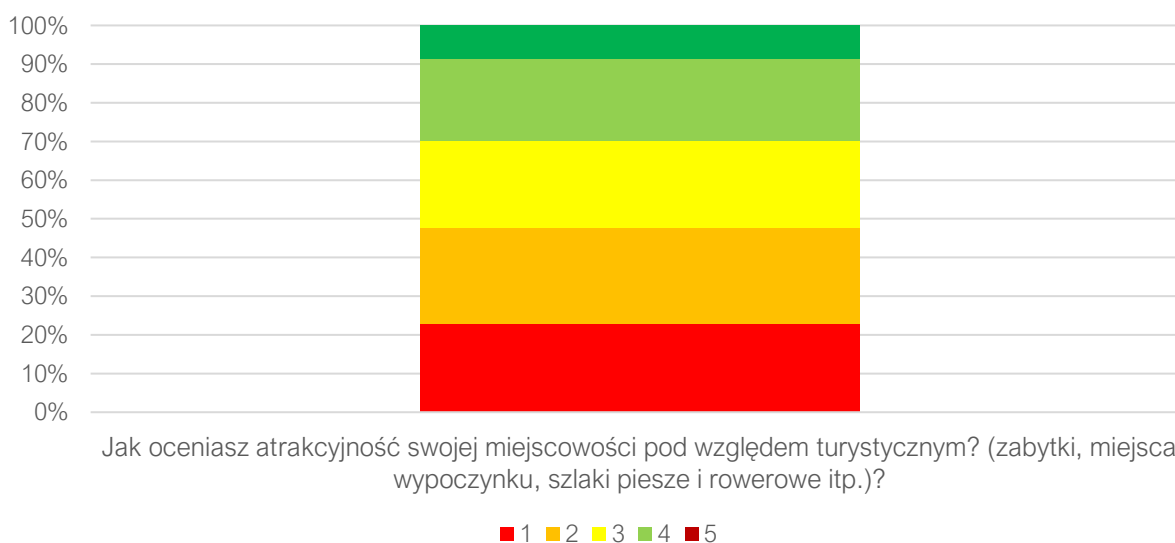
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	3,09
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,09
Atrakcyjność turystyczna Gminy	2,95
Poziom bazy gastronomicznej	2,80
System ścieżek rowerowych	2,70
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci	2,64
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,63
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych	2,41
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży	2,29
Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,16
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów	1,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ponadto w ramach projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” ankietowanym zadano pytanie odnoszące się do zintegrowania i aktywności mieszkańców w organizacji lub udziału w wydarzeniach w sołectwach. 39,7% ankietowanych wskazało odpowiedź twierdzącą, 24,7% zaprzeczyło, natomiast 27,4% nie posiadało w tej kwestii zdania. Dodatkowo umieszczono pytanie czy ankietowani zaangażowaliby się w działania organizowane przez lokalną społeczność. Spośród wielu dostępnych do wyboru odpowiedzi aż 69,5% wskazało, że byłoby zainteresowani odbiorem wydarzenia, a 57,3% uważa, że chcieliby zaangażować się w organizację wydarzeń.

Warto również wspomnieć o pytaniu odnoszącym się do oceny przez ankietowanych atrakcyjności swoich miejscowości pod względem turystycznym (zabytków, miejsc wypoczynku, szlaków pieszych i rowerowych itp.). Najwięcej ankietowanych oceniło atrakcyjność turystyczną najniższą możliwą oceną, a niewiele mniej wskazało drugą najniższą ocenę. Porównywalna liczba ankietowanych wskazała jednak, że ich miejscowości posiadają dostateczną lub dobrą atrakcyjność dla turystów. Świadczy to o widocznej różnorodności pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Ryc. 8. Ocena atrakcyjności swoich miejscowości pod względem turystycznym według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qlтура21.

Edukacja i kultura

Obszar skupiający w sobie aspekty związane z edukacją, wychowaniem przedszkolnym oraz upowszechnieniem kultury osiągnął drugi najwyższy wynik spośród badanych sfer, a jego najpozytywniej odbieranym elementem był **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych** (3,89). Wysoko oceniono również **dostęp do edukacji przedszkolnej** (3,66) oraz **jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy** (3,21). Elementy te otrzymały jedno z najwyższych średnich wyników wśród wszystkich badanych w ankiecie aspektów. Najslabiej ocenione zostało **wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy** (1,95) oraz **dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy** (2,11), lecz niska ocena wynikać może z braku świadomości mieszkańców na temat działań Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych czynionych w tych aspektach (w obu przypadkach ok. 20-30% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „nie dotyczy, nie mam zdania”). Według respondentów rozwoju wymaga także **działalność świetlic wiejskich** (2,30).

Tab. 3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

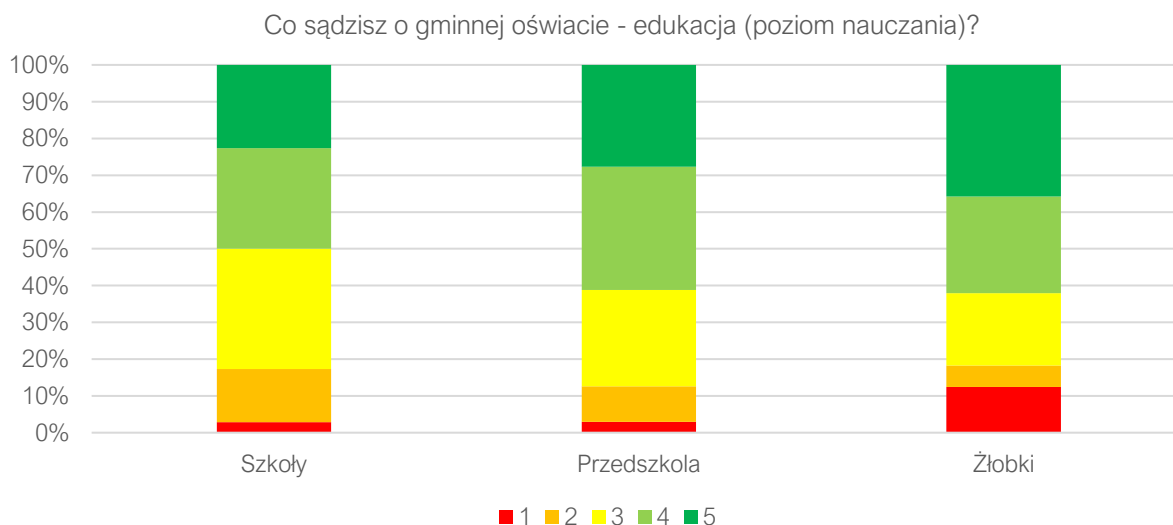
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,89
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,66
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy	3,21
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie	3,07
Działalność domu kultury i biblioteki	3,02
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie	2,91
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie	2,82
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	2,79
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie	2,71
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy	2,52
Organizacja dowozu dzieci do szkół?	2,48
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,32
Działalność świetlic wiejskich	2,30
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy	2,11
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy	1,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Z kolei w badaniu ankietowym będącym częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltrura21, zadano pytanie odnoszące się do poziomu gminnej oświaty w podziale na szkoły, przedszkola oraz żłobki. Analogicznie jak w przypadku ankiety prowadzonej na potrzeby opracowania niniejszej Strategii, również w tym przypadku ankietowani oceniali badany aspekt w skali od 1 do 5, gdzie 1 było oceną najniższą a 5 najwyższą.

Dostrzec można, że w przypadku wszystkich trzech rodzajów placówek, dominują oceny od 3 w górę, a wartości 4 lub 5 wskazane zostały przez więcej niż 50% ankietowanych. Zdecydowanie najlepiej oceniana jest praca przedszkoli publicznych – jedynie 12% ankietowanych ocenia ich pracę na 1 lub 2.

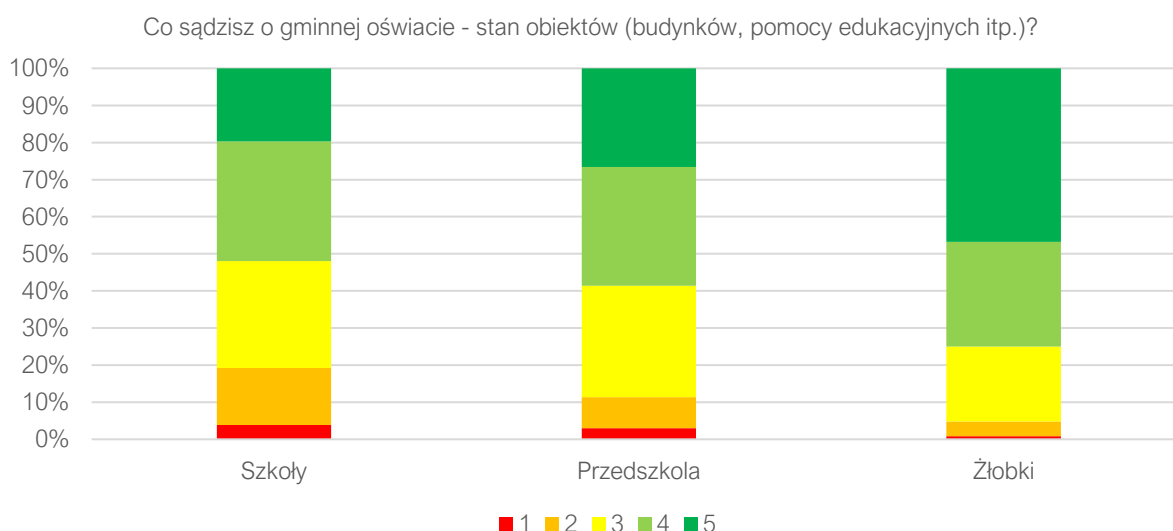
Ryc. 9. Poziom gminnej oświaty w podziale na szkoły, przedszkola oraz żłobki według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltrura21.

Ponadto w aspekcie gminnej oświaty zadano również pytanie odnoszące się do stanu obiektów (budynków, pomocy edukacyjnych itp.). Również w tym wypadku wszystkie obiekty oceniono pozytywnie – szczególną uwagę należy zwrócić na budynek i wyposażenie żłobka gminnego, które w 75% ocenione zostały na bardzo dobre lub dobre.

Ryc. 10. Stan obiektów oświatowych według ankietowanych

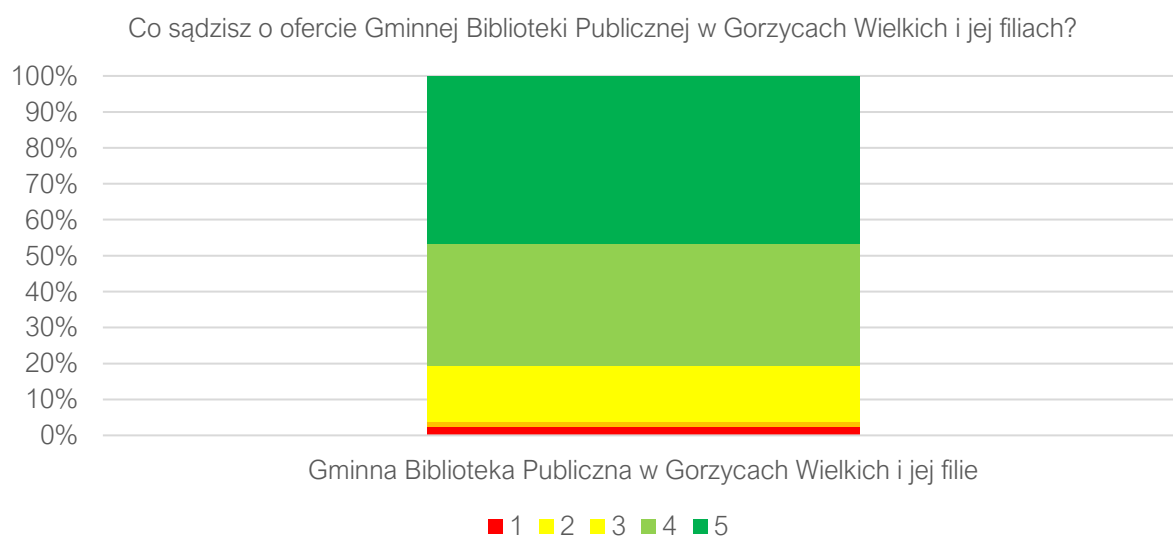
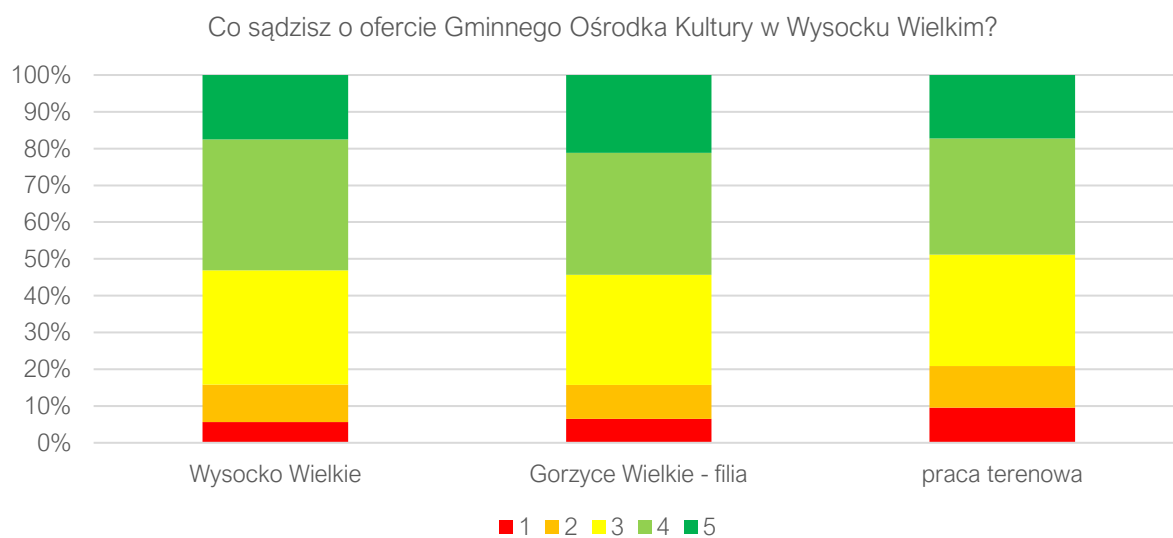

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltrura21.

Kolejne z pytań odnosiło się do oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Wysocku Wielkim, w podziale na Ośrodek w Wysocku Wielkim, filię w Gorzycach Wielkich oraz pracę terenową. Dostrzega się, że ogólna praca ośrodka, jego filii oraz prace terenowe oceniane są najczęściej jako dostateczne lub dobre. Najgorzej w poniższym zestawieniu prezentują się prace terenowe, jednak wciąż są to względnie pozytywne wyniki, ponieważ na 1 lub 2 oceniło je jedynie nieco ponad 20% ankietowanych.

Ocenie poddano także ofertę Gminnej Biblioteki Publicznej w Gorzycach Wielkich wraz z jej filiami. Również w tym przypadku zdecydowana większość ankietowanych oceniła pracę Biblioteki jako zadowalającą, dobrą lub wręcz bardzo dobrą.

Ryc. 11. Oferta Gminnego Ośrodka Kultury w Wysocku Wielkim oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Gorzycach Wielkich według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qlitrura21.

Gospodarka

W zakresie sfery gospodarczej, mieszkańcy najlepiej ocenili **atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy** (3,14). Mieszkańcy dostrzegają natomiast problem w zakresie **perspektyw rozwojowych działalności rolniczej w Gminie**. Taka sytuacja może być spowodowana obserwowanym rozwojem zabudowy i zmniejszaniem się powierzchni terenów rolnych.

Tab. 4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	3,14
Dostępność usług na terenie Gminy	3,07
Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	3,04
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy	2,61
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy	2,43
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,20
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy	2,16
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,16
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	1,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Infrastruktura techniczna

Część ankiety dotycząca infrastruktury technicznej zawierała pytania o stan i jakość infrastruktury sieciowej na terenie Gminy. Mieszkańcy Gminy najwyżej ocenili **dostęp do Internetu** (3,39). Natomiast najniżej ocenione zostały: **jakość sieci kanalizacyjnej** (1,98) oraz **jakość sieci gazowej** (1,89).

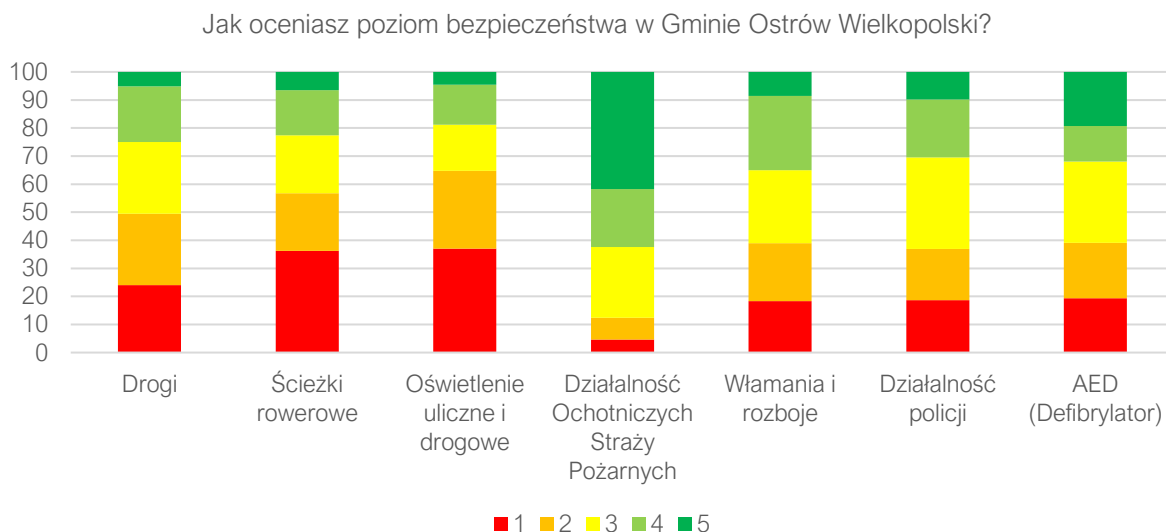
Tab. 5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

Dostęp do Internetu w Gminie	3,39
Jakość sieci wodociągowej	2,77
Stan dróg w Gminie	2,70
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,39
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,23
Jakość sieci kanalizacyjnej	1,98
Jakość sieci gazowej	1,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W aspekcie infrastruktury technicznej w ramach ankietyzacji będącej częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” zadano pytanie o poziom bezpieczeństwa w Gminie w podziale na: drogi, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne i drogowe, działalność OSP, włamania i rozboje oraz dostępność do defibrylatorów AED. Spośród ww. obiektów najniżej oceniona została kwestia bezpieczeństwa na ścieżkach rowerowych oraz oświetlenia ulicznego i drogowego. Wynioskować można więc, że w wielu miejscowościach działania mające na celu stworzenie zadbanej i nowoczesnej sieci ścieżek rowerowych oraz zadbanie o odpowiednie oświetlenie szlaków komunikacyjnych, znacząco polepszy poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Pozytywnie w kwestii bezpieczeństwa wyróżniają się Ochotnicze Straże Pożarne, których działalność przez większość ankietowanych oceniona została bardzo pozytywnie.

Ryc. 12. Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qlutra21.

Spółeczeństwo

Mieszkańcy Gminy Ostrów Wielkopolski pozytywnie oceniają **funkcjonalność budynków administracji publicznej** oraz **zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy** – średnia ocena tych aspektów wyniosła powyżej 3, co oznacza, iż większość respondentów oceniała go jako zadowalający lub dobry. Najniżej oceniono **wsparcie osób niesamodzielnych** oraz **wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Kluby Seniora)** – średnia ocena wyniosła kolejno 1,57 i 1,7, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają ten aspekt źle.

Tab. 6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

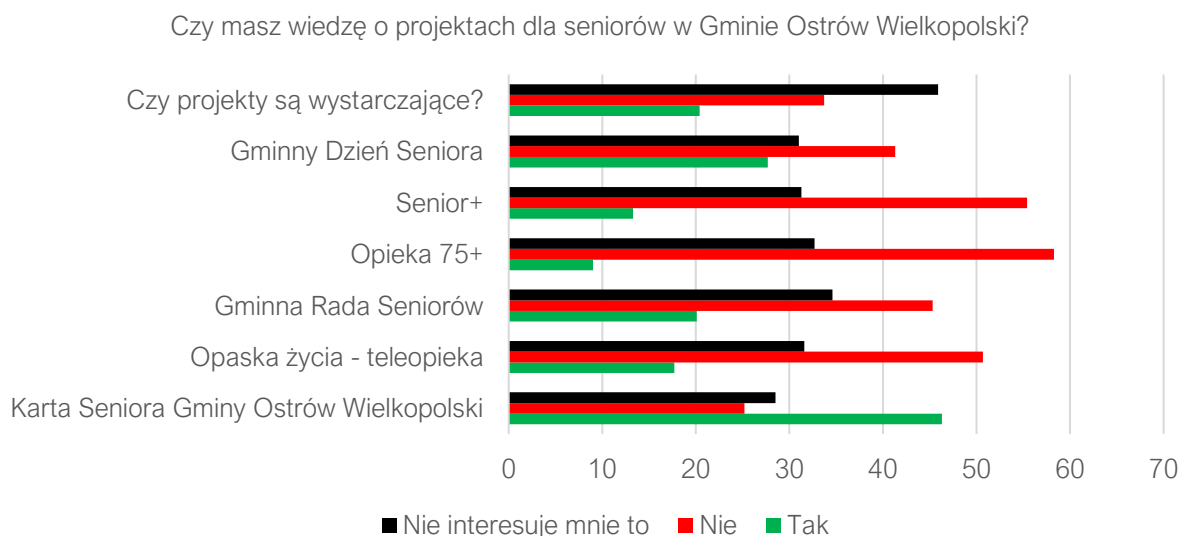
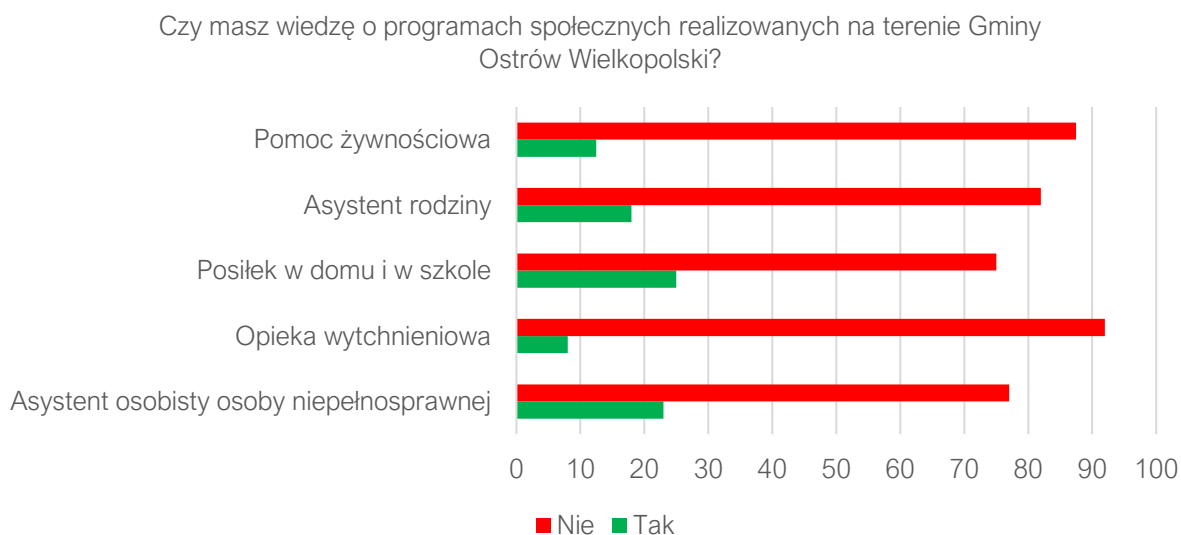
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	3,38
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,27
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy	2,86
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy	2,71
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,39
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie Gminy	2,32
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,23
Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy	2,21
Dostęp do żłobków / klubów malucha	1,95
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,86
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Kluby Seniora)	1,70
Wsparcie osób niesamodzielnych	1,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W tym miejscu warto jednak przywołać także wyniki ankiety przygotowywanej na potrzeby projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości”. W ramach ankiety mieszkańcom poszczególnych miejscowości w Gminie zadano pytanie o wiedzę o programach społecznych oraz o wiedzę o projektach dla seniorów realizowanych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski. Zdecydowana większość ankietowanych nie posiada wiedzy o programach społecznych oraz o projektach dla seniorów w Gminie. Wyjątkiem jest Karta Seniora Gminy Ostrów Wielkopolski, dla której jako jedynej odpowiedzi twierdząca przewyższała zaprzeczenie bądź brak zainteresowania. Tak wysoki stan niewiedzy o oferowanych programach po części tłumaczyć może niski wynik w aspekcie wsparcia osób niesamodzielnych oraz wsparcia osób starszych oferowanego przez

Gminę. Mimo to w przypadku pytania czy obecnie realizowane projekty dla seniorów są wystarczające, padła odpowiedź zaprzeczająca, co świadczy o dostrzegalnej przez mieszkańców konieczności dalszego rozwoju tejże oferty.

Ryc. 13. Wiedza o programach społecznych oraz o projektach dla seniorów realizowanych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet będących częścią projektu „Porozmawiajmy o swojej miejscowości” prowadzonego przez Gminę Ostrów Wielkopolski wspólnie ze Stowarzyszeniem Qltru21.

W ramach ankiety zadano również pytanie odnoszące się do poziomu komunikacji Urzędu Gminy Ostrów Wielkopolski z mieszkańcami tj. informowania o projektach, inwestycjach, programach itd.). Aż 56,3% ankietowanych ocenia, iż komunikacja ta wymaga poprawy, natomiast 32,1% wskazało ją na wystarczającą a 9,8% wskazała odpowiedź jednoznacznie zaprzeczającą. Z kolei na pytanie o ocenę jakości administracji publicznej w Gminie zarówno funkcjonowanie Urzędu, obsługę petenta i jakość zarządzania oceniono na dobrą lub dostateczną (31-35% ankietowanych wskazało ocenę „4”, a 24-27% ocenę „3”).

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z obszarów.

Tab. 7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu	Jakość sieci gazowej
Środowisko i przestrzeń	Estetyka Gminy	Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)
Spółeczeństwo	Funkcjonalność budynków administracji publicznej	Wsparcie osób niesamodzielnych
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie prowadzonej na potrzeby niniejszego dokumentu należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami była **poprawa infrastruktury drogowej**, w tym chodników, dróg itp. (odpowiedź wskazana przez 59% ankietowanych). Kolejną często wskazywaną odpowiedzią była **rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych** (odpowiedź wskazana przez 46% ankietowanych). Wśród często wskazywanych odpowiedzi znalazły się również: **rozbudowa oświetlenia ulicznego** (odpowiedź wskazana przez 45%), **stworzenie dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3** (odpowiedź wskazana przez 35% ankietowanych). Pozostałe odpowiedzi uzyskały poniżej 30% głosów.

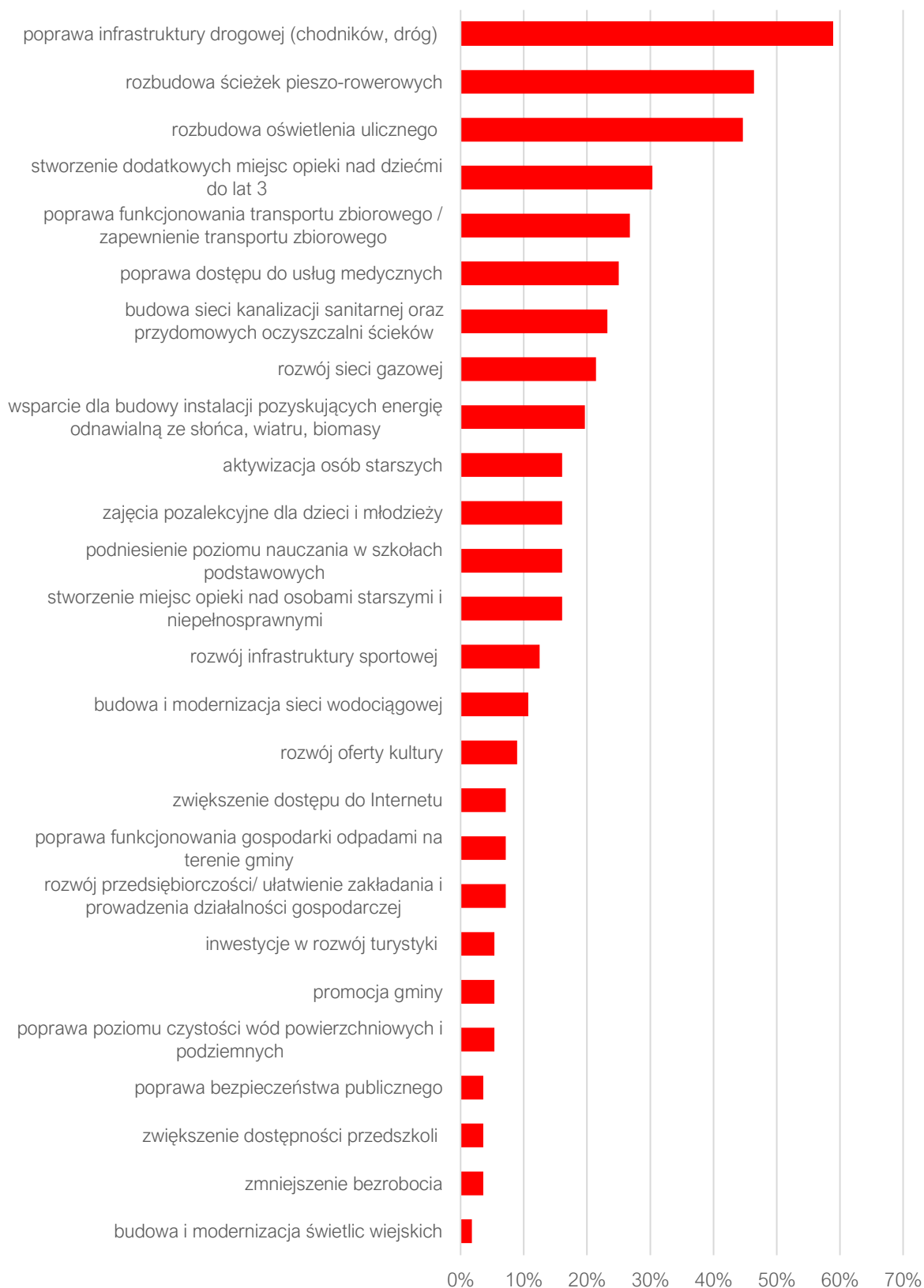
Na kolejnej stronie zamieszczony został szczegółowy wykres przedstawiający poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę poproszeni zostali respondenci.

W ankiecie zapytano również co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Wśród odpowiedzi najbardziej wybrzmiały następujące kwestie:

- Przyroda, zieleń oraz czystość – działania związane z ochroną środowiska;
- Zadbane i bezpieczne tereny rekreacyjne i miejsca spotkań – miejsca zabaw dla dzieci, parki i świetlice wiejskie np. park i pałac (Muzeum) w Lewkowie, park w Wysocku;
- Zadbane i bezpieczne drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, transport zbiorowy;
- Bogata oferta kulturalna i turystyczna;
- Dzieci – dobry dostęp do oferty szkolnej, przedszkolnej i żłobkowej oraz jej poziom;
- Gmina przyjazna przedsiębiorcom.

Ryc. 14. Główne priorytety rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski według ankietowanych

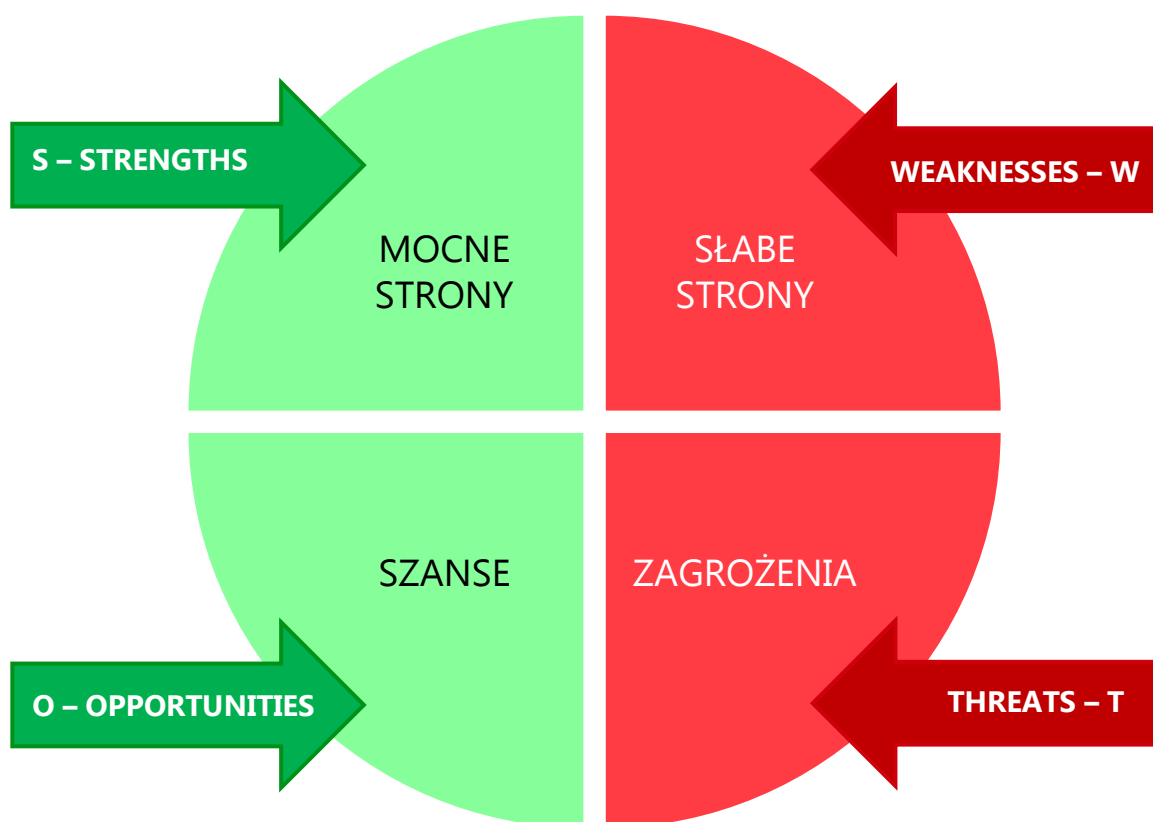
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Ostrów Wielkopolski opracowano bazując na:

- 1) Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ostrów Wielkopolski;
- 2) danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Ostrów Wielkopolski, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 3) wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii.

Analizę SWOT dla Gminy Ostrów Wielkopolski przedstawia poniższe zestawienie.

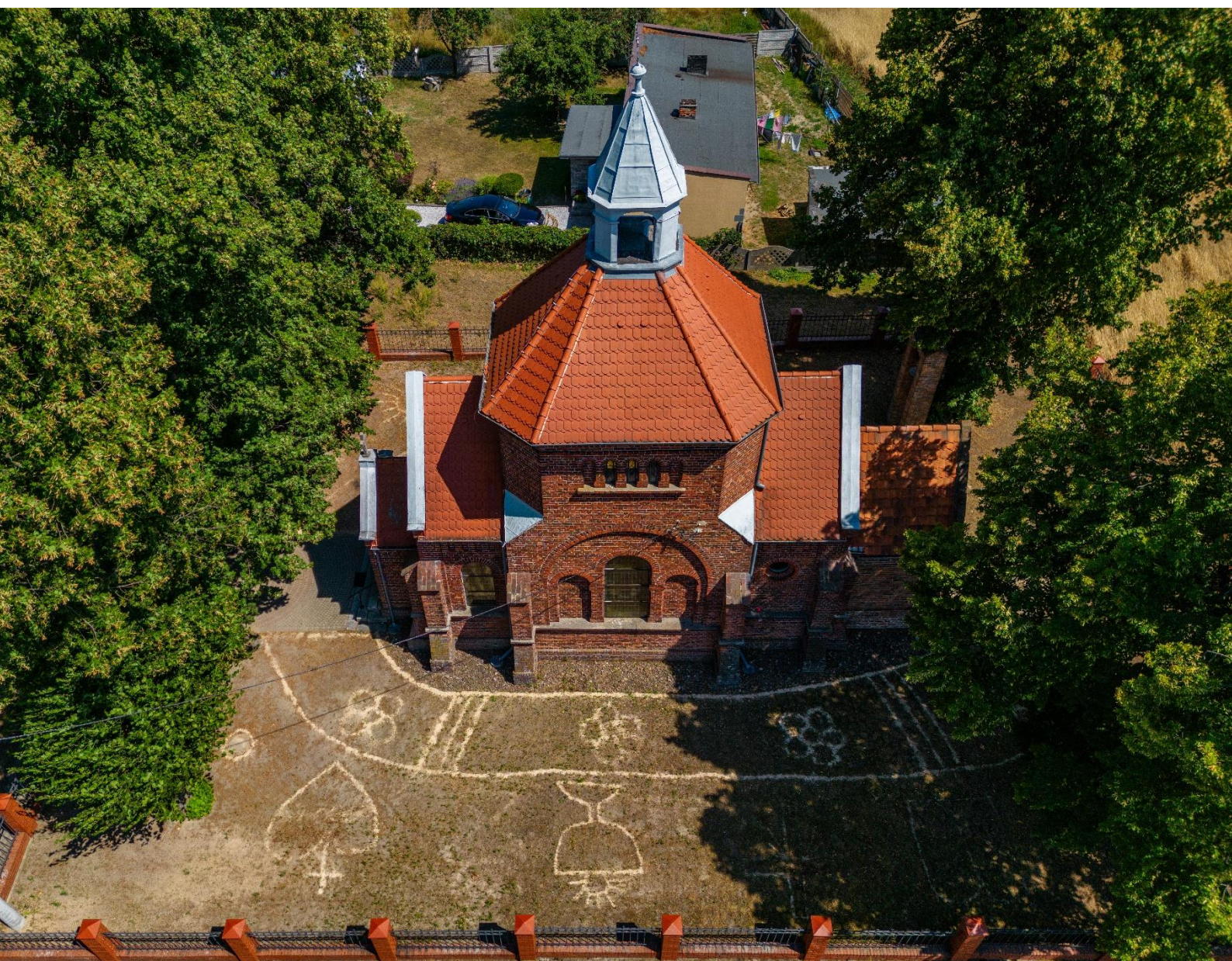
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• rozbudowana sieć osadnicza składająca się z 33 wsi, rozwijająca się w oparciu o ciągły napływ nowych mieszkańców, • rozbudowana oferta przedszkolna i szkolna gwarantująca dostęp do tychże usług na dobrym poziomie dla wszystkich dzieci z Gminy, • walory przyrodniczo-krajobrazowe i rekreacyjne związane z występowaniem lasów oraz zabytków, w szczególności zespołów pałacowych z założeniami parkowymi, szlaków pieszych, rowerowych i konnych, sprzyjających dalszemu rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej czy agroturystyki oraz wzbogacaniu oferty kulturalno-rekreacyjnej dla mieszkańców, • funkcjonowanie dobrze zaopatrzonego Żłobka Gminnego w Gorzycach Wielkich, • rozwinięta działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Gorzycach Wielkich i Gminnego Ośrodka Kultury w Wysocku Wielkim oferująca zajęcia i wydarzenia dla mieszkańców, • duża aktywność mieszkańców w zakresie działalności kulturalnej, sportowej i społecznej m.in. w różnego rodzaju organizacjach pozarządowych, zespołach muzycznych, tanecznych, sportowych, KGW czy OSP, • wyspecjalizowana funkcja rolnicza w związku z rolniczą historią obszaru skutkująca wysoką kulturą rolną oraz intensywnym rolnictwem, • występowanie form ochrony przyrody, w szczególności w zachodniej części Gminy, wpływających pozytywnie na atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną Gminy, • rozbudowana sieć dróg gminnych ułatwiająca przemieszczanie się po terenie Gminy, • dobrze funkcjonująca współpraca z Miastem Ostrów Wielkopolski oraz sąsiednimi gminami m.in. w zakresie transportu zbiorowego, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki komunalnej,	• niewystarczająco rozwinięta sieć ciągów pieszych i rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. oświetleniem, odpowiednimi oznaczeniami) w Gminie, obniżająca poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz ograniczająca wykorzystywanie alternatywnych środków transportu – innych niż samochody osobowe, • dostrzegalna potrzeba dalszego rozwoju i modernizacji istniejącej sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie drogowe), • niewystarczająco rozwinięta oferta usług społecznych i zdrowotnych, w tym rehabilitacyjnych, opieki wytchnieniowej, zapobiegania wykluczeniu społecznemu, itp., • niewystarczająca promocja wydarzeń, zajęć i usług oferowanych dla mieszkańców przez Gminę i jej jednostki organizacyjne m.in.: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę Publiczną czy oferty darmowych usług i programów medycznych, • brak wyodrębnionej gminnej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za działania sportowe, • brak wyodrębnionej strefy inwestycyjnej, skutkujący rozproszeniem zabudowy przemysłowo-usługowej, • konieczność rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarach nowej zabudowy oraz modernizacji istniejącej sieci, • ograniczenia związane z możliwością przemieszczania się transportem zbiorowym, • niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – brak takiego miejsca w północno-wschodniej części Gminy, • brak funkcjonujących Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy, • niedostateczna liczba punktów monitoringu gminnego wpływająca na niższe poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, • niski poziom pokrycia Gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego,

• atrakcyjne miejsca rekreacji sprzyjające spędzaniu czasu na świeżym powietrzu i uprawianiu sportu, • stosowanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej, • dobrze rozwinięta sieć stacji monitoringu jakości powietrza w Gminie, • pozytywny odbiór mieszkańców w zakresie oferowanych przez Urząd Gminy usług.	• niedostosowanie części budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz brak ich termomodernizacji, • brak terenów wyznaczonych pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, • niewystarczająco rozwinięta infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.), • niewystarczająca promocja Gminy na zewnątrz – skierowana do turystów i inwestorów.
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• biegnące przez Gminę drogi krajowe, powiatowe oraz linie kolejowe, zwiększające dostępność komunikacyjną, a tym samym atrakcyjności inwestycyjną i osiedleńczą, • bliskość Miasta Ostrów Wielkopolski i obserwowany proces suburbanizacji wpływający na napływ ludności do Gminy, • zwiększenie ładunku przestrzennego w Gminie poprzez opracowanie Planu Ogólnego i nowych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, • utworzenie nowych terenów inwestycyjnych, • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z dalszym rozwojem OZE, • zwiększenie bezpieczeństwa i samowystarczalności energetycznej w oparciu o rozwój odnawialnych źródeł energii (wyznaczenie terenów pod OZE), • szersze wykorzystywanie możliwości uzyskania środków zewnętrznych na inwestycje i bieżące funkcjonowanie Gminy, • zwiększający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym w całkowitej liczbie mieszkańców, • nawiązanie współpracy Gminy z Policją w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz z podmiotami medycznymi w zakresie organizowania oferty usług medycznych, jej dofinansowania czy rozbudowy, • zwiększenie świadomości mieszkańców na temat oferowanych usług kulturalnych, społecznych i medycznych np. poprzez	• podział Gminy na dwie, niegraniczące ze sobą części, utrudniający spójne działania na obszarze m.in. związane z organizacją transportu zbiorowego oraz przemieszczanie się pomiędzy zachodnim i północno-wschodnim fragmentem Gminy, • brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy w związku ze zmieniającą się strukturą społeczeństwa – starzeniem się społeczeństwa spowodowanym ujemnym przyrostem naturalnym oraz rosnącym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym przy zmniejszającym się udziale osób w wieku produkcyjnym, • brak możliwości rozbudowy sieci kanalizacyjnej i gazowej oraz zapewnienia transportu zbiorowego do miejscowości w Gminie z uwagi na przesłanki ekonomiczne i znaczne rozproszenie zabudowy, • potencjalna konieczność redukcji placówek oświatowych ze względów ekonomicznych, • konieczność dostosowania oferty usług do potrzeb mieszkańców w konsekwencji zachodzących zmian demograficznych, • niepewność społeczna i gospodarcza związana z sytuacją polityczną oraz wojną w Ukrainie, • rozwój czynników zanieczyszczających środowisko – wzrost natężenia ruchu drogowego i zakładów przemysłowych w konsekwencji rozbudowy zabudowy.

utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego,

- członkostwo Gminy w stowarzyszeniach i związkach międzygminnych działających na rzecz wspólnego rozwoju,
- szersze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych do rozszerzenia funkcji rekreacyjnej i turystycznej.

CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU
GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Podczas warsztatów strategicznych, wraz z zaangażowanymi interesariuszami, stworzono misję, czyli główne cele i wartości, które stanowią przewodnik do określenia celów strategicznych Gminy Ostrów Wielkopolski na przyszłość. Wizja Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Ostrów Wielkopolski** brzmi następująco:

Gmina Ostrów Wielkopolski – Gmina z pasją...

Dla nas liczy się człowiek!

Rozwijając się z uwzględnieniem i poszanowaniem zawartych w misji wartości Gmina Ostrów Wielkopolski będzie miejscem stabilnym i otwartym – dobrym miejscem do kreatywnego i wszechstronnego rozwoju wszystkich jej mieszkańców. Miejscem dbającym o tradycję oraz dziedzictwo kulturowe. Ponadto rozwój jednostki wspierać będą pozytywne cechy mieszkańców i ich aktywność.

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie **wizji**, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Ostrów Wielkopolski w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Ostrów Wielkopolski brzmi następująco:

Gmina Ostrów Wielkopolski w 2030 roku to gmina bezpieczna, przyjazna do życia, ekologiczna, dynamicznie rozwijająca się, otwarta na zmiany oraz nowych turystów i inwestorów – gmina przedsiębiorcza oraz nowoczesna z bardzo dobrą infrastrukturą komunikacyjną i wykorzystująca swój potencjał turystyczny i kulturowy.

Gmina Ostrów Wielkopolski jest komfortowym miejscem do życia od juniora do seniora, wspierająca mieszkańców na każdym kroku.

Wizja Gminy Ostrów Wielkopolski oparta jest na zrównoważonym rozwoju, ekologii, bezpieczeństwie oraz dobrobycie mieszkańców z uwzględnieniem jej potencjału turystycznego. Obraz Gminy w 2030 roku przedstawia rozwiniętą, otwartą społeczność, która umiejętnie łączy rozwój gospodarczy i turystyczny z ochroną środowiska i aktywnością mieszkańców w wielu sferach życia.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Ostrów Wielkopolski, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które stanowią konkretne działania do osiągnięcia.

Poniższa tabela prezentuje cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski.

PRZESTRZEŃ	GOSPODARKA	SPOŁECZNOŚĆ
CELE STRATEGICZNE		
I. Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu	II. Gmina Ostrów Wielkopolski szczyti się dobrze rozwiniętą gospodarką, odpowiednio wypromowanymi lokalnymi produktami oraz bogatą i ciekawą ofertą rekreacyjną i turystyczną, tworząc przestrzeń dla biznesu, zarazem nie zapominając o swojej tożsamości i wypoczynku	III. Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku
CELE OPERACYJNE		
I.I. Bezpieczni mieszkańcy Gminy Ostrów Wielkopolski I.II. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa I.III. Zapewnienie dostępności i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń I.IV. Gmina Ostrów Wielkopolski przyjazna środowisku	II.I. Rozwinięta gospodarczo Gmina Ostrów Wielkopolski II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów	III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca III.II. Rozwój i edukacja dla każdego III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa

Wyznaczone dla Gminy Ostrów Wielkopolski cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

PRZESTRZEŃ

Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu

Samorząd Gminy Ostrów Wielkopolski wyznacza priorytetowe cele związane z bezpieczeństwem i komfortem życia swoich mieszkańców, dążąc do stworzenia przyjaznej i dobrze zagospodarowanej przestrzeni.

W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, a także zapobieganiu i szybkiemu reagowaniu na potencjalne zagrożenia, przestępstwa oraz wykroczenia planuje się rozwój monitoringu na obszarze Gminy. Poprzez zainstalowanie kamer zarówno w strategicznych punktach, jak również na budynkach użyteczności publicznej, Gmina będzie mieć większy wpływ na ochronę mienia publicznego i prywatnego. W zakresie poprawy bezpieczeństwa Gmina Ostrów Wielkopolski planuje modernizację i doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz zwiększenie współpracy z Policją. OSP dzięki nowoczesnemu sprzętowi, wyposażeniu i odbytym szkoleniom charakteryzować się będą większą efektywnością w działaniach ratunkowych i pożarniczych.

Kolejnym z czynników mającym wpływ na komfort życia mieszkańców jest nowoczesna i dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa wpływająca realnie na atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą Gminy jest rozwinięta infrastruktura, a w tym nowoczesne drogi, bezpieczne i zadbane ciągi komunikacyjne, jak również rozbudowane i utrzymane w dobrym stanie sieci: wodno-kanalizacyjna, melioracyjna oraz retencyjna, gazowa oraz Internetu szerokopasmowego. Wszystkie powyższe aspekty umożliwią mieszkańcom wygodne i efektywne korzystanie z usług i zasobów, jak również przyciągną inwestorów i przedsiębiorców, co wpłynie pozytywnie na rozwój gospodarczy Gminy i regionu.

Planuje się zwiększenie dostępności przestrzeni oraz ładu przestrzennego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. W tym celu kluczowe będzie stworzenie Planu Ogólnego Gminy, który będzie podstawą do dalszych działań w aspekcie ładu przestrzennego tj. opracowaniu kolejnych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, wyznaczenia stref inwestycyjnych i osiedleńczych oraz terenów rekreacyjnych. Przez dostępność rozumie się zarówno dostosowanie przestrzeni i obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, jak również dostępność komunikacyjną. Dalsza organizacja i rozwój komunikacji zbiorowej wymaga jednak współpracy i podejmowania skoordynowanych działań przy zaangażowaniu interesariuszy i partnerów tj. przede wszystkim Miasta Ostrów Wielkopolski.

Gmina Ostrów Wielkopolski podejmować będzie aktywne działania, aby stać się bardziej przyjazna środowisku. Będą one w szczególności nakierowane na ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, ale również rozwojowi systemu odbioru odpadów od mieszkańców. Planuje się inicjację programów i projektów z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury, wdrażania rozwiązań energooszczędnych, OZE, ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, poprawy jakości powietrza oraz ochrony zasobów naturalnych. Działania te mają poprawić jakość życia mieszkańców, ale także zabezpieczyć przyszłe pokolenia przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych. Ważnym zadaniem jest również podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz odpowiednia edukacja ekologiczna, która pozwala na zrozumienie wpływu działań człowieka na środowisko oraz zachęca do podejmowania bardziej świadomych i odpowiedzialnych wyborów.

Dzięki realizacji tych działań, Gmina Ostrów Wielkopolski stanie się bezpieczną i komfortową do życia przestrzenią.

CEL STRATEGICZNY I: Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.I. Bezpieczni mieszkańcy Gminy Ostrów Wielkopolski	- Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty, - Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, - Zwiększenie współpracy z Policją w zakresie bezpieczeństwa w Gminie.	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego z zachowaniem zasad ochrony prywatności. Zwiększenie zdolności ratowniczo-gaśniczych OSP oraz poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności i środowiska. Skuteczniejsze zarządzanie Gminą.	- liczba punktów monitoringu gminnego (szt.), - liczba doposażonych jednostek OSP (szt.), - liczba akcji współorganizowanych wraz z Policją (szt.).
I.II. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa	- Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych, - Montaż energooszczędnego oświetlenia ulicznego, w tym wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne, - Współpraca z zarządami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy infrastruktury drogowej ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Gminy, - Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych oraz stacji uzdatniania wody, - Inwentaryzacja i modernizacja sieci melioracyjnej oraz rozwój sieci retencyjnej, - Kontynuacja programów dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków, - Współpraca z odpowiednimi podmiotami w zakresie rozwoju sieci gazowej i sieci Internetu szerokopasmowego.	Poprawa organizacji ruchu drogowego i zwiększenie bezpieczeństwa jego uczestników (pieszych, rowerzystów, kierowców) oraz zwiększenie komfortu podróżowania. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej dla społeczności, zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód i gleb. Poprawa w sposobie zarządzania wodami opadowymi i ochrona przed powodzią oraz suszami. Zrównoważone wykorzystywanie zasobów wodnych dla dobra mieszkańców i środowiska. Zwiększenie dostępu mieszkańców do sieci gazowej oraz Internetu szerokopasmowego.	- długość wyremontowanych lub wybudowanych dróg, chodników i ścieżek rowerowych (km), - liczba zamontowanych lub wymienionych punktów oświetlenia na energooszczędne (szt.), - długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej (km), - długość zinwentaryzowanej i zmodernizowanej sieci melioracyjnej i retencyjnej (km), - liczba dofinansowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), - liczba punktów adresowych posiadających możliwość przyłączenia się do sieci gazowej (szt.), - liczba punktów adresowych posiadających możliwość przyłączenia się do sieci Internetu szerokopasmowego (szt.).

CEL STRATEGICZNY I: Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.III. Zapewnienie dostępności i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń	- Stworzenie Planu Ogólnego Gminy oraz aktualizacje Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, - Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref inwestycyjnych i osiedleńczych oraz terenów rekreacyjnych w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne, - Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami, - Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, - Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie transportu zbiorowego w Gminie, tworzeniu wspólnych rozwiązań komunikacyjnych, zabiegania o kluczowe inwestycje infrastrukturalne, a także wypracowywania wspólnego stanowiska wobec ich kształtu, przebiegu i położenia, - Zwiększenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie uwzględniające potrzeby mieszkańców, - Opracowanie strategii rozwoju lotniska w Michałkowie.	Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Ukształtowana polityka przestrzenna poszczególnych obszarów, uwzględniająca strefy inwestycyjne, osiedleńcze i rekreacyjne. Zwiększenie dostępności przestrzennej i rozszerzenie systemu transportu publicznego oraz usprawnienie mobilności mieszkańców.	- czy opracowano Plan Ogólny (tak/nie) - liczba opracowanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (szt.) - powierzchnia Gminy objęta dokumentami planistycznymi (ha lub %), - powierzchnia terenów przeznaczonych po zabudowę (ha), - powierzchnia wyznaczonych stref inwestycyjnych (ha), - liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.), - liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.).

CEL STRATEGICZNY I: Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.IV. Gmina Ostrów Wielkopolski przyjazna środowisku	- Wprowadzenie rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury, - Rozwój gospodarki niskoemisyjnej poprzez wdrażanie rozwiązań energooszczędnych w sektorze publicznym – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, - Rozwój odnawialnych źródeł energii i ich promocja wśród mieszkańców i przedsiębiorców, - Dalsze wsparcie informacyjne i finansowe odbiorców indywidualnych w zakresie wymiany źródeł ciepła, - Dalszy rozwój bazy czujników jakości powietrza, - Podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez edukację ekologiczną mieszkańców (dystrybucja plakatów, informatorów, konkursy, wydarzenia promujące ekologię), - Powstanie PSZOK na terenie Gminy i rozwój systemu segregacji odpadów, - Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci, - Włączenie się Gminy w działania na rzecz budowy spalarni odpadów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, - Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski w zakresie kształtowania i wdrażania wspólnego systemu przyrodniczego.	Uodpornienie Gminy na skutki zmiany klimatu. Wzrost ilości energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł, a w konsekwencji zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy, przeciwdziałanie wykluczeniu energetycznemu i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji prowadzenie przez społeczność bardziej zrównoważonego stylu życia. Poprawa działania systemu odbioru odpadów od mieszkańców oraz zniwelowanie zanieczyszczenia środowiska poprzez łatwiejszy dostęp do PSZOK oraz budowę spalarni.	- liczba obiektów z zastosowaniem rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.), - liczba budynków użyteczności publicznej pozyskujących energię elektryczną i ciepłą z ekologicznych źródeł ciepła (szt.), - liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), - liczba gospodarstw domowych wykorzystujących ekologiczne źródła ciepła (szt.), - liczba udzielonych dotacji na wymianę źródła ciepła (szt.), - liczba zamontowanych czujników jakości powietrza (szt.), - liczba przeprowadzonych akcji edukacji ekologicznej (szt.), - liczba powstałych PSZOK na terenie Gminy (szt.), - liczba przeprowadzonych akcji likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci (szt.).

GOSPODARKA

Gmina Ostrów Wielkopolski szczyci się dobrze rozwiniętą gospodarką, odpowiednio wypromowanymi lokalnymi produktami oraz bogatą i ciekawą ofertą rekreacyjną i turystyczną, tworząc przestrzeń dla biznesu, zarazem nie zapominając o swojej tożsamości i wypoczynku

Gmina Ostrów Wielkopolski planuje dalszy rozwój gospodarczy bazując na atrakcyjnej ofercie inwestycyjnej, opartej na inicjowaniu nowych stref działalności gospodarczej. Strefy te wyposażone będą w kompleksową infrastrukturę sieciową i techniczną, co ma na celu przyciągnięcie deweloperów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki.

W celu wzmocnienia sytuacji lokalnych przedsiębiorców na rynku, planowane będzie również stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Działania te wpłyną pozytywnie również na wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.

Ponadto poprzez utworzenie sektora wsparcia dla przedsiębiorców – Forum Przedsiębiorczości, Samorząd będzie w stanie na bieżąco badać sytuację podmiotów prywatnych oraz prowadzić dialog w kwestii potencjalnych działań mających na celu dalszy rozwój gospodarki oraz atrakcyjności inwestycyjnej w Gminie.

Gmina Ostrów Wielkopolski posiada walory przyrodnicze oraz zabytki, które mogą przyciągać turystów i zapewnić mieszkańcom i przyjezdnym atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu. Konieczne są jednak dalsze inwestycje w promocję oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej, która przyczyni się do rozwoju turystyki i promocji Gminy jako atrakcyjnego celu podróży. Szczególnie pożądanym jest rozwój tras turystycznych – pieszych, rowerowych oraz konnych, szczególnie tych, prowadzących do najważniejszych zabytków i atrakcji turystycznych w Gminie. Trasy te wyposażone zostaną w infrastrukturę szlaku, która jest niezwykle istotna dla komfortu i bezpieczeństwa turystów czy dla zwiększenia atrakcyjności danego szlaku. Ważne będzie także regularne utrzymanie i konserwacja infrastruktury. Elementy infrastruktury, które warto uwzględnić na szlaku to m.in.: odpowiednie oznakowanie i informacja, miejsca odpoczynku (ławki, stoły piknikowe, wiaty), parkingi, punkty początkowe szlaku, tablice informacyjne, itp.

Ponadto ważne dla dalszego rozwoju turystyki i oferty rekreacyjnej w Gminie będzie nawiązanie współpracy i wsparcie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń czy promocja oferty produktów lokalnych. Dodatkowo, w celu zwiększenia świadomości samych mieszkańców, planowana będzie organizacja projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa. Równie ważne dla atrakcyjności turystycznej będzie przeprowadzenie prac renowacyjnych obiektów zabytkowych będących w zasobie gminnym i wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie oraz promocja Gminy na zewnątrz poprzez nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi. Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego przynieść może wiele korzyści dla Gminy, również pod względem rozwoju gospodarczego.

CEL STRATEGICZNY II: Gmina Ostrów Wielkopolski wyróżnia się dobrze rozwiniętą gospodarką oraz oferuje ciekawą ofertę rekreacyjną, przyciągając nowych inwestorów i mieszkańców oraz tworząc harmonijną przestrzeń dla biznesu i wypoczynku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.I. Rozwinięta gospodarczo Gmina Ostrów Wielkopolski	• Inicjowanie nowych stref działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych, • Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw, • Utworzenie sektora wsparcia dla przedsiębiorców – Forum Przedsiębiorczości, • Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie kreowania wspólnej polityki rozwoju gospodarczego.	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Gminy oraz przyciągnięcie nowych inwestorów i przedsiębiorców. Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy. Wzmocnienie pozycji na rynku małych i średnich przedsiębiorstw z Gminy, w szczególności podmiotów działających w sferze rolnictwa ekologicznego i agroturystyki. Wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.	• powierzchnia terenów przeznaczonych na strefę gospodarczą (ha), • liczba działających podmiotów gospodarczych (szt.), • udział dochodów z tytułu podatku CIT (%), • poziom bezrobocia na terenie Gminy (%), • liczba gospodarstw ekologicznych (szt.), • liczba gospodarstw agroturystycznych (szt.).
II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów	• Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejących terenów rekreacyjnych oraz obiektów zabytkowych i historycznych, • Rozwój sieci dróg rowerowych we współpracy z zarządem dróg powiatowych, wojewódzkich i GDDKiA, • Tworzenie nowych i promocja istniejących tras pieszych, rowerowych i konnych w oparciu o gminne zabytki, ważne miejsca oraz uwarunkowania przyrodnicze wyposażonych w infrastrukturę szlaku turystycznego, • Opracowanie wspólnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami działającymi w tej dziedzinie, • Wsparcie i współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami tworzącymi ofertę rekreacji dla mieszkańców Gminy, • Promocja oferty produktów lokalnych, • Organizacja projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa,	Wzmocnienie roli Gminy Ostrów Wielkopolski jako atrakcyjnego celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu. Zapewnienie miejsc przyjaznych turystyce i rekreacji na terenie Gminy, w tym zadbanych i wyposażonych w infrastrukturę szlaków turystycznych, tras rowerowych i ścieżek rekreacyjno-turystycznych. Umożliwienie odwiedzającym, a także mieszkańcom, lepszego zrozumienia i docenienia bogactwa krajobrazów, zabytków i kultury Gminy Ostrów Wielkopolski.	• liczba nowych tras turystycznych (szt.), • długość nowych tras turystycznych (km), • liczba tras wyposażonych w infrastrukturę szlaku turystycznego (szt.), • liczba odnowionych tras turystycznych (szt.), • liczba nawiązanych współpracy z podmiotami NGO i gminami partnerskimi w aspekcie turystyki i rekreacji oraz rozwoju gospodarczego (szt.), • liczba zrealizowanych akcji promocyjnych i projektów

CEL STRATEGICZNY II: Gmina Ostrów Wielkopolski wyróżnia się dobrze rozwiniętą gospodarką oraz oferuje ciekawą ofertę rekreacyjną, przyciągając nowych inwestorów i mieszkańców oraz tworząc harmonijną przestrzeń dla biznesu i wypoczynku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	- Przeprowadzenie prac renowacyjnych zabytków będących w zasobie gminnym oraz wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie, - Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi w aspekcie rozwoju gospodarczego i turystycznego, - Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie budowy i promocji kompleksowej oferty turystycznej.		edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa i oferty turystyczno-rekreacyjnej (szt.).

SPOŁECZNOŚĆ

Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku

Samorząd Gminy Ostrów Wielkopolski podejmie szereg działań mających na celu zwiększenie dobrostanu i jakości życia swoich mieszkańców, które w kolejnych latach chce dalej rozwijać i rozszerzać. Działania na rzecz społeczności skupiać się będą na aspektach usług społecznych, zdrowotnych i administracyjnych, jak również rozwoju i edukacji mieszkańców oraz zapewnieniu im bogatej oferty kulturalnej i sportowej.

W kwestii rozwoju i zapewnienia usług społecznych na odpowiednim poziomie, Gmina planuje rozszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – w szczególności ukierunkowanej na seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami, w tym osoby niesamodzielne, nie zapominając jednocześnie o innych użytkownikach swojej oferty. Ponadto dużą uwagę chce się poświęcić usługom medycznym i rehabilitacyjnym oraz kontynuowaniu współpracy z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie. Planuje się utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego mającego na celu bieżące informowanie mieszkańców o dostępnej ofercie. Co więcej, w celu poprawy ogólnego przepływu informacji, samorząd gminny skupi się również na rozwoju oferowanych e-usług oraz usprawnieniu kanałów informacyjnych. Dodatkowo ważną kwestią będzie rozbudowa i modernizacja dostępnego zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych.

W Gminie Ostrów Wielkopolski szczególnie dużą uwagę przykładą się do wartości jaką jest współpraca samorządu z mieszkańcami i interesariuszami Gminy. Współpraca ta jest istotna, ponieważ sprzyja większej partycypacji obywateli w procesie decyzyjnym, wzmacnia poczucia wspólnoty lokalnej i prowadzi do efektywniejszych rozwiązań, które lepiej odpowiadają potrzebom mieszkańców. Z tego względu odbywać się będą wydarzenia i spotkania międzypokoleniowe, dzięki którym nie tylko nastąpi integracja mieszkańców, ale również stanowić będą szansę dla Gminy na wsłuchanie się w potrzeby wszystkich mieszkańców.

W Gminie przykładą się również uwagę do wysokiej jakości edukacji, poczynając od opieki nad najmłodszymi mieszkańcami w żłobkach i przedszkolach, przez edukację na poziomie podstawowym, aż do możliwości rozwoju dla osób dorosłych i uczestnictwa w zajęciach dla seniorów. Ponadto ważną kwestią będzie dalsze zapewnianie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców oraz zapewnienie bogatej oferty zajęć pozaszkolnych. Dla dorosłych planuje się działania mające na celu kształtowanie postaw przedsiębiorczości wśród mieszkańców, które będą stanowić potencjał do tworzenia bardziej dynamicznej i zrównoważonej gospodarki lokalnej. Umożliwienie dostępu do edukacji i odpowiedniego wsparcia pozwala na rozwijanie przedsiębiorczych umiejętności, co może przyczynić się do rozwoju lokalnych społeczności i gospodarki.

Gmina Ostrów Wielkopolski dbając o zróżnicowaną ofertę kulturalną i sportową, obejmującą wydarzenia, koncerty, konkursy, turnieje i wiele innych form artystycznych i aktywizacyjnych, planuje w pierwszej kolejności przemianowanie Gminnego Ośrodka Kultury na Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Dzięki temu możliwe będzie skupienie działań gminnych w zakresie kultury i sportu w jednej jednostce organizacyjnej, co zapewni większą integrację i spójność planowanej oferty. Wspierana będzie oferta kulturalno-sportowa dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym seniorów, co umożliwi każdemu mieszkańcowi uczestnictwo w wydarzeniach odpowiadających jego zainteresowaniom i preferencjom. Ważnym aspektem w kwestii tworzenia oferty kulturalnej i sportowej będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego jest istotnym aspektem budowania więzi społecznych, identyfikacji z własnym regionem oraz przekazywania wartości i wiedzy z pokolenia na pokolenie. Gmina Ostrów Wielkopolski planuje podjęcie szeregu działań w celu podtrzymywania lokalnej kultury i dziedzictwa oraz zachęcania mieszkańców do aktywnego uczestnictwa i zrozumienia własnej tożsamości kulturowej.

CEL STRATEGICZNY III: Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.1. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca	• Utworzenie Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy, • Poszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim skierowanej dla seniorów, • Współpraca z podmiotami medycznymi w celu zwiększenia dostępności do usług medycznych i opiekuńczych, • Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej i usług rehabilitacyjnych, • Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez zwiększenie dostępu do opieki wytchnieniowej i asystenta osoby z niepełnosprawnością, • Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych, • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp. • Utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego mającego na celu bieżące informowanie o organizowanych bezpłatnych i dostępnych badaniach, zabiegach i szczepieniach dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, • Dalsza współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla mieszkańców, • Pomoc dla osób niesamodzielnych oraz starszych w zakresie organizacji dowozów do placówek specjalistycznych, • Zwiększenie i modernizacja zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych, • Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych, • Dalszy rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych.	Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo. Poprawa zdrowia seniorów poprzez łatwy dostęp do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i medycznych. Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom, w tym umożliwienie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, rozwoju i usamodzielnienia. Zmniejszenie liczby osób uzależnionych wśród mieszkańców Gminy i pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, w szczególności wśród grup defaworyzowanych. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnej oferty społecznej i medycznej. Zapewnienie odpowiedniej opieki i wsparcia osobom przewlekle chorym, w tym dostępu do placówek medycznych dla osób niemobilnych. Umożliwienie wczesnego wykrywania chorób dzięki realizacji programów profilaktycznych i podnoszeniu świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia. Zwiększenie efektywności, dostępności i wygody usług cyfrowych oferowanych dla interesariuszy Urzędu Gminy oraz innych instytucji.	• Liczba funkcjonujących Dziennych Domów Seniora na terenie Gminy (szt.), • liczba podejmowanych inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju Gminy (szt.), • liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych (szt.), • liczba rodzin objęta opieką wytchnieniową (szt.), • liczba realizowanych programów profilaktycznych (szt.), • liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych (szt.), • liczba osób korzystających z usług transportu (os.), • liczba utworzonych lub zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.), • liczba zorganizowanych wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych (szt.), • liczba realizowanych e-usług (szt.).

CEL STRATEGICZNY III: Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.II. Rozwój i edukacja dla każdego	• Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych i w systemie nauczania oraz poprzez aktywne uczestnictwo w projektach oświatowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł, • Zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3, • Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, • Wsparcie dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami, • Utworzenie w wybranych placówkach nauczania podstawowego klas kierunkowych np. sportowych, • Doposażanie obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych, • Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli, • Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców, • Poszerzenie oferty nauki języków obcych dla mieszkańców, • Kształtowanie postaw przedsiębiorczości m.in. poprzez włączenie mieszkańców w zajęcia z doradztwa zawodowego, • Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu, • Wsparcie inicjatyw i współtworzenie oferty edukacji i możliwości rozwoju dla seniorów, • Rozwój wolontariatu na rzecz kształtowania postaw liderek i obywatelskich, • Analiza i dostosowanie sieci szkół i obwodów szkolnych do zmieniającej się sytuacji demograficznej Gminy.	Umożliwienie społeczeństwu zrównoważonego rozwoju edukacji na każdym etapie życia. Nawiązanie kontaktów z innymi szkołami, instytucjami edukacyjnymi i ekspertami z różnych krajów poprzez udział w projektach unijnych oraz podniesienie standardów nauczania poprzez wymianą doświadczeń, informacji i najlepszych praktyk. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki wyposażeniu placówek oświatowych w nowoczesną i bezpieczną bazę dydaktyczną i sportową. Zapewnienie stojącej na dobrym poziomie, łatwo dostępnej opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy. Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój. Umożliwienie dalszego rozwoju poza podstawą programową uczniów szczególnie uzdolnionych. Rozwijanie podstaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców Gminy. Zapewnienie umiejętności w posługiwaniu się nowoczesnymi technologiami oraz bezpiecznego funkcjonowania przy wykorzystywaniu współczesnych narzędzi cyfrowych wśród dzieci i dorosłych.	• liczba zmodernizowanych szkół (szt.), • liczba dostępnych miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.), • liczba uczniów z trudnościami w nauce objętych systemem wsparcia (os.), • liczba oferowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży (szt.), • liczba utworzonych klas kierunkowych (szt.), • liczba doposażonych obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych (szt.), • liczba zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli (szt.), • liczba zorganizowanych kursów nauki języków obcych (szt.), • liczba odbywających się zajęć doradztwa zawodowego (szt.), • liczba odbywających się zajęć podnoszących kompetencje cyfrowe (szt.), • liczba inicjatyw edukacyjnych i rozwojowych dla seniorów wsparta przez Gminę,

CEL STRATEGICZNY III: Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
		Zapewnienie bogatej oferty skierowanej dla osób starszych, w tym edukacyjnej i integracyjnej.	• liczba podejmowanych inicjatyw wolontariackich (szt.), • liczba placówek oświatowych działających w Gminie (szt.).

CEL STRATEGICZNY III: Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa	• Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu i jego filii, • Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych, • Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej, • Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej, • Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej, • Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej odpowiadającej oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców z różnych grup wiekowych – dla dzieci i młodzieży, dorosłych i seniorów na terenie całej Gminy, • Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne, • Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców,	Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz budowanie spójnej, zintegrowanej i rozwijającej się społeczności. Szeroka, spójna oferta kulturalna i sportowa dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy. Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i rozwoju sportu. Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki. Osiągnięcie ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie działalności na rzecz dobra mieszkańców Gminy. Zapewnienie mieszkańców poczucia identyfikacji i silnej przynależności do swojej małej ojczyzny.	• Liczba działających gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za działania sportowe (szt.), • Liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), • Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem Gminy (szt.), • liczba NGO współpracujących z samorządem (szt.), • liczba odbywających się w roku wydarzeń kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się w roku wydarzeń sportowych (szt.), • liczba wydarzeń odbywających się w świetlicach wiejskich (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ostrów Wielkopolski oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Ostrów Wielkopolski to gmina wiejska położona w powiecie ostrowskim, w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Bezpośrednio sąsiaduje z Miastem Ostrów Wielkopolski oraz 9 innymi gminami. Miasto Ostrów Wielkopolski oraz gmina Raszków dzielą Gminę na dwie części – zachodnią o powierzchni 76,23 km² oraz północno-wschodnią o powierzchni 131,6 km².

Pomimo oddalenia od autostrad, Gminę charakteryzuje dość dobra dostępność komunikacyjna zapewniana przez sieć dróg krajowych (droga ekspresowa S11, drogi krajowe nr 36, 25 i 11), wojewódzkich i powiatowych, jak również linie kolejowe nr 14, 272, 355 i 811. Stacje kolejowe rozmieszczone zostały w miejscowości Kołatajew (stacja Czekanów) oraz w Gorzycach Wielkich, Biniewie i Łąkocinach. Przemieszczanie się mieszkańców wewnątrz granic administracyjnych Gminy w dużej mierze umożliwia rozbudowana sieć dróg gminnych.

Sieć osadniczą tworzą 33 wsie, 10 osad, 1 przysiółek oraz 6 osad leśnych podzielonych pomiędzy 35 jednostek pomocniczych – sołectw. Z uwagi na swoje położenie Gminę można nazwać mianem gminy obwarzankowej Miasta Ostrów Wielkopolski, które stanowi miejski ośrodek lokalny tj. centrum administracyjne, oświatowe i usługowe będąc jednocześnie głównym miejscem pracy mieszkańców Gminy. Co z kolei skutkuje znacznym rozwojem miejscowości przyległych do Ostrowa, takich jak Gorzyce Wielkie, Wtórek i Lewków, które pełnią funkcję mieszkaniową, stanowiąc "sypialnię" Ostrowa Wielkopolskiego. W miejscowościach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, występują jednak także pojedyncze obiekty wchodzące w skład zabudowy wielorodzinnej. Ponadto w sąsiedztwie Miasta dostrzec można także tereny o funkcji przemysłowo-składowej i pojedyncze obszary zabudowy handlowo-usługowej. W Gminie nie wyznaczono jednak stref inwestycyjnych, które charakteryzowałby się nagromadzeniem zabudowy o jednorodnych funkcjach przemysłowych, co skutkuje rozmieszczeniem takich obiektów w sąsiedztwie budynków mieszkalnych.

Pomimo rozwoju zabudowy, w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy wciąż znacząco przeważają grunty orne oraz lasy i tereny zadrzewione. Użytki rolne stanowią 58% powierzchni Gminy, natomiast użytki leśne 27,8%. Z tego względu zarówno w zachodniej, jak również w północno-wschodniej części Gminy główną funkcją terenów niezabudowanych jest rolnictwo. Lasy zlokalizowane są natomiast głównie na terenach najbardziej oddalonych od Miasta, współtworząc strefę zielonych pierścieni wokół strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych wchodzącej w skład dwubiegowego ośrodka regionalnego Kalisz i Ostrów Wielkopolski (wskazanej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego). Warto podkreślić, że tereny zalesione znajdujące się w zachodniej części Gminy wchodziły w skład obszarów pokrytych formami ochrony przyrody – obszarami Natura 2000 tj. Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” i Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie”. W jednym z lasów znajduje się także Rezerwat „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich” wraz z otuliną. Formy ochrony przyrody zajmują około 2/3 powierzchni zachodniej części Gminy. Z kolei w północno-wschodnim fragmencie Gminy mieści się 8 pomników przyrody. Formy ochrony przyrody oddalone od granicy Gminy z Miastem Ostrów Wielkopolski podnoszą walory przyrodnicze i krajobrazowe przestrzeni, jednocześnie nie ograniczając możliwości inwestycyjnych ani nie stanowiąc znaczących barier rozwojowych.

Dodatkowo przez obszar Gminy przebiegają dwa korytarze ekologiczne – „Krotoszyn-Pleszew” (zachodni fragment zachodniej części Gminy) oraz „Dolina Baryczy - północ” (południowy fragment północno-wschodniej części Gminy). Choć nie jest to forma ochrony przyrody, korytarze ekologiczne pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami.

Na obszarze Gminy występują również ciek wodne, spośród których jeden generuje zagrożenie powodziowe – Ołobok. W sąsiedztwie rzeki we wschodniej części Gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego. Szczegóły przedstawiono na rycinie znajdującej się na kolejnej stronie, stanowiącej model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ostrów Wielkopolski. W granicach występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne wynikające m.in. z ustawy prawo wodne.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023, poz. 335), na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski częściowo zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: Ciemna (A) (PLRW60001018446), Gniła Barycz (PLRW600016184489), Ołobok do Niedźwiady (PLRW600010184441), Ołobok od Niedźwiady do ujścia (PLRW600016184449) i Trzema (Ciemna) (PLRW6000101844921), a także jednolita część wód podziemnych (PLGW600081).

Zlokalizowane na terenie Gminy jednolite części wód powierzchniowych charakteryzują się złym stanem wód, w związku z czym zagrożone są nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan wód. Wszystkie wskazane jednolite części wód powierzchniowych rzecznych posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich wskazanych jednolitych części wód powierzchniowych ustalono odstępstwo od art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającej na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającej na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów. Z kolei znajdująca się na terenie Gminy jednolita część wód podziemnych (PLGW600081) odznacza się dobrym stanem chemicznym i ilościowym, w związku z czym nie jest zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu i nie posiada derogacji.

Z terenem Gminy Ostrów Wielkopolski nie są związane jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

Ponadto Gmina Ostrów Wielkopolski klasyfikuje się w całości jako obszar silnie zagrożony suszą i położony jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski usytuowana jest również ponadlokalna infrastruktura techniczna służąca zaopatrzeniu w energię i paliwo. Są to:

- linie elektroenergetyczne 110 kV relacji:
 - Ostrów – Ostrów Południe,
 - Ostrów – Ostrów Północ,
 - Ostrów – Ocięż,
 - Ocięż – Pleszew,
 - Ostrów – Kalisz Piwonice/Zachód,
 - Ostrów – Grabów,
 - Ostrów – Odolanów,
 - Ostrów – Krotoszyn Południe,
- stacja elektroenergetyczna najwyższych napięć „Ostrów”,
- gazociągi wysokiego ciśnienia:
 - DN 700 relacji Gustorzyn – Odolanów,
 - DN 500 relacji Odolanów – Adamów,

- DN 400 relacji Garki – Turek.

Ponadto przez teren Gminy Ostrów Wielkopolski przebiegają również 3 linie elektroenergetyczne 400 kV (Ostrów – Trębaczew, Ostrów – Rogowiec, Ostrów – Pasikowice) oraz rurociąg produktowy paliw płynnych relacji Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław.

W aspekcie lokalizacji gminnych instytucji kultury wyróżniają się następujące miejscowości:

- Wysocko Wielkie – z uwagi na lokalizację Gminnego Ośrodka Kultury,
- Gorzyce Wielkie – z uwagi na lokalizację Gminnej Biblioteki Publicznej,
- Daniszyn, Lewków, Sobótka, Szczury, Franklinów, Wysocko Wielkie, Lamki, Topola Mała i Wtórek – z uwagi na lokalizację filii Gminnej Biblioteki Publicznej.

W aspekcie lokalizacji obiektów infrastruktury sportowej wyróżnić należy miejscowości:

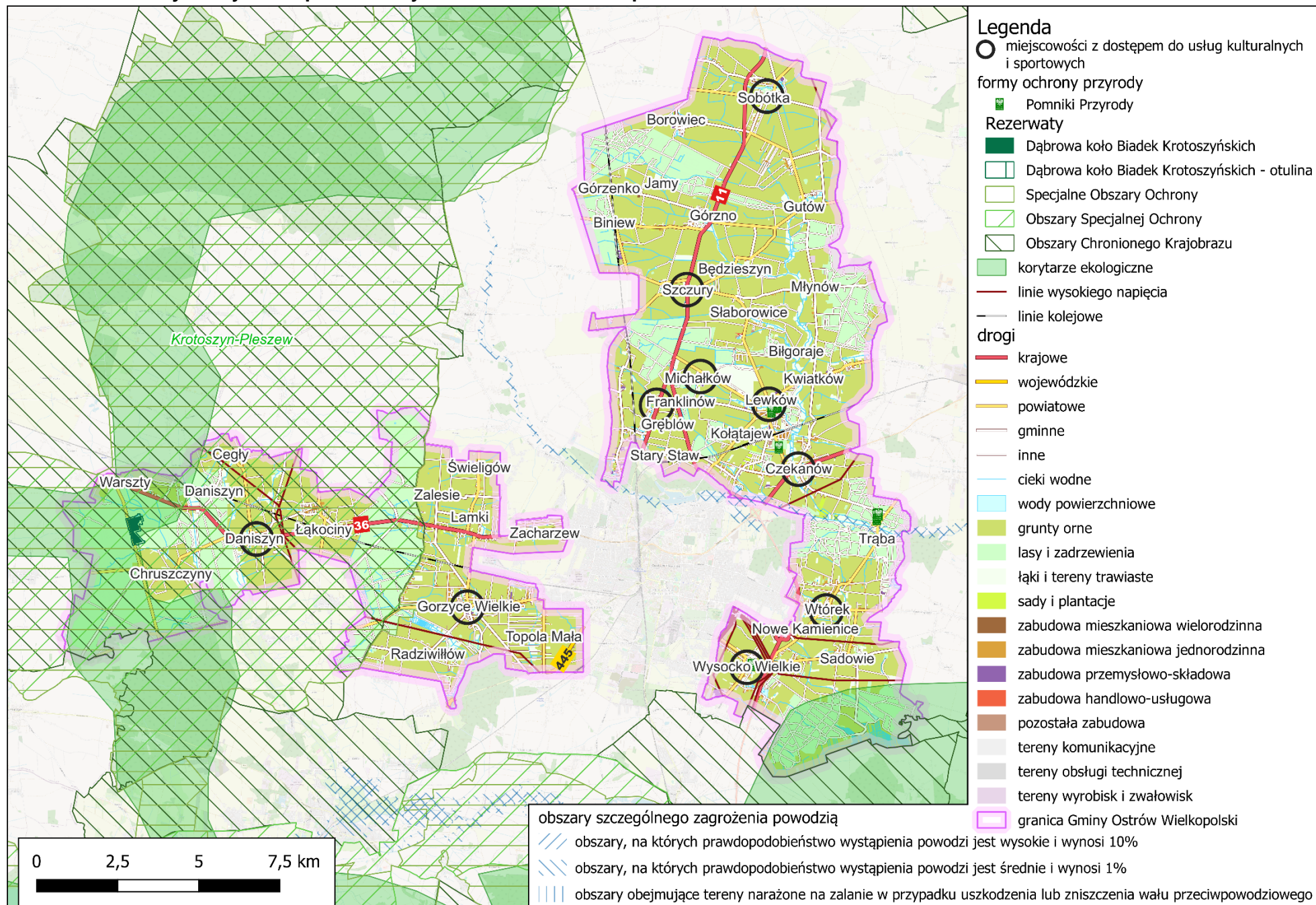
- Lewków – z uwagi na stadion lekkoatletyczny,
- Słaborowice – z uwagi na boisko lekkoatletyczne,
- Gorzyce Wielkie, Wysocko Wielkie i Sobótka – z uwagi na lokalizację boisk typu „ORLIK”,
- Daniszyn, Łakociny, Gorzyce Wielkie, Lewków Osiedle, Wysocko Wielkie, Chruszczyny, Szczury, Czekanów, Wtórek, Franklinów, Świeligów, Górzno, Sadowie, Mazury – z uwagi na lokalizację boisk sportowych.

Warto również zwrócić uwagę na znajdujące się w miejscowości Michałków lotnisko sportowe.

W aspekcie lokalizacji obiektów zabytkowych wpływających pozytywnie na potencjał turystyczny Gminy należy wskazać:

- Sobótka, Lewków, Bagatela (m. Czekanów) – z uwagi na lokalizację zespołów pałacowych,
- Czekanów, Gutów – z uwagi na lokalizację dworów,
- Sobótka, Wysocko Wielkie – z uwagi na lokalizację kościołów.

Ryc. 15. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w Gminie Ostrów Wielkopolski

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami w poszczególnych miejscowościach.

Ostatnia zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski miała miejsce w listopadzie 2023 roku (LXIX/681/2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski). Wcześniej zmiana studium, powstałego pierwotnie w 2017 roku, nastąpiła w 2022 roku. Zapisy aktualnie obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski przyjętego uchwałą nr XXVIII/268/2017 z dnia 26 września 2017 r. z późniejszymi zmianami uniemożliwiały prawidłowy rozwój inwestycyjnych wskazanych do zmiany obszarów. Z wnioskiem o zmianę studium zgłosili się właściciele terenów. Aby prawidłowo ustalić docelowe przeznaczenie przedmiotowych terenów oraz określić sposoby ich zagospodarowania i zabudowy należy sporządzić dla nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego bądź zmiany planów. Warunkiem przystąpienia do sporządzenia niniejszych planów jest zgodność przewidywanych rozwiązań planu z ustaleniami Studium. Jeżeli ustalenia te nie pokrywają się z zamierzeniami inwestycyjnym i obecną polityką przestrzenną Gminy przed przystąpieniem do sporządzania planu miejscowego należy dokonać w niezbędnym zakresie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W związku z powyższym podjęto niniejszą uchwałę.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski wskazano, że zasadniczym celem polityki przestrzennej w skali lokalnej jest tworzenie jak najlepszych warunków do życia mieszkańców Gminy, poprzez zapewnianie jej rozwoju. Położenie geograficzne Gminy Ostrów Wielkopolski oraz w dobrym układzie komunikacyjnym pozwala na rozwój przede wszystkim produkcji i mieszkalnictwa oraz usług, co wynika również w planu zagospodarowania województwa wielkopolskiego. Niemniej jednak kształtując przestrzeń Gminy Ostrów Wielkopolski należy dążyć do zrównoważonego rozwoju, biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe tego regionu. W szczególności należy uwzględnić obszary i obiekty cenne przyrodniczo i krajobrazowo.

W zakresie poprawy standardów życia mieszkańców Gminy Ostrów Wielkopolski należy dążyć do:

- rozbudowy i poszerzenia dróg krajowych i wojewódzkiej ze względu na wciąż rosnące natężenie ruchu pojazdów,
- poprawy stanu technicznego dróg gminnych oraz budowy infrastruktury około drogowej,
- zapewnienia komfortu akustycznego i niwelowania hałasów komunikacyjnych, wynikających z przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich,
- rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym zwodociągowanie wszystkich miejscowości położonych na terenie gminy Ostrów Wielkopolski, modernizacji rozbudowy istniejącej sieci wodociągowej oraz modernizacja ujęć wód i stacji uzdatniania wody,
- poprawy dostępności usług społecznych i kształtowania przestrzeni publicznych,
- popularyzacji energii odnawialnej, niskoemisyjnej z wiatru, energii słonecznej, energii z biomasy,
- organizacji płynnego ruchu samochodowego, popularyzacja ruchu rowerowego, usprawnienie transportu kolejowego oraz inicjacja transportu multimodalnego,

Ponadto wykorzystując potencjał turystyczny Gminy należy:

- rozwijać bazę hotelową i rekreacyjną na terenach atrakcyjnych turystycznie,
- rozbudować sieć dróg rowerowych, w połączeniu ze szlakami rowerowymi o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym,
- dążyć do popularyzacji turystyki poznawczej, związanej z zabytkami o charakterze kulturowym.

W zakresie ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych należy:

- dążyć do ochrony obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków poprzez przekształcenie ich funkcji,
- odpowiednio kształtować zagospodarowanie na obszarach objętych formami ochrony przyrody, w szczególności położonych na terenie Rezerwatu i obszarach Natura 2000,
- należy tak kształtować procesy inwestycyjne, aby zamykały się one w obszarach zwartej zabudowy i nie zaburzały harmonii i spójności krajobrazu, szczególnie na terenach leśnych i wzdłuż rzek i cieków wodnych.

Dodatkowo na podstawie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę ujętego w Studium określono główne kierunki zmian w przeznaczeniu i zagospodarowaniu terenów na obszarze Gminy:

- wyznacza się tereny o dominujących funkcjach,
- w obrębie istniejących jednostek osadniczych wskazuje się na rozwój funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej o niskiej i średniej intensywności we wszystkich miejscowościach,
- wskazuje się na zwiększenie terenów leśnych i wyznacza się obszary dolesień,
- wskazuje się strefy aktywizacji gospodarczej.

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Zgodnie z jego zapisami, Gmina Ostrów Wielkopolski została zaklasyfikowana do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

W ramach realizacji Plan wyznacza 6 celów polityki przestrzennej, jakimi są:

- poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ochrona dziedzictwa kulturowego,
- wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- poprawa dostępności komunikacyjnej, rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Dla każdego z wymienionych celów, plan określa zasady zagospodarowania. Wśród najważniejszych należy wymienić przede wszystkim przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, rewitalizację i ochronę obszarów o wysokich walorach historyczno-kulturowych oraz ich efektywne wykorzystanie (np. dla celów turystyki), ochronę najlepszych gleb i poprawę bilansu wodnego, modernizację sieci drogowej i kolejowej, rozwój transportu zbiorowego oraz poprawę dostępności sieci infrastruktury technicznej.

PZPWW wyznacza następujące cele polityki przestrzennej dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej:

1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej;
2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej;
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Dla każdego z wymienionych celów, PZPWW określa zasady zagospodarowania. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje w zakresie zagospodarowania przestrzennego, istotne dla Gminy Ostrów Wielkopolski:

- w zakresie kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej:

- uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie;
- rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miast centralnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz w granicach ośrodków gminnych, położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych;
- ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;
- dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;
- zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną;
- zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych;
- zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
- zalesianie odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych;
- zachowanie dotychczasowej funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych oraz ograniczanie ich przekształcania na inne cele;
- zachowanie mozaikowego krajobrazu rolniczego;
- ograniczanie rozwoju nowej zabudowy i innych trwałych form infrastruktury technicznej w obrębie naturalnych struktur przyrodniczych (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.), które pełnią rolę łączników ekologicznych w systemie przyrodniczym;
- wyłączenie z zabudowy terenów leśnych i ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych), korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych, obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) oraz w pasie 50 m od wału przeciwpowodziowego, a także terenów łąkowych w zasięgu systemu przyrodniczego;
- realizacja działań rewitalizacyjnych w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim, Odolanowie, Opatówku i Stawiszynie oraz na terenie pozostałych miejscowości, w szczególności na obszarach przemysłowych, powojaskowych i pokolejowych;
- wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.
- w zakresie poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej:
 - poprawa parametrów technicznych układu drogowego;
 - rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych.
- w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:
 - budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
 - zwiększanie zdolności retencyjnej zlewni;
 - ograniczanie zabudowy w sąsiedztwie kompleksów leśnych, w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych oraz pozostałych obszarów zagrożenia powodziowego;
 - zapewnianie rezerw terenu dla ewentualnej relokacji zabudowy z terenów zagrożonych powodzią, poprawa retencji wód opadowych w obszarach gęstej zabudowy dla zmniejszenia wezbrań powodziowych;

- obniżanie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, wykorzystanie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle i systemach komunikacji;
- zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych.
- w zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego:
 - określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu;
 - wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej.
- w zakresie wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego:
 - wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych;
 - dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych;
 - ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.
- w zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych;
 - budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.

Ponadto Gmina Ostrów Wielkopolski została zakwalifikowana również do następujących obszarów:

- obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów cennych przyrodniczo,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazano następujące działania: przebudowę drogi krajowej nr 25 na odcinku Konin – Kalisz – Ostrów Wielkopolski; budowę drogi S11 Kórnik – Ostrów Wielkopolski oraz Ostrów Wielkopolski – Kępno; prace na liniach kolejowych nr 14, 811 na odcinku Łódź Kaliska – Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski, etap II: Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski; prace na liniach kolejowych nr 14, 815, 816 na odcinku Ostrów Wielkopolski – (Krotoszyn) – Leszno – Głogów wraz z elektryfikacją odcinka Krotoszyn/Durzy – Leszno – Głogów; Realizacja Kolei Dużych Prędkości na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław.

W aspekcie rozwoju komunikacji drogowej, w tym zwiększenia dostępności sieci drogowej w województwie, w Planie poza inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zaplanowano również budowę

drogi łączącej drogę krajową nr 12 w gminie Gołuchów z drogą krajową S11 w gminie Ostrów Wielkopolski w parametrach klasy GP (realizacja nowych dróg o niekreślonej kategorii). Ponadto w aspekcie poprawy bezpieczeństwa energetycznego realizację projektowanego rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski – Grabowo Wielkie (gm. Twardogóra – woj. dolnośląskie).

Z kolei w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, w ramach zasad zagospodarowania w Gminie Ostrów Wielkopolski wskazano następujące działania: uruchomienie kolei aglomeracyjnej na odcinku Opatówek – Kalisz – Nowe Skalmierzyce – Ostrów (w zakresie poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej), wyznaczenie korytarzy technologicznych dla planowanej linii elektroenergetycznej linii 400 kV relacji Ostrów Wielkopolski – Kalisz oraz innych inwestycji infrastrukturalnych (w zakresie rozbudowy systemów infrastruktury technicznej); zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych Kalisz i głównych punktów zasilania Ostrów Wielkopolski – Zachód i Ociąż (w zakresie rozbudowy systemów infrastruktury technicznej).

Warto również zaznaczyć, iż w projekcie Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO prezentuje kluczowe obszary działania. Gmina Ostrów Wielkopolski w tym modelu znalazła się częściowo w zasięgu strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych i strefy zielonego pierścienia ją otaczającej. Tym samym, spójnie z założeniami niniejszego dokumentu, obszar Gminy znajdujący się w najbliższym sąsiedztwie Miasta, traktowany jest jako miejsce potencjalnie korzystne do zamieszkiwania, cechujące się wysokimi walorami przyrodniczymi. Jedynie północny fragment północno-wschodniej części Gminy zaliczony został do strefy średniej intensywności procesów osadniczych, natomiast centralny fragment zachodniej części Gminy wchodzi w skład strefy ograniczania intensywności procesów osadniczych z uwagi na występowanie obszarów chronionych.

Dla stref wysokiej intensywności procesów osadniczych ustala się zapewnienie skoordynowanego rozwoju oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

- a. minimalizowanie konfliktów przestrzennych poprzez integrację lokalnych polityk przestrzennych i strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie;
- b. poprawę warunków mieszkaniowych poprzez rewitalizację istniejących obszarów mieszkaniowych i wyznaczenie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikację zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe;
- c. stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na wykorzystaniu bliskości największych ośrodków miejskich poprzez wyznaczenie terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową i produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem dynamicznego tempa i dużej skali istniejących procesów rozwojowych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych;
- d. zwiększenie znaczenia miast jako ośrodków turystycznych na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych poprzez rozwój i modernizację bazy noclegowej, rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczenie miejskich tematycznych szlaków turystycznych;
- e. zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej i systemu ciągów rowerowych;
- f. tworzenie i rewitalizacja przestrzeni publicznych poprzez wyznaczenie, urządzenie i poprawę estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników,

w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego;

g. przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez poprawę retencji wodnej, poprawę jakości powietrza i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej;

h. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizacja obszarów i obiektów zabytkowych.

Dla stref średniej intensywności procesów osadniczych ustala się zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju i ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

a. minimalizowanie konfliktów przestrzennych poprzez integrację lokalnych polityk przestrzennych i strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie;

b. poprawę warunków mieszkaniowych poprzez rewitalizację istniejących obszarów mieszkaniowych i wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikacji zbiorowej, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe;

c. dostosowanie nowych terenów inwestycyjnych do potrzeb i możliwości rozwoju poszczególnych obszarów poprzez wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem umiarkowanej skali zachodzących procesów inwestycyjnych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych;

d. zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej i systemu ciągów rowerowych;

e. tworzenie i rewitalizacja przestrzeni publicznych poprzez wyznaczanie, urządzenie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego;

f. przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez poprawę retencji wodnej, poprawę jakości powietrza i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej;

g. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizacja obszarów i obiektów zabytkowych.

Dla stref ograniczania intensywności procesów osadniczych ustala się równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego z potrzebami ochrony przyrody oraz zapewnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

a. dostosowanie przestrzeni inwestycyjnych do pełnionych funkcji przyrodniczych poprzez zapobieganie rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych, ograniczanie intensyfikacji istniejącej zabudowy, wykluczenie zabudowy w obrębie korytarzy dolin rzecznych oraz ograniczanie zainwestowania na obszarach stanowiących korytarze lądowe i kliny zieleni;

b. ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;

c. poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych, w tym budowę, przebudowę i modernizację dróg powiatowych i gminnych, budowę systemu ciągów rowerowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem potrzeb ochrony walorów przyrodniczych i zachowania ciągłości systemu przyrodniczego;

d. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizację obszarów i obiektów zabytkowych;

e. zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i poprawę jej wyposażenia poprzez modernizację i rozbudowę istniejących obiektów oraz wyznaczanie i wyposażanie w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szkół i ośrodków zdrowia;

f. zwiększenie znaczenia turystycznego obszaru na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych poprzez rozwój i modernizację bazy noclegowej, rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczanie miejskich tematycznych szlaków turystycznych.

Dla strefy zielonego pierścienia ustala się zasadę kształtowania prawidłowych relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

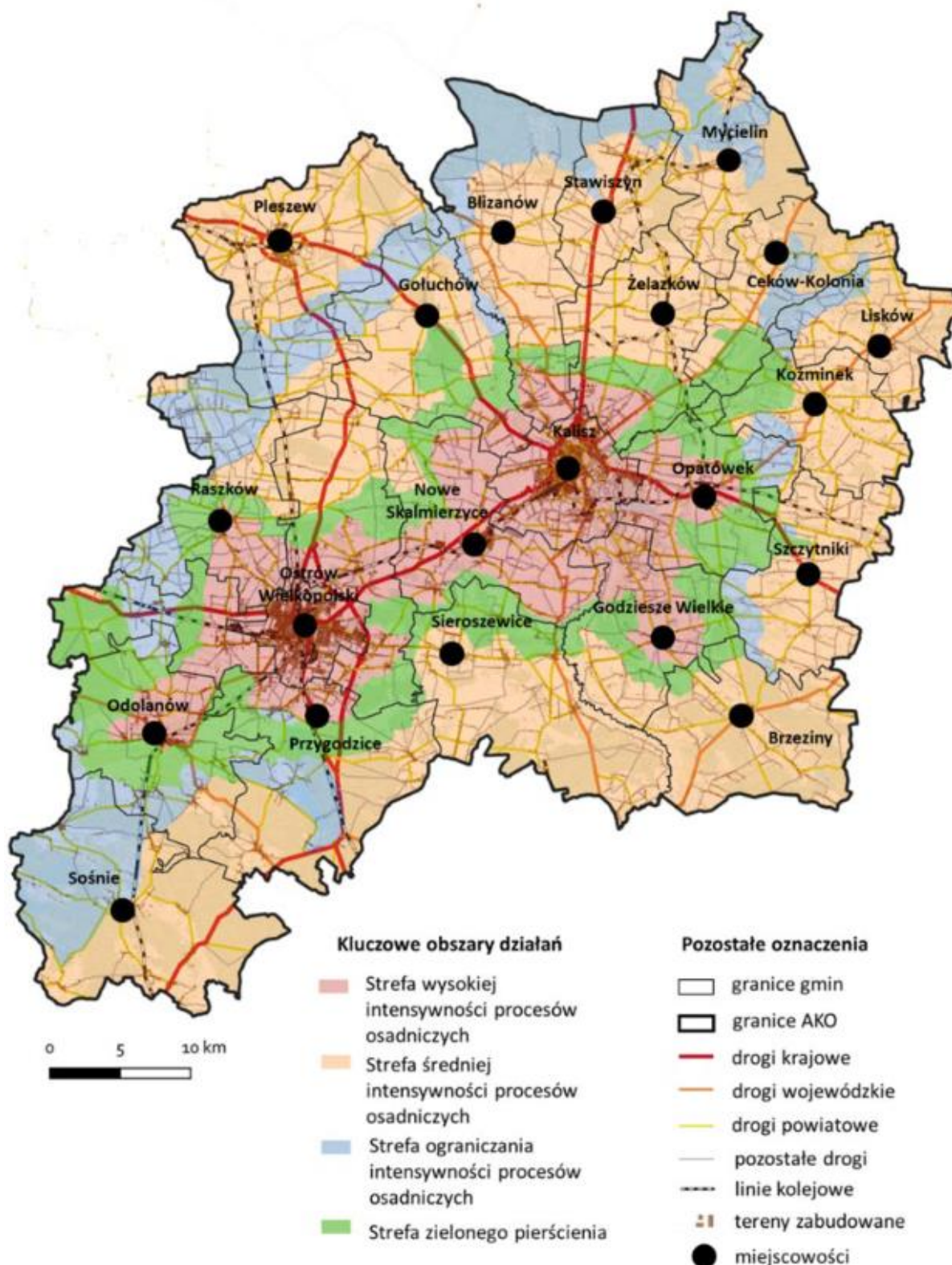
a. zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.) oraz ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;

b. zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy, służących zapobieganiu rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych oraz pełniących funkcje korytarzy ekologicznych;

c. ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

d. ograniczanie rozwoju zabudowy poza obszarami istniejących miejscowości, ograniczanie intensyfikacji zabudowy.

Ryc. 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – wizualizacja kluczowych obszarów działań.

Źródło: Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;

- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Ostrów Wielkopolski. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku*. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku klasyfikuje Gminę Ostrów Wielkopolski do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego Aglomeracja Kalisko-Ostrowska**, czyli zespołu gmin i powiatów powiązanych funkcjonalnie z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim, tworzących dwubiegunowy ośrodek regionalny, położony w południowo-wschodniej części województwa. AKO oferuje usługi wyższego rzędu, stanowiące istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa. Potencjał społeczno-gospodarczy tego obszaru oraz zewnętrzne powiązania wynikające z położenia pomiędzy trzema ośrodkami metropolitalnymi: Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią, odgrywają zasadniczą rolę w stymulowaniu rozwoju tej

części regionu. Atutami AKO są zasoby gospodarcze i społeczne (m.in. koncentracja podmiotów gospodarczych, miejsce lokalizacji największych pracodawców, usług specjalistycznych), zasoby środowiska kulturowego i przyrodniczego (m.in. liczne obiekty kultury, tereny rekreacyjno-turystyczne i miejsca imprez kulturalnych). Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru mają istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej) z uwagi na zróżnicowaną ich dostępność w AKO. Ponadto problemy rozwojowe stanowią niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, zróżnicowany poziom rozwoju w poszczególnych gminach Aglomeracji, niebezpieczeństwo powodzi, niewystarczający dostęp gospodarstw domowych do infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.

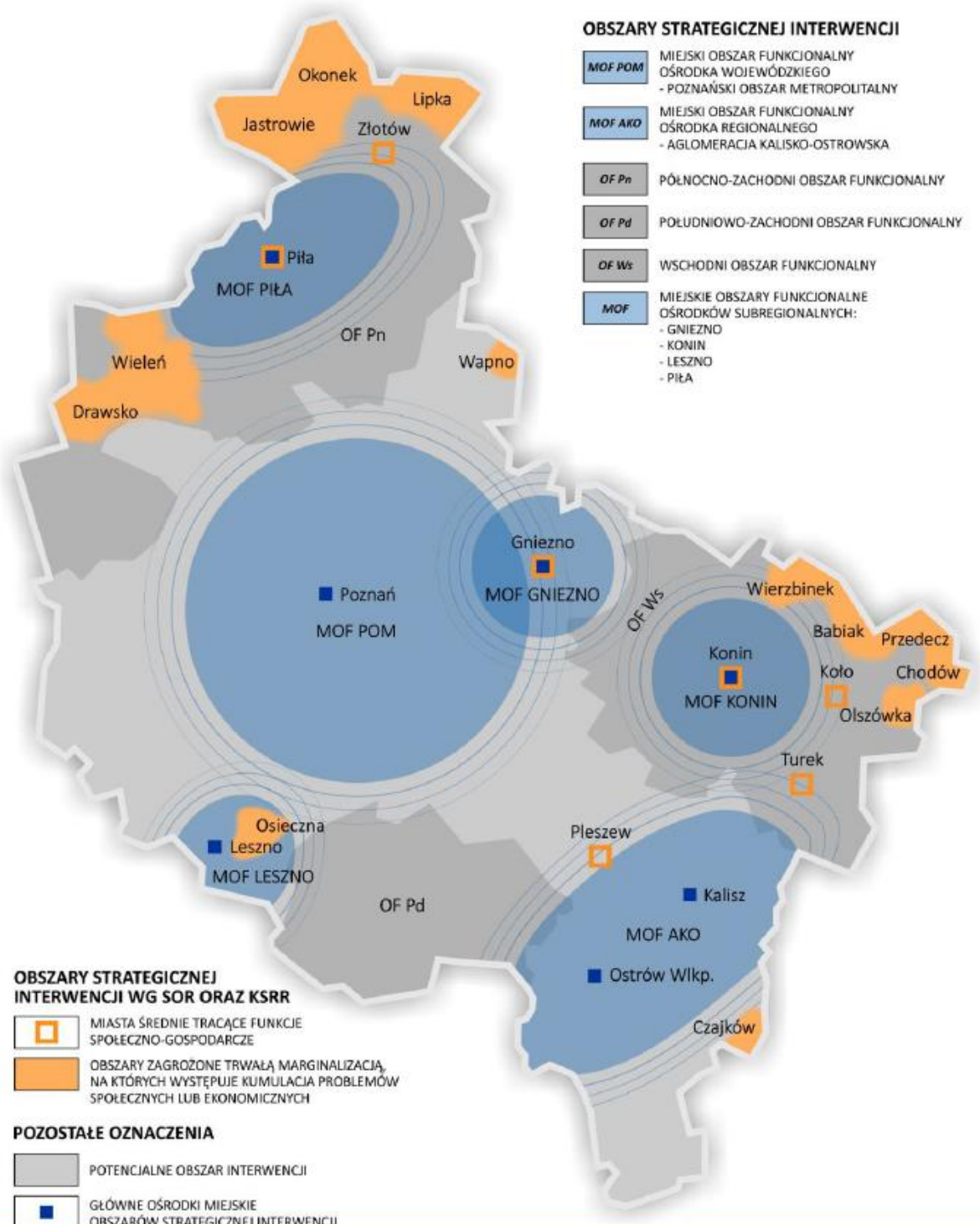
Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej będzie osiągnięcie wysokiego poziomu spójności, konkurencyjności i dostępności obszaru, służącego podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem jej rozpoznawalności w przestrzeni regionu i kraju.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej
- Cel 2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej
- Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego
- Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej

Szczegółowe wytyczne zawarte zostały w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania*. Poniższa mapa przedstawia zasięg obszarów strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim.

Ryc. 17. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz z kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej	Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	• podnoszenie i promocja atrakcyjności inwestycyjnej jako jedno z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO • podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej • promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego • podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej • wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła • wsparcie działalności klastrowej, w tym klastra lotniczego i spożywczego • mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO • wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu	II. Gmina Ostrów Wielkopolski szczyci się dobrze rozwiniętą gospodarką, odpowiednio wypromowanymi lokalnymi produktami oraz bogatą i ciekawą ofertą rekreacyjną i turystyczną, tworząc przestrzeń dla biznesu, zarazem nie zapominając o swojej tożsamości i wypoczynku II.I. Rozwinięta gospodarczo Gmina Ostrów Wielkopolski II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów III. Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku III.II. Rozwój i edukacja dla każdego
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	• rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty opieki zdrowotnej • rozwój usług społecznych • upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO	II. Gmina Ostrów Wielkopolski szczyci się dobrze rozwiniętą gospodarką, odpowiednio wypromowanymi lokalnymi produktami oraz bogatą i ciekawą ofertą rekreacyjną i turystyczną, tworząc przestrzeń dla

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej	Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030
2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	• rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO • wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe	biznesu, zarazem nie zapominając o swojej tożsamości i wypoczynku II.I. Rozwinięta gospodarczo Gmina Ostrów Wielkopolski II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów III. Gmina Ostrów Wielkopolski dba o swoich mieszkańców zapewniając im szereg kompleksowych usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych, administracyjnych i edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańca w każdym wieku III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca III.II. Rozwój i edukacja dla każdego III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	• rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej • zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK nr 25; modernizację i rozbudowę DK nr 12 i 25; • dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem • rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie	I. Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu I.I. Bezpieczni mieszkańcy Gminy Ostrów Wielkopolski I.II. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa I.III. Zapewnienie dostępności i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń I.IV. Gmina Ostrów Wielkopolski przyjazna środowisku

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej	Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030
3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	kolei aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych • budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu • rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo-rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego • wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji • wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń • przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie • poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii • rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej • zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną	

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej	Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	• prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej • rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych • wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach • rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji	I. Gmina Ostrów Wielkopolski jest przestrzenią bezpieczną, komfortową do życia i rozwoju swoich mieszkańców poprzez rozwiniętą i zadbaną infrastrukturę, odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni i zapewnienie dostępności oraz podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska przed zmianami klimatu I.III. Zapewnienie dostępności i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń

W ujęciu spójności kierunków i działań strategicznych należy również zestawić Strategię Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku. Głównymi sferami wsparcia w Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku są: transport i mobilność, środowisko i klimat, społeczeństwo, gospodarka i inteligentne zarządzanie.

Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w dokumencie brzmią następująco:

1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność
 - 1.1 Rozwój zintegrowanego transportu.
 - 1.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska
 - 2.1 Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacja do zmian klimatu.
 - 2.2 Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.
 - 2.3 Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.
 - 2.4 Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny
 - 3.1 Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.
 - 3.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
 - 3.3 Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.
 - 3.4 Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.
 - 3.5 Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.
 - 4.1 Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
 - 4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
 - 4.3 Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.
 - 4.4 Wsparcie lokalnego rynku pracy.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.
 - 5.1 Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych.
 - 5.2 Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.
 - 5.3 Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.*

*podkreślono cele strategiczne i operacyjne, które są spójne z niniejszym projektem Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

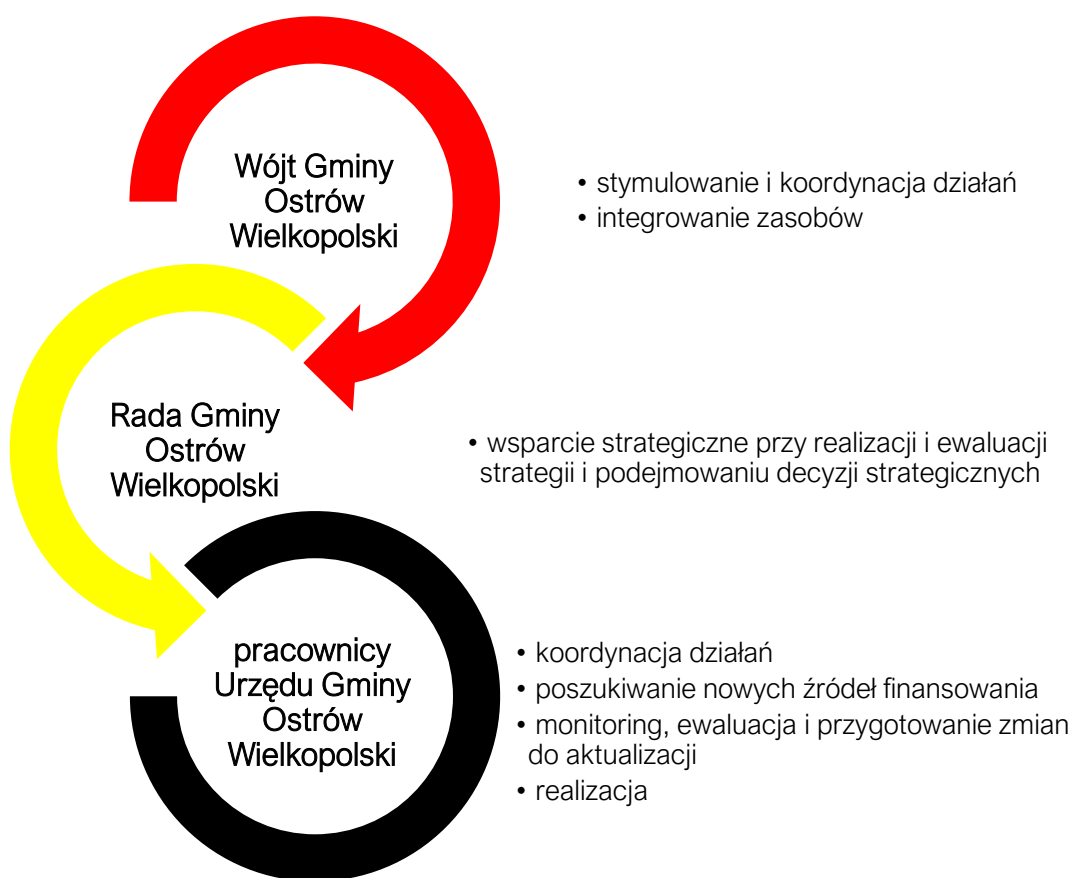
Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni.

W procesie wdrażania zaangażowane będą różne podmioty, włączając w to sektor publiczny (takie jak władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy oraz inne jednostki samorządu terytorialnego), a także sektor prywatny i społeczny (obejmujący partnerów społeczno-gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób).

Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Ostrów Wielkopolski, Rada Gminy Ostrów Wielkopolski oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Ostrów Wielkopolski będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z partnerami społeczno-gospodarczymi, podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, działającymi na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnymi za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji i innymi zainteresowanymi osobami, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Wśród wspomnianych interesariuszy, uczestniczących w pracach nad dokumentem oraz wskazanych jako potencjalni partnerzy w realizacji przedsięwzięć wyróżnić można Stowarzyszenie dla Promocji Kultury i Edukacji Qltura21, Zrzeszenie LZS Gminy Ostrów Wielkopolski, Gminny Ośrodek Kultury w Wysocku Wielkim oraz Gmina Raszków, którzy wraz z Urzędem Gminy Ostrów Wielkopolski wypracują szereg wydarzeń i eventów, które zostaną zorganizowane w ramach utworzonego szlaku rowerowego (przebiegającego również częściowo w Gminie Raszków). Ponadto we współpracy z wymienionymi podmiotami zostanie stworzona aplikacja mobilna z mapą atrakcji wzdłuż ścieżki.

Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jego otoczenia (w szczególności z terenu powiatu ostrowskiego).

W celu zaangażowania wyżej wymienionych interesariuszy we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel

operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2023 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ostrów Wielkopolski). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Ostrów Wielkopolski na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027” oraz programu na przyszłą perspektywę finansową;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2022 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy Ostrów Wielkopolski oraz jednostek organizacyjnych Gminy Ostrów Wielkopolski.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, Aglomeracją Kalisko-Ostrowską oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe

środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2030 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2023-2036.

W analizowanych latach łączne dochody wyniosą ponad 733 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych prawie 124 mln zł a podatku od nieruchomości prawie 105,5 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast około 699 mln zł.

Tabela 8. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

Lata	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2024	103 634 161,48	16 283 681,00	13 860 960,00	101 275 293,48
2025	100 467 436,00	16 788 475,00	14 290 650,00	94 392 436,00
2026	100 355 122,00	17 208 187,00	14 647 916,00	94 780 122,00
2027	103 064 710,00	17 672 808,00	15 043 410,00	97 614 710,00
2028	105 847 457,00	18 149 974,00	15 449 582,00	100 097 457,00
2029	108 652 414,00	18 630 948,00	15 858 996,00	104 002 414,00
2030	111 477 378,00	19 115 353,00	16 271 330,00	106 877 378,00
Ogółem	733 498 678,48	123 849 426,00	105 422 844,00	699 039 810,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr LXII/ 615 / 2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036.

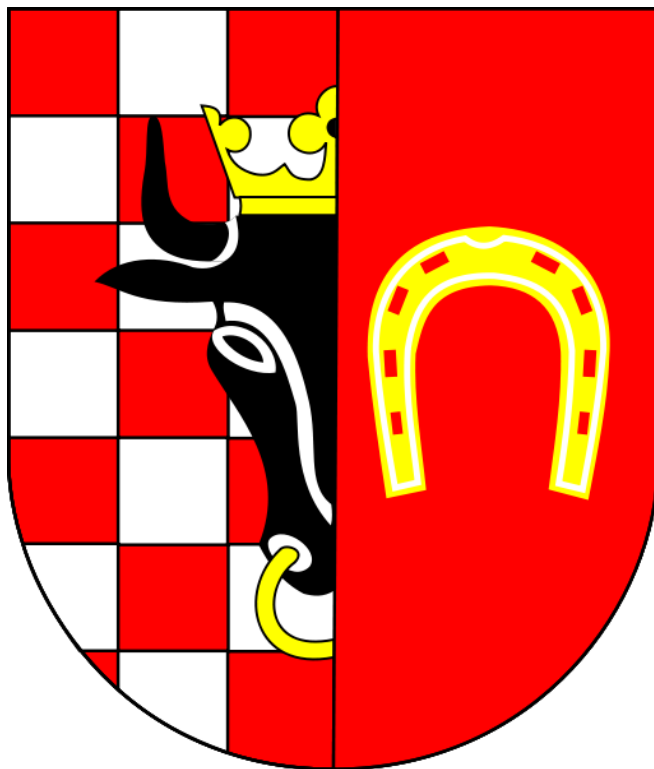
Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2030 wyniesie około 24,1 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

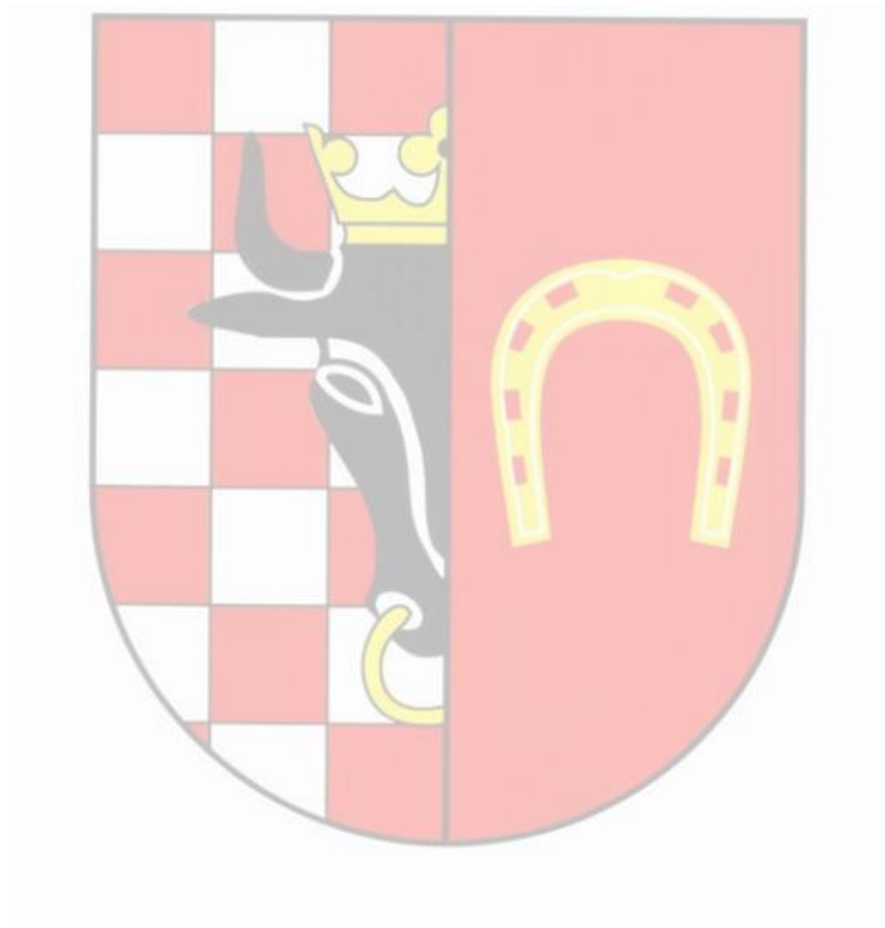

Załącznik 1:
Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Ostrów Wielkopolski

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Ostrów Wielkopolski

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	80
1.1. Informacje ogólne	80
1.2. Transport i łączność	82
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	86
1.4. Walory przyrodnicze	90
 CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	 94
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	94
2.2. Infrastruktura i środowisko	98
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>98</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>99</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>101</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	102
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>102</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>104</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>108</i>
 CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	 110
3.1. Demografia	110
3.2. Kapitał społeczny	116
<i>Przedszkola i żłobki</i>	<i>116</i>
<i>Szkoły</i>	<i>117</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>123</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>126</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	<i>127</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	132
 CZĘŚĆ 4: POTENCJAŁ ENDOGENICZNY GMINY	 136

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Ostrów Wielkopolski, będąca gminą wiejską, położona jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Wchodzi w skład powiatu ostrowskiego, stanowiąc gminę obwarzankową dla Miasta Ostrów Wielkopolski, granicząc z 6 gminami powiatu ostrowskiego oraz 4 gminami powiatu krotoszyńskiego i pleszewskiego:

- Miastem Ostrów Wielkopolski;
- od północy z gminami: Krotoszyn (pow. krotoszyński), Raszków (pow. ostrowski), Pleszew i Gołuchów (pow. pleszewski);
- od wschodu z gminami: Nowe Skalmierzyce i Sieroszewice (pow. ostrowski);
- od południa z gminami: Przygodzice i Odolanów (pow. ostrowski) oraz Sulmierzyce (pow. krotoszyński).

Według danych GUS z 2022 r. w Gminie zameldowanych było 19 261 mieszkańców, a wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 93 os./km². Miasto Ostrów Wielkopolski oraz gmina Raszków dzielą Gminę na dwie części – zachodnią o powierzchni 76,23 km² oraz północno-wschodnią o powierzchni 131,6 km². Całkowita powierzchnia Gminy Ostrów Wielkopolski wynosi więc 207,83 km², co stanowi 17,9% powierzchni powiatu ostrowskiego oraz 0,7% województwa wielkopolskiego. Jest ona zarazem największą z wszystkich gmin powiatu. Użytki rolne stanowią 58% powierzchni Gminy, natomiast użytki leśne 27,8%. Siedziba władz Gminy zlokalizowana jest poza obszarem Gminy – w mieście **Ostrów Wielkopolski**, będącym odrębną jednostką terytorialną. Pełni ono jednocześnie funkcje miejskiego ośrodka lokalnego tj. centrum administracyjnego, oświatowego oraz usługowego dla mieszkańców Gminy – stanowi ono m.in. ich główne miejsce pracy. Dodatkowo z uwagi na bliskie sąsiedztwo z Ostrowem Wielkopolskim, obserwuje się znaczny rozwój miejscowości przyległych do Miasta, takich jak Gorzyce Wielkie, Wtórek i Lewków, które pełnią funkcję mieszkaniową, stanowiąc "sypialnię" Ostrowa Wielkopolskiego. Tereny wiejskie, rozmieszczone w dalszej odległości od Miasta, posiadają natomiast głównie funkcję produkcji rolno-spożywczej, jednak niekiedy są także miejscem rekreacji dla mieszkańców miasta Ostrowa.

Sieć osadniczą Gminy tworzą 33 wsie, wymienione w tabeli poniżej.

Tab. 9. Spis wsi na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski wraz z liczbą mieszkańców w 2021 roku według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań

Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2021 r. według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań
Będzieszyn	168
Biniew	412
Borowiec	Brak danych
Cegły	199
Chruszczyny	284
Czekanów	961
Daniszyn	606
Franklinów	352
Gorzyce Wielkie	2 622
Górzenko	183
Górzno	312

Gutów	318
Karski	624
Kołatajew	393
Kwiatków	262
Lamki	955
Lewkowiec	256
Lewków	1 426
Łąkociny	760
Mazury	Brak danych
Młynów	Brak danych
Nowe Kamienice	247
Radziwiłłów	112
Sadowie	390
Słaborowice	379
Smardowskie Olendry	153
Sobótka	1 190
Szczury	521
Świeligów	283
Topola Mała	150
Wtórek	1 505
Wysoko Wielkie	998
Zacharzew	792

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych oraz danych GUS.

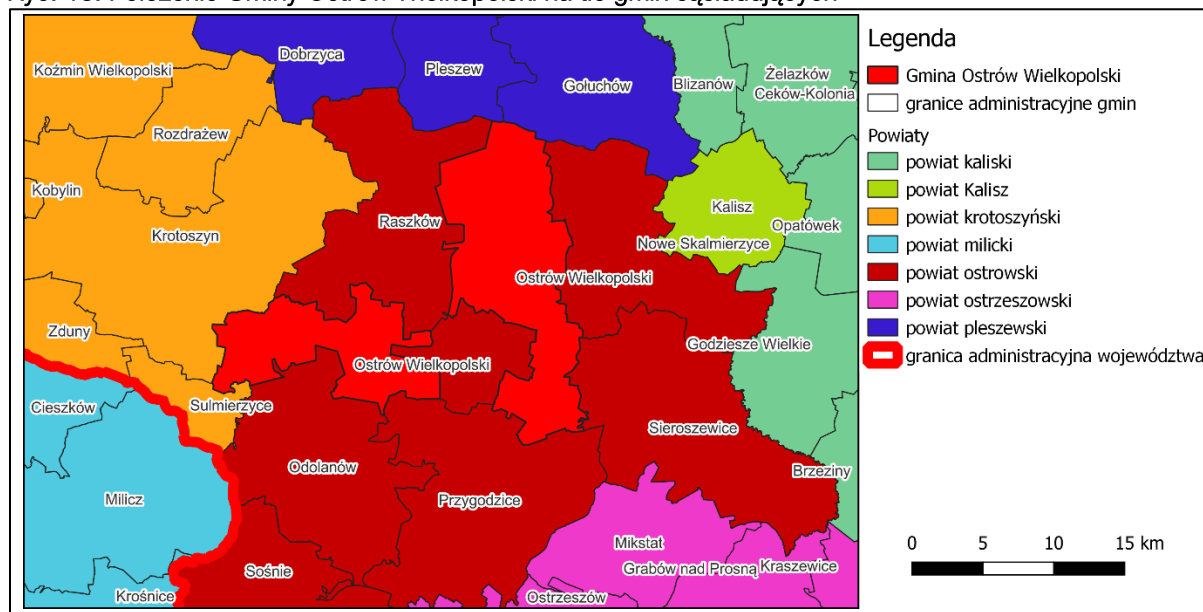
Ponadto sieć osadniczą tworzy 10 osad: **Stary Staw, Trąba, Warszty, Daniszyn, Michałków, Jamy, Gręblów, Onęber, Zalesie, Biłgoraje** i 1 przysiółek: **Sobczyna**.

Występują także osady leśne: Kąkolewo, Rejtanów, Fabryka, Bagatela, Borowina i Kamionka. Dodatkowo w skład Gminy wchodzi także: Kawetczyzna (część wsi Gutów), Palczew (część wsi Chruszczyny).

Z uwagi na liczbę mieszkańców znaczna część wsi należy do grupy dużych i średnich wsi, posiadających powyżej 500 mieszkańców, pełniących funkcje rolnicze i podstawowe.

W skład Gminy wchodzi 35 sołectw. Są to kolejno: Będzieszyn, Biniew, Borowiec, Cegły, Chruszczyny, Czekanów, Daniszyn, Franklinów, Gorzyce Wielkie, Górzenko, Górzno, Gutów, Karski, Kołatajew, Kwiatków, Lamki, Lewkowiec, Lewków, Lewków Osiedle, Łąkociny, Mazury, Michałków, Młynów, Nowe Kamienice, Radziwiłłów, Sadowie, Słaborowice, Smardowskie Olendry, Sobótka, Szczury, Świeligów, Topola Mała, Wtórek, Wysocko Wielkie, Zacharzew.

Ryc. 18. Położenie Gminy Ostrów Wielkopolski na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Jedną z dróg krajowych przebiegających przez Gminę jest droga ekspresowa S11, stanowiąca obwodnicę Miasta Ostrów Wielkopolski. Nie występują autostrady.

Do grupy dróg krajowych przebiegających przez obszar Gminy, poza wspomnianą wcześniej drogą S11, należą także drogi krajowe nr 36, 25 i 11. Pierwsza z nich tj. DK 36, biegnie z Krotoszyńska do Ostrowa Wielkopolskiego przez zachodni obszar Gminy w kierunku wschodnim przez osadę Warszty i miejscowości Daniszyn, Łąkociny, Zacharzew i przysiółek Sobczyna. Fragment leżący na terenie Gminy posiada długość ok. 15 km. Druga droga krajowa tj. DK 25, w obszarze Gminy biegnie zaledwie na długości ok. 3 km w jej wschodniej części – łącząc Ostrów Wielkopolski z Kaliszem. Trzecią z dróg krajowych jest DK 11, która zlokalizowana w północno-wschodniej części Gminy, biegnie z Ostrowa Wielkopolskiego w kierunku północnym, umożliwiając mieszkańcom podróż m.in. do Pleszewa. Jej długość na terenie Gminy wynosi ok. 13 km.

Sieć dróg wojewódzkich wynosi ok. 2 km, z uwagi że składa się na nią jedynie niewielki fragment DW 445, biegnący w południowo-wschodnim fragmencie zachodniej części Gminy.

Ponadto na obszarze Gminy występuje rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych. Łączna długość wszystkich dróg powiatowych znajdujących się w Gminie wynosi 88,5 km, a dróg gminnych 102,7 km. Stan techniczny dróg gminnych poddawany jest przeglądowi raz na 5 lat.

Do najpilniejszych inwestycji w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej na najbliższe lata wyszczególniono przebudowę drogi gminnej Czekanów-Karski wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego oraz przebudowę ulicy Szkolnej w Lewkowie.

Odległość drogowa z miejscowości Gorzyce Wielkie (będącej miejscowością z największą liczbą mieszkańców w Gminie) do Ostrowa Wielkopolskiego (będącego siedzibą władz powiatowych) wynosi ok. 7,5 km i autem zajmuje ok. 15 min, natomiast do Poznania (będącego siedzibą władz wojewódzkich) wynosi ok. 120 km, a podróż samochodem zajmuje ok. 2 h. Podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich wiąże się z nieco krótszym czasem podróży – jest to spowodowane mniejszym oddaleniem od pozostałych ośrodków miejskich oraz dobrym skomunikowaniem zewnętrznym Gminy. Przejazd autem do Wrocławia (oddalonego o ok. 95 km) zajmuje nieco ponad 1,5 h, do Kalisza (oddalonego o ok. 25 km) w granicach 20 min, natomiast do Łodzi (oddalonej o ok. 142 km) nieco powyżej 2h. Świadczy to o dobrej dostępności

komunikacyjnej Gminy pomimo oddalenia od usług świadczonych przez inne duże miasta z wyjątkiem Ostrowa Wielkopolskiego.

Ponadto przez Gminę przebiegają 4 linie kolejowe:

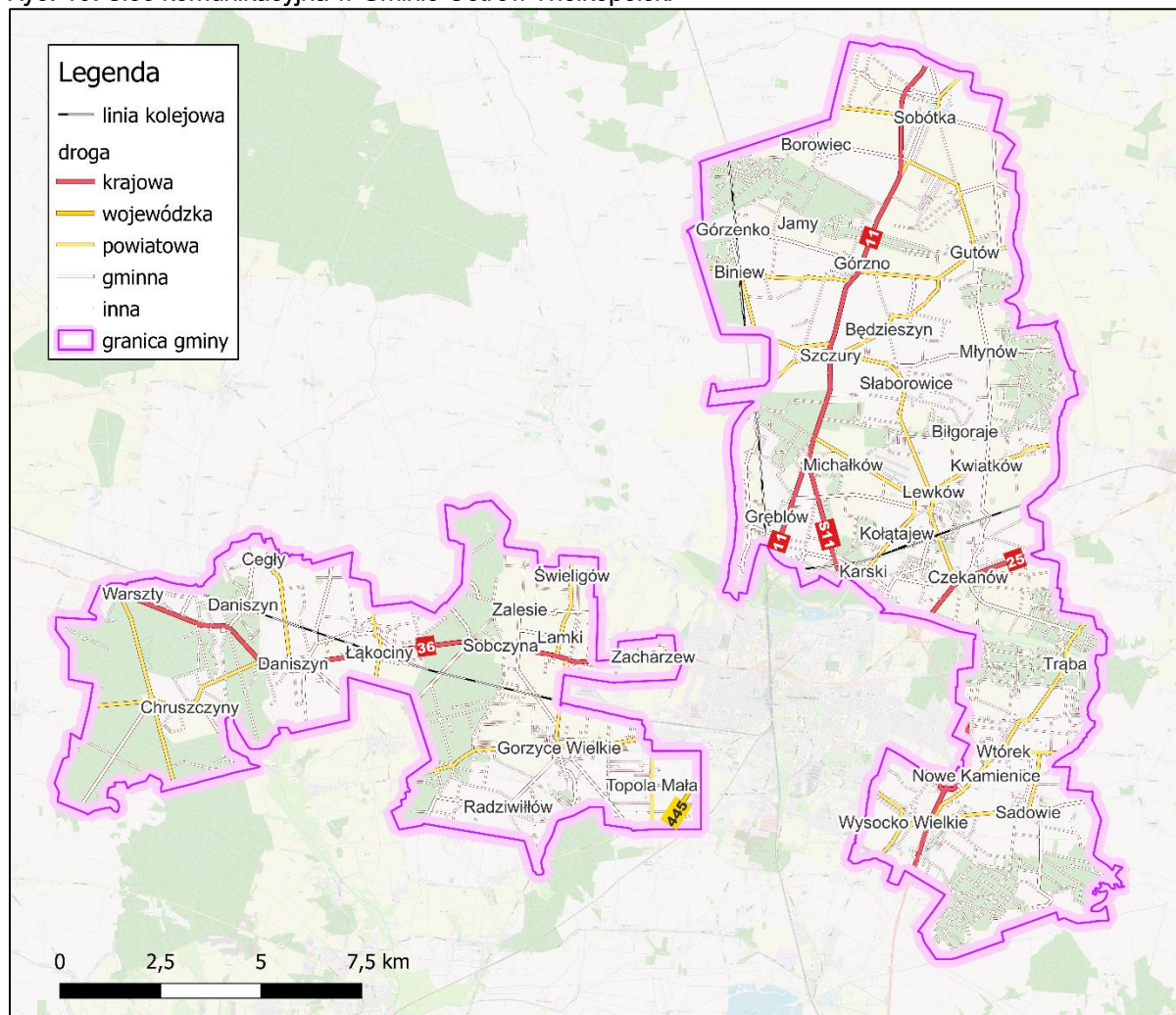
- linia nr 14 Łódź Kaliska-Tuplice (w zachodniej części Gminy w kierunku wschód-zachód relacji Ostrów Wielkopolski-Krotoszyn oraz w północno-wschodniej części w kierunku wschód-zachód relacji Kalisz-Ostrów Wielkopolski);
- linia nr 272 Kluczbork-Poznań Główny (w północno-wschodniej części Gminy w kierunku północ-południe relacji Pleszew-Ostrów Wielkopolski);
- linia nr 355 Ostrów Wielkopolski-Grabowo Wielkie (w niewielkim fragmencie zachodniej części Gminy w kierunku południowo-zachodnim relacji Ostrów Wielkopolski-Odolanów);
- linia nr 811 Stary Staw-Franklinów (w niewielkim fragmencie północno-wschodniej części Gminy pełni funkcję łącznicy pomiędzy liniami nr 14 a 272).

Zapewniają one połączenia m.in. do Leszna, Jarocina, Kalisza, Poznania czy Łodzi.

W Gminie zlokalizowane jest stacja kolejowa Czekanów w m. Kołatajew oraz stacje w Gorzycach Wielkich, Biniewie i Łąkocinach. Ponadto w niedalekiej odległości znajduje się dworzec kolejowy Ostrów Wielkopolski. Tak bliska odległość do dworca w Ostrowie Wielkopolskim, a także dostęp do stacji na terenie Gminy znacząco poprawia dostępność komunikacyjną Gminy, ułatwiając podróż z i do Gminy zarówno mieszkańcom, jak i potencjalnym turystom.

Sieć komunikacyjną w postaci rozmieszczenia dróg i linii kolejowych przedstawia rycina poniżej.

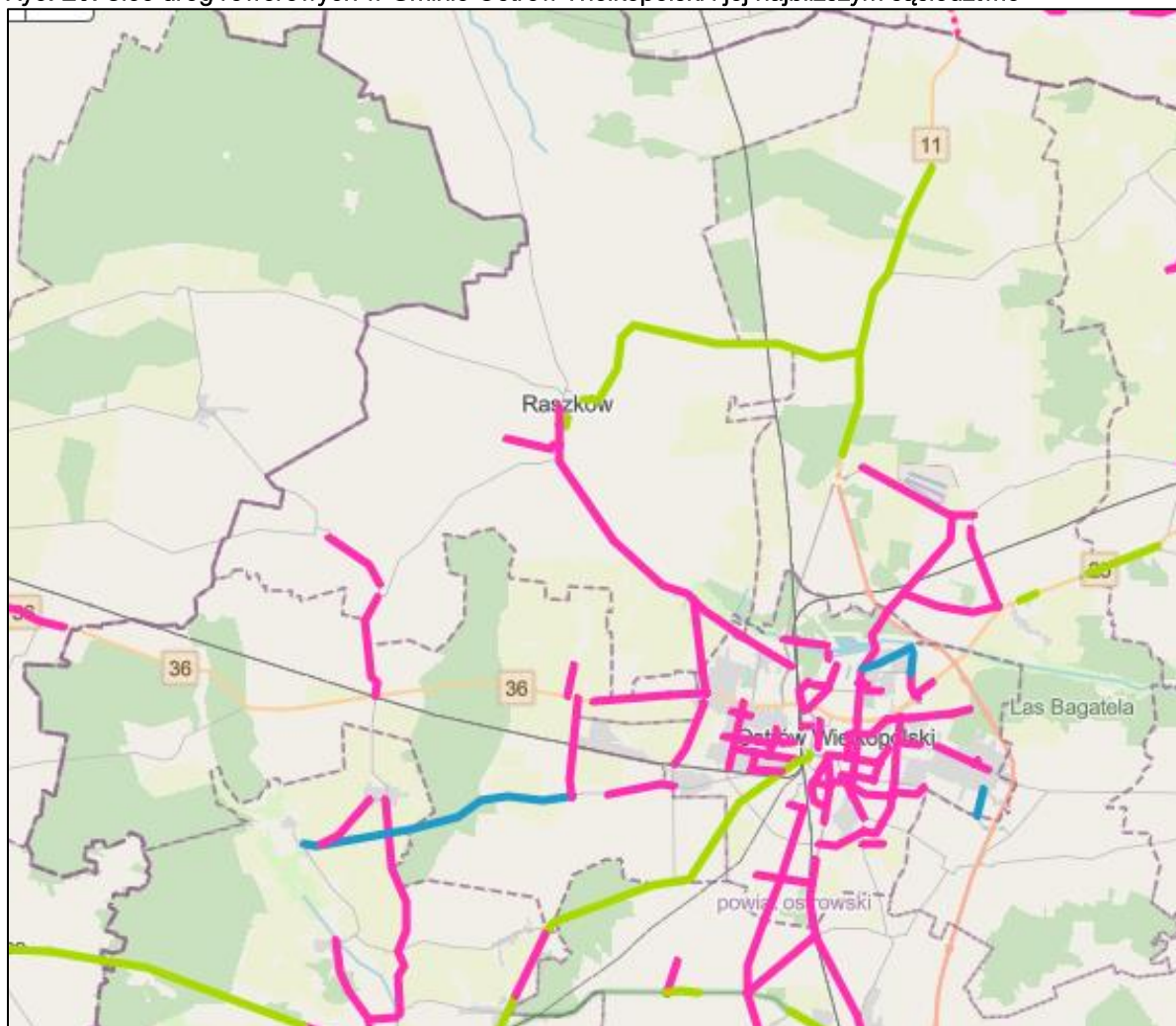
Ryc. 19. Sieć komunikacyjna w Gminie Ostrów Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W Gminie Ostrów Wielkopolski sieć dróg rowerowych tworzą obecnie pojedyncze odcinki ciągów rowerowych. Na rycinie poniżej przedstawiony został ich dokładny rozkład przestrzenny. Kolorem zielonym oznaczone są drogi rowerowe planowane, kolorem niebieskim drogi w trakcie realizacji, natomiast kolorem różowym drogi rowerowe już istniejące. W zachodniej części Gminy jest to 5 odcinków o łącznej długości ok. 9 km oraz 4 km odcinek będący obecnie w trakcie realizacji. W północno-wschodniej części ciągi rowerowe o łącznej długości ok. 10 km zapewniają połączenia rowerowe pomiędzy Michałkowem, Lewkowem, Czekanowem oraz Ostrowem Wielkopolskim. Planowany jest natomiast ok. 10 km odcinek wzdłuż drogi krajowej 11 oraz od drogi krajowej 11 do granicy Gminy w kierunku Raszkowa, a także fragment ok. 400 m z Czekanowa wzdłuż drogi krajowej 25 w kierunku północno-wschodnim.

Ryc. 20. Sieć dróg rowerowych w Gminie Ostrów Wielkopolski i jej najbliższym sąsiedztwie

Źródło: Wielkopolska Baza Dróg Rowerowych opracowana przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu (dostęp: 28.09.2023 r.).

Ponadto w Gminie organizowany jest publiczny transport zbiorowy na podstawie porozumienia międzygminnego z Miastem Ostrów Wielkopolski. Działają także przewoźnicy prywatni realizujący przewozy szkolne na terenie całej Gminy. Transport zbiorowy obsługuje miejscowości takie jak: Wtórek, Sadowie, Topola Mała, Wysocko Wielkie, Borowiec, Gorzyce Wielkie, Karski, Kwiatków, Cegły, Zacharzew, Franklinów, Sobótka oraz Czekanów.

Tabela poniżej przedstawia wydatki Gminy Ostrów Wielkopolski w dziale transportu publicznego w latach 2017-2022. W badanym okresie obserwuje się stopniowe zwiększanie się kwot przeznaczanych na transport publiczny. Najwyższe wydatki na transport publiczny Gmina poniosła w 2022 roku – prawie 1,3 mln zł. Natomiast najwyższe wydatki w całym dziale transportu i łącznie wystąpiły w roku 2020 – nieco ponad 9,5 mln zł. W pozostałych latach wydatki plasowały się w przedziale od 5,8 mln zł do 7,3 mln. zł. Średnio stanowiły one 7% całkowitych wydatków Gminy w badanym okresie.

Tab. 10. Wydatki w dziale transport publiczny w latach 2017-2022 w Gminie Ostrów Wielkopolski

Dział	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Transport publiczny	773 400,00	900 000,00	990 074,84	1 099 577,00	1 126 042,00	1 279 603,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Piła;
 - wiejski obszar funkcjonalny;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej:
 - Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
 - Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
 - Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Powyższe obszary wyznaczono w celu potrzeby wdrażania indywidualnego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym, w celu wykorzystania endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej.

Gmina Ostrów Wielkopolski została zakwalifikowana do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej**. W sumie granicach całego obszaru znalazło się 21 gmin. Są to:

- 2 gminy miejskie: Kalisz i Ostrów Wielkopolski;
- 5 gmin miejsko-wiejskich: Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Raszków, Stawiszyn;
- 14 gmin wiejskich: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Lisków, Mycielin, **Ostrów Wielkopolski**, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki, Żelazków.

Miejski Obszar Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zajmuje 8,5% powierzchni województwa, będąc zamieszkiwanym przez ponad 10% jego mieszkańców. Głównymi ośrodkami obszaru są miasta o charakterze przemysłowo usługowym: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. W granicach tych miast skoncentrowany jest szereg funkcji wyższego rzędu, takich jak: nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu oraz handlu. Ze stolicą regionu – Poznaniem, obszar powiązany jest funkcjami administracyjnymi, społecznymi i gospodarczymi oraz metropolitalnymi.

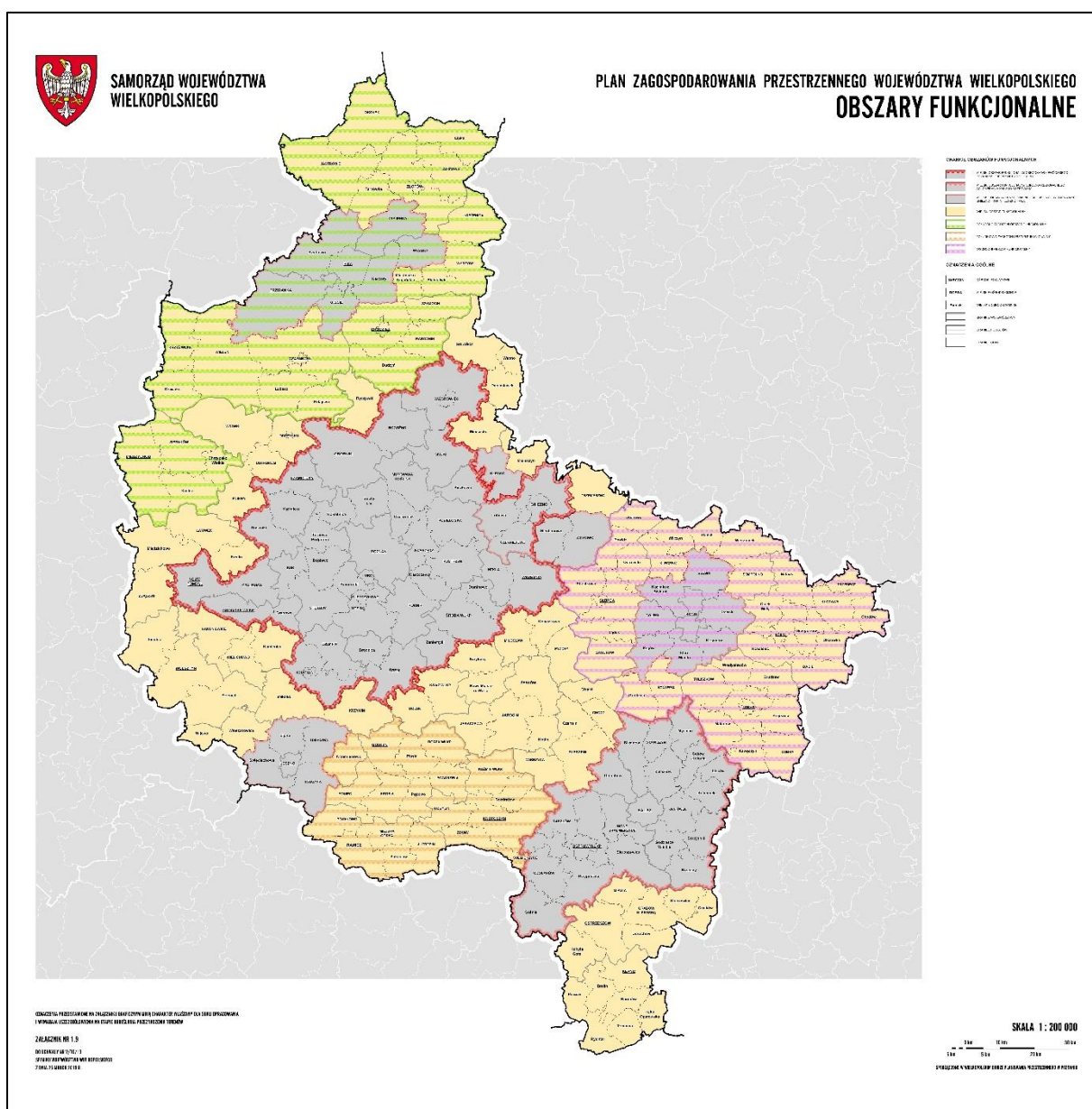
Miejski obszar funkcjonalny Aglomeracja Kalisko-Ostrowska charakteryzuje się zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi, co potwierdza wzrost liczby ludności, wzrost liczby mieszkań i terenów zurbanizowanych w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz pozytywne trendy rozwoju poziomu aktywizacji gospodarczej. Jednocześnie kryteria dotyczące dostępności komunikacyjnej miast, obsługi komunalnej i społecznej, wskazują na silne powiązania gmin z miastami centralnymi i ich zależności między sobą.

Potencjał rozwojowy Aglomeracji opiera się na zasobach ze sfer: społeczno-gospodarczej (miejsca koncentracji aktywności gospodarczej, istniejąca struktura sektorów gospodarczych miejsca lokalizacji największych pracodawców oraz usług specjalistycznych i usług wyższego rzędu), specjalistycznej działalności rolniczej, środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowego oraz elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego.

Realizacja celu nadrzędnego oparta jest na wypełnieniu zdefiniowanych celów polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie efektywnej struktury osadniczej;
2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej;
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego;
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego;
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Ryc. 21. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Ponadto Gmina zakwalifikowana została do części obszarów spośród grupy pozostałych obszarów interwencji. Pierwszym z obszarów, do których zaliczono Gminę Ostrów Wielkopolski spośród tej grupy są **obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych**.

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całej Wielkopolski oraz najważniejszych miast w sieci osadniczej województwa. Obszary te biorą udział w najbardziej dynamicznych procesach rozwojowych. Bezpośrednie sąsiedztwo z najważniejszymi ośrodkami regionu powoduje, że gminy te znajdują się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego. Przewagę konkurencyjną zyskują również dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym z miastem wojewódzkim czy miastami regionalnymi i subregionalnymi. Wysoki poziom rozwoju jednostek wiejskich niesie za sobą także negatywne konsekwencje. W gminach tych zauważalne jest silne zjawisko suburbanizacji, w tym również suburbanizacji funkcjonalnej. W gminach wiejskich oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich zauważalne jest również zjawisko zatracania pierwotnych funkcji wiejskich, na rzecz zupełnie obcych dla tych jednostek funkcji miejskich. Ponadto wyraźny jest również napływ ludności miejskiej na tereny wiejskie, co powoduje liczne konflikty społeczne i kulturowe. Codzienne dojazdy do pracy pomiędzy ośrodkiem miejskim a obszarami wiejskimi powodują nasilenie się zjawiska kongestii.

W granicach obszaru znalazły się m.in. następujące jednostki przestrzenne położone w miejskim obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Koźminek, Lisków, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, **Ostrów Wielkopolski**, Przygodzice, Raszków, Sieroszewice, Sośnie, Stawiszyn, Szczytniki, Żelazków.

Dodatkowo Gmina Ostrów Wielkopolski została wraz z 168 gminami w województwie zakwalifikowana do **obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej**, zajmującego 75% powierzchni całego regionu.

Głównymi przesłankami do wydzielenia obszaru ochrony gleb dla produkcji rolnej jest zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, będącego głównym źródłem utrzymania i miejscem pracy dla znacznej grupy mieszkańców Wielkopolski. Jednocześnie istotne jest przeciwdziałanie presji inwestycyjnej na tereny użytkowane rolniczo, w tym ograniczenie negatywnych skutków urbanizacji. Otwarte tereny rolnicze niezbędne są również dla właściwego funkcjonowania środowiska, szczególnie systemu przyrodniczego. Zachowanie w użytkowaniu rolniczym, np. ekosystemów łąkowych, jest niezbędne dla utrzymania stabilności systemu przyrodniczego, a także wartości przyrodniczych form ochrony przyrody. Wspieranie działań służących ochronie gleb będzie sprzyjać racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, ale także będzie narzędziem ochrony innych walorów, np. krajobrazowych, rekreacyjnych, istotnych dla Wielkopolski. Należy podkreślić, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego regionu, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo rynku żywności w kraju, jest obok zagadnienia bezpieczeństwa i stabilności systemu energetycznego zadaniem priorytetowym i długofalowym.

W planowaniu przestrzennym Gminy należy również uwzględnić zakwalifikowanie Gminy do **obszaru cennego przyrodniczo, obszaru ochrony krajobrazów kulturowych, obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych**, a także **obszaru o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich**.

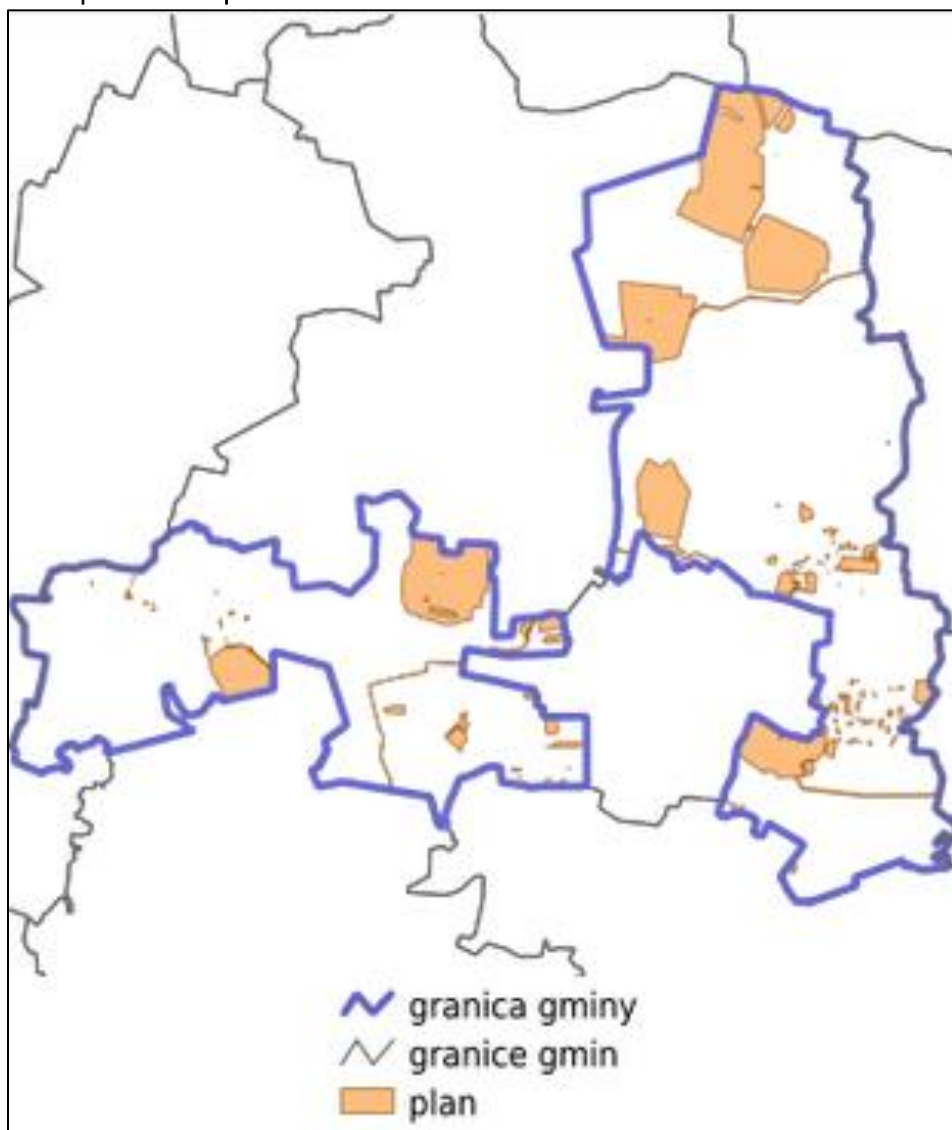
Na podstawie Uchwały Nr LXIX/681/2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski, w 2023 roku Rada Gminy Ostrów Wielkopolski przyjęła zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski”. Wcześniej zmiana studium, powstałego pierwotnie w 2017 roku, nastąpiła w 2022 roku. Zapisy aktualnie obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrów Wielkopolski przyjętego uchwałą nr XXVIII/268/2017 z dnia 26 września 2017 r. z późniejszymi zmianami uniemożliwiały prawidłowy rozwój inwestycyjnych wskazanych do zmiany obszarów. Z wnioskiem o zmianę studium zgłosili się właściciele terenów. Aby prawidłowo ustalić docelowe przeznaczenie przedmiotowych terenów oraz określić sposoby ich zagospodarowania i zabudowy należy sporządzić dla nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego bądź zmiany planów. Warunkiem przystąpienia do sporządzenia niniejszych planów jest zgodność przewidywanych rozwiązań planu z ustaleniami Studium. Jeżeli ustalenia te nie pokrywają się z zamierzeniami inwestycyjnym i obecną polityką przestrzenną Gminy przed

przystąpieniem do sporządzania planu miejscowego należy dokonać w niezbędnym zakresie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W związku z powyższym podjęto niniejszą uchwałę. Studium obejmuje cały obszar Gminy Ostrów Wielkopolski w jej granicach administracyjnych.

Ponadto z uwagi na nowelizację ustawy o planowaniu przestrzennym, w trakcie obowiązywania niniejszego dokumentu, konieczne będzie przez Gminę opracowanie nowego, nadrzędnego dokumentu planistycznego obejmującego swym zasięgiem obszar całej Gminy Ostrów Wielkopolski – Planu Ogólnego.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski obowiązuje 38 takich planów, z czego 11 z nich zostało uchwalonych przed 2003 rokiem. Wszystkie plany obejmują swoim zasięgiem około 15% powierzchni Gminy. Żaden z obowiązujących planów nie jest obecnie poddawany aktualizacji, natomiast w trakcie przygotowania jest 1 nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Plany te posiadają szacunkowy udział w całkowitej powierzchni Gminy wynoszący w sumie ok. 0,26%.

Ryc. 22. Zasięgi przestrzenne Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego w Gminie Ostrów Wielkopolski wielkopolskim

Źródło: <https://ostrowwielkopolski.e-mapa.net/wykazplanow/> (dostęp: 28.09.2023 r.)

Za kluczowe obszary rozwojowe, wskazane w MPZP, uważa się tereny inwestycyjne – Czekanów, Karski i Wtórek oraz tereny rozwoju OZE – Sobótka i Wysocko Wielkie.

Natomiast głównymi ośrodkami rozwojowymi w Gminie, w których zaobserwować można największy ruch budowlany, są wsie: Gorzyce Wielkie (stanowiąca ośrodek wielofunkcyjny gminy, który koncentruje najwięcej funkcji) oraz Wtórek. Za największą barierę w aspekcie przestrzennym, utrudniającą zarówno przemieszczanie się w obszarze Gminy, jak również równomierny rozwój terenów wchodzących w skład Gminy, w tym rozwój infrastruktury liniowej (m.in. sieci wodno-kanalizacyjnej) gospodarki odpadami czy dostępu do usług społecznych i oświatowych, zdefiniowano bezpośrednie sąsiedztwo Miasta Ostrów Wielkopolski oraz gminy Raszków, które dzielą Gminę na dwie, oddalone od siebie części. Mieszkańcy chcąc przedostać się z jednej części Gminy do drugiej zmuszeni są korzystać z sieci dróg krajowych przebiegających przez Miasto lub dróg powiatowych oraz gminnych także rozmieszczonych w ww. jednostkach. Ponadto sąsiedztwo Miasta stanowi również wyzwanie dla polityki przestrzennej Gminy, z uwagi na konkurencję w zakresie zakładów pracy czy dostępu do szkół.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 w Gminie Ostrów Wielkopolski. Zauważyć można, że od 2017 roku w Gminie corocznie wydawanych jest ponad 300 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowi na przestrzeni analizowanych lat aż 24-30% decyzji wydawanych w całym powiecie ostrowskim. Dodatkowo dostrzegalny jest znaczny wzrost liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie pomiędzy rokiem 2020 a 2021 – z poziomu 327 do 452 decyzji.

Porównując wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla Gminy Ostrów Wielkopolski i powiatu ostrowskiego, okazuje się, że od 2017 roku był on zawsze co najmniej dwukrotnie wyższy w Gminie niż w powiecie. W 2021 roku na 1000 mieszkańców wydano aż 23,47 decyzji o warunkach zabudowy.

Tab. 11. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Ostrów Wielkopolski	367	325	354	327	452
	powiat ostrowski	1347	1261	1351	1315	1546
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Ostrów Wielkopolski	19,22	16,97	18,56	17,08	23,47
	powiat ostrowski	8,34	7,80	8,45	8,26	9,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie. Rekomenduje się zwiększenie powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu zmniejszenia liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i jednoczesnym zapobiegnięciu możliwym, niekorzystnym skutkom rozproszenia powstałej chaotycznie zabudowy.

1.4. Walory przyrodnicze

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski przeprowadzonej przez J. Solonę, J. Borzyszkowskiego i innych w 2018 roku, stanowiącej modyfikację wcześniejszego podziału J. Kondrackiego, Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w granicach megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej, prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionów Niziny Południowowielkopolskiej (zasadnicza część Gminy) i Obniżenia Milicko-Głogowskiego (niewielki fragment w południowej części Gminy) oraz dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Kaliskiej (zasadnicza część Gminy) i Kotliny Milickiej (niewielki fragment w południowej części Gminy). Cały obszar Gminy położony jest w granicach zlewni rzek: Prosna i Barycz, będącymi częścią dorzecza Odry w regionie wodnym Warty.

Głównymi ciekami wodnymi z tego obszaru są: płynący równoleżnikowo Ołobok (5,7 km) i jego dopływy - Niedźwiada i Struga Ostrowska. Największym ciekim wodnym zlokalizowanym w zachodniej części Gminy

jest Kuroch (4,9 km). W obszarze omawianej jednostki samorządu terytorialnego znajdują się również wody stojące, stawy oraz rowy.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy występuje kilka różnych form ochrony przyrody, które zajmują znaczną część całkowitej powierzchni zachodniej części Gminy. Są to:

- 1 Rezerwat przyrody wraz z otuliną:
 - Rezerwat „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich” (PL.ZIPOP.1393.RP.211),
- 2 Obszary Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300002.H),
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB300007.B),
- 1 Obszar Chronionego Krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy” (PL.ZIPOP.1393.OCHK.236),
- 8 pomników przyrody (północno-wschodnia część Gminy).

Dodatkowo przez obszar Gminy przebiegają dwa korytarze ekologiczne – „Krotoszyn-Pleszew” (zachodni fragment zachodniej części Gminy) oraz „Dolina Baryczy - północ” (południowy fragment północno-wschodniej części Gminy). Choć nie jest to forma ochrony przyrody, korytarze ekologiczne pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Nie można więc mówić o skutecznych działaniach chroniących środowisko, w szczególności w odniesieniu do zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, w całkowitym oderwaniu od funkcji, jakie pełni korytarz. Korytarze to drogi życia, dzięki którym wiele gatunków może egzystować pomimo niekorzystnych zmian w środowisku, a cenne europejskie siedliska nadal cechuje wysoka bioróżnorodność.

Rezerwat „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich” jest jedynym tego typu obiektem w obszarze Gminy. Wyznaczony został jeszcze w 1963 roku na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drewnianego z dnia 26 kwietnia 1963 r. Najnowszym aktem prawnym uznającym ten teren za obszar chroniony jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich". Należy on grupy rezerwatów leśnych o typie ochrony fitocenotycznej, podtypie mającym na celu ochronę zbiorowisk leśnych. Ochroną objęty został las nizinny stanowiący ekosystem leśny i borowy o powierzchni 16,2 ha.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” jest pierwszym z dwóch obszarów Natura 2000 w Gminie. Posiada całkowitą powierzchnię wynoszącą 342,25 km², z czego w Gminie Ostrów Wielkopolski występuje fragment obszaru o powierzchni ok. 49,3 km² pokrywający ok. 2/3 zachodniej części Gminy. Cały obszar znajduje się w nadzorze Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu. Został ustanowiony w 2008 roku w celu ochrony siedlisk. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 12 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 3 uznane za priorytetowe. Dominują powierzchniowo kwaśne dąbrowy z klasy Quercetea robori-petraeae, przede wszystkim dobrze zachowane fitocenozы dąbrowy trzcinnikowej, a także mokrej dąbrowy trzcinnikowej.

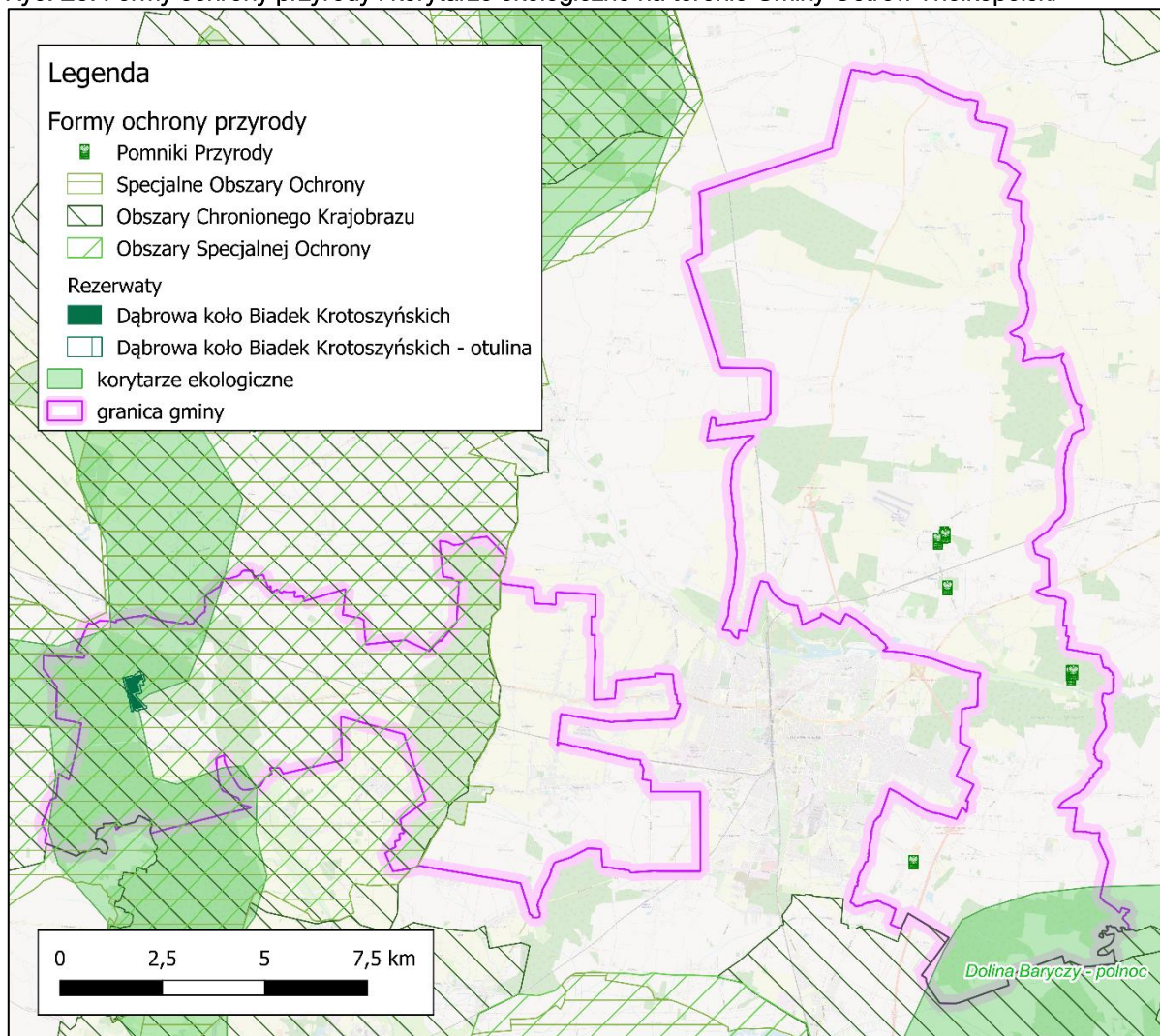
Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie” jest ostatnim z obszarów należących do grupy Natura 2000. Jego powierzchnia w obszarze Gminy pokrywa się z wyżej opisanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”, jest on jednak nieco starszy, ponieważ został ustanowiony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska 5 września 2007 r. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 342,45 km². Nadzór nad obszarem sprawowany jest przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Poznaniu. Zwarty kompleks lasów dębowych, który znajduje się w granicach Obszaru,

stwarza dobre warunki dla bytowania silnej populacji dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* (kod A238) i dzięcioła zielonosiwego *Picus canus* (kod A234), które są jedynymi przedmiotami ochrony w obszarze. Liczebność populacji dzięcioła średniego w 2009 r. szacowana była na 460-480 par, a dzięcioła zielonosiwego na 20-25 par. Na gruntach nadleśnictwa położonych w granicach obszaru stwierdzono również występowanie żurawia *Grus grus* (kod A127) czy bociana czarnego *Ciconia nigra* (kod A030). Obydwa gatunki nie stanowią jednak przedmiotów ochrony powyższego obszaru.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy” stanowi jedyną taką formą ochrony przyrody w Gminie Ostrów Wielkopolski. Utworzony został w 1993 roku na mocy Rozporządzenia Wojewody Kaliskiego Nr 6 z dnia 22 stycznia 1993 r. Posiada powierzchnię ponad 398,62 km². Obszar jest największym w Europie Środkowej skupieniem acidofilnych lasów liściastych różnego typu, z pomnikowymi okazami dębów i buków często o wieku powyżej 200 lat o wysokich wartościach hodowlanych. W Gminie Ostrów Wielkopolski jego granice w znacznym stopniu pokrywają się z ww. obszarami Natura 2000, posiadając powierzchnię 48,85 km².

Ostatnimi formami ochrony przyrody występującymi na badanym obszarze jest 8 pomników przyrody, w tym 6 stanowi pomniki jednoobektowe, natomiast dwa pozostałe składają się kolejno z 4 i 5 obiektów tworzących grupy drzew z gatunku lipy drobnolistnej – *Tilia cordata* oraz dębu szypułkowego – *Quercus robur*. Do grupy jednoobektowych pomników przyrody należą drzewa z gatunków dębu szypułkowego – *Quercus robur*, lipy drobnolistnej – *Tilia cordata*, sosny amerykańskiej (Wejmutka) – *Pinus strobus* i klonu polnego – *Acer campestre*. Wszystkie z ww. pomników przyrody zlokalizowane są w północno-wschodniej części Gminy w okolicy wsi Lewków, Wysocko Wielkie oraz w lesie Bagatela.

Ryc. 23. Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na podkładzie OpenStreetMap.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu ostrowskiego w latach 2018-2022. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się dla Miasta Ostrów Wielkopolski, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła aż o 815 (wzrost o 8,8%). W Gminie Ostrów Wielkopolski zaobserwowano natomiast drugi najwyższy wzrost wartości bezwzględnej badanego wskaźnika w liczbie 398 (wzrost o 21,4%). W ujęciu procentowym był to 3 najwyższy wzrost w powiecie – zaraz za gminą Nowe Skalmierzyce (wzrost o 22,8%) i gminą Sośnie (21,7%). Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Ostrów Wielkopolski w roku 2022 stanowiły 11,6% (2 256 podmiotów) wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie ostrowskim. Udział ten ułożył Gminę na drugim miejscu wśród gmin powiatu, warto jednak zauważyć, że lepsze wartości osiągnęła tylko gmina miejska będąca siedzibą władz powiatowych stanowiąca największy ośrodek miejski w powiecie, a sama Gmina Ostrów Wielkopolski posiadała więcej podmiotów niż gminy miejsko-wiejskie (Nowe Skalmierzyce, Odolanów i Raszków). Gmina Ostrów Wielkopolski dzięki swojemu położeniu w sąsiedztwie ośrodka powiatowego, stanowi więc dobrze działający ośrodek gospodarczy w powiecie, w którego obszarze działa znaczna liczba przedsiębiorstw powiatu.

Tab. 12. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat ostrowski	17 081	100,0%	19 422	100,0%	2 341
Miasto Ostrów Wielkopolski	9 249	54,1%	10 064	51,8%	815
Nowe Skalmierzyce	1 202	7,0%	1 476	7,6%	274
Odolanów	1 223	7,2%	1 416	7,3%	193
Gmina Ostrów Wielkopolski	1 858	10,9%	2 256	11,6%	398
Przygodzice	1 189	7,0%	1 415	7,3%	226
Raszków	1 107	6,5%	1 275	6,6%	168
Sieroszewice	797	4,7%	965	5,0%	168

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski, największa część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych włączając motocykle (552 podmioty), a także w budownictwie (448 podmiotów) i przetwórstwie przemysłowym (253 podmioty). Ich udział wyniósł kolejno 25%, 20% i 11%. Podobna liczba podmiotów (w przedziale 107-149 podmiotów) zajmuje się działalnością związaną z pozostałą działalnością usługową, działalnością profesjonalną, naukową i techniczną oraz transportem i gospodarką magazynową, a także rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – udział podmiotów z poszczególnych grup w ich całkowitej liczbie wynosił po 7%, 7%, 6% i 5% dla każdej z sekcji.

Tab. 13. Podmioty działające na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski w 2021 r. według sekcji PKD

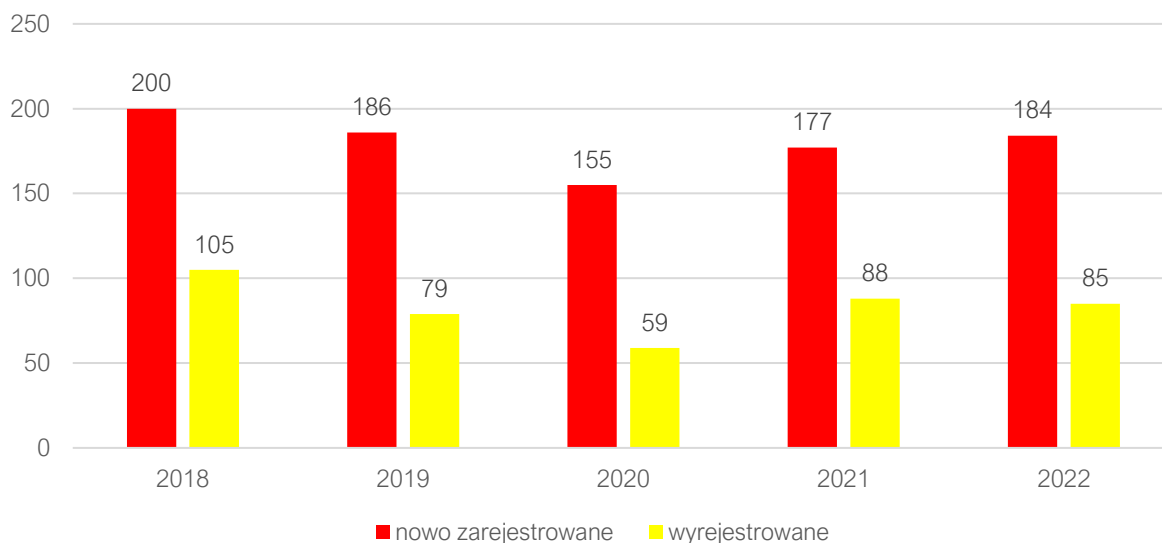
SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	552	25%
SEKCJA F Budownictwo	448	20%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	253	11%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	149	7%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	147	7%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	133	6%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	107	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80	4%
SEKCJA P Edukacja	73	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	59	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	52	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	51	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	50	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	32	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	25	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	24	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	5	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy są m.in.: Piast Pasze Sp. z o.o., PPG DEKO POLSKA Sp. z o.o., ZOFA sp. z o.o. Sp. k., POLMOSTRÓW Sp. z o.o., Nijhof-Wassink Sp. z o.o., Hodowla Roślin Sobótka Sp. z o.o. oraz KUŁTON TRANSPORT Sp. z o.o. Sp. k., „POLFEX” Sp. z o.o., BLACHDEK IZOLACJE Sp. z o.o., Aeroklub Ostrowski Lotnisko Michałków, DUDZIAK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka komandytowa, WATIS spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, „GAMEX DANIEL CIEŚLAK” spółka jawna, WODKAN Przedsiębiorstwo wod. i kan., WOOD BULK Sp. z o.o., HOUSES Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, FENETRA Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2022. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów prawie corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych ponad dwukrotnie. Jest to bardzo pozytywne zjawisko, ponieważ świadczy o dobrych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie. Kolejnym pozytywnym aspektem może być utrzymanie się tendencji obserwowanej w trzech ostatnich latach badanego okresu w przyszłości – coroczny wzrost liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw.

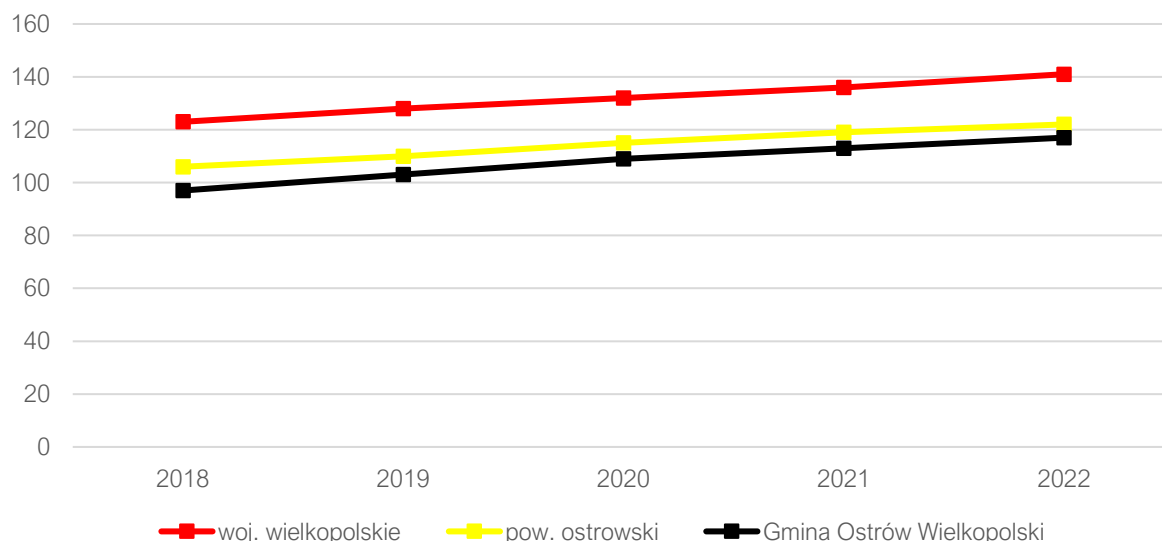
Ryc. 24. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, wartość wskaźnika dla Gminy była corocznie niższa niż średnia dla powiatu i dla województwa, jednak dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat. Ponadto dostrzec można stopniowe zmniejszanie się różnicy pomiędzy wartością wskaźnika dla Gminy i powiatu, co oznacza, że w Gminie obserwuje się szybszy wzrost liczby przedsiębiorstw na tysiąc mieszkańców.

Ryc. 25. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa

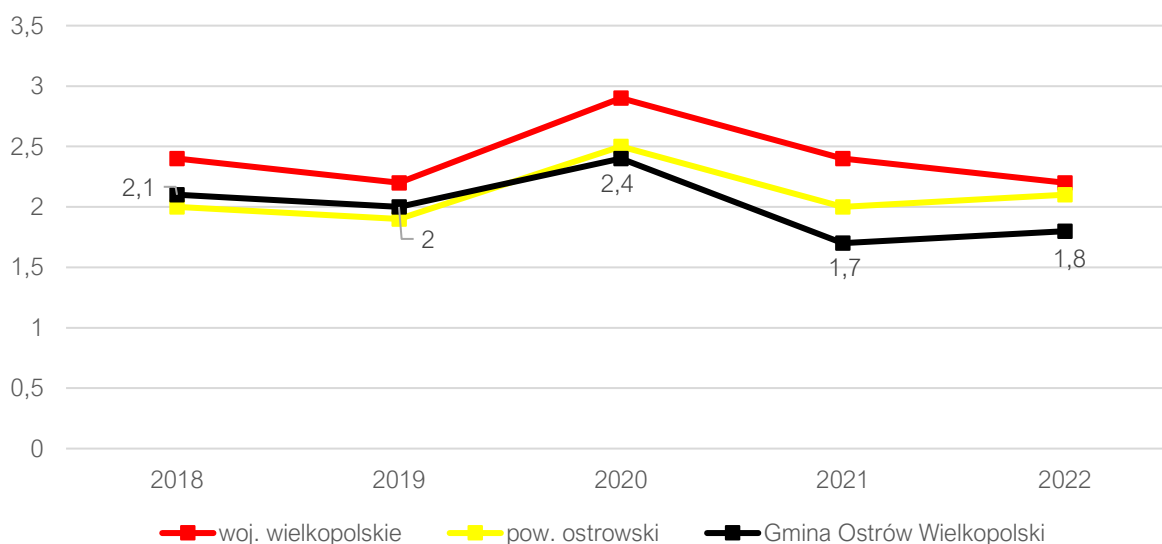

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki powiązany jest również z rynkiem pracy. Dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Ostrów Wielkopolski. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2022. Dla wartości wskaźnika

odpowiadającym Gminie w latach 2018-2019 zauważalny był powolny trend malejący w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 2,1% w roku 2018, do poziomu 2% w roku 2019). W roku 2020 nastąpiło jednak odwrócenie trendu – liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia wzrosła do poziomu 2,4%. Jednocześnie podobną tendencję w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie ostrowskim, a nawet województwie wielkopolskim. Taki stan rzeczy związany mógł być w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Rok później, a więc w 2021 roku, we wszystkich badanych jednostkach nastąpił ponowny spadek wskaźnika. W Gminie był on szczególnie pozytywny, ponieważ udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym spadł do poziomu 1,7%, a więc nastąpił spadek aż o 0,7%. W roku 2022 zarejestrowano znowu wzrost wskaźnika – do 1,8%. Ponadto warto uwypuklić, iż wskaźnik gminny w badanym okresie nigdy nie był wyższy od analogicznych wartości zarówno dla powiatu jak i województwa. W latach 2018-2019 udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie plasował się pomiędzy analogicznymi wskaźnikami dla powiatu i województwa (w województwie wielkopolskim był wyższy, a w powiecie ostrowskim niższy), natomiast w latach 2020-2022 wartości dla Gminy były niższe od wartości dla powiatu czy województwa.

Ryc. 26. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze zawodów 2023 w powiecie ostrowskim występuje duży deficyt zawodów takich jak pielęgniarki i położne oraz ratownicy medyczni. Ponadto występuje deficyt 67 zawodów, w tym m.in.: betoniarzy i zbrojarzy, blacharzy i lakierników samochodowych, cukierników, dekarzy, dentystów, fryzjerów, grafików komputerowych, kierowców autobusów, kucharzy, lekarzy, magazynierów, murarzy, nauczycieli, pracowników służb mundurowych, robotników budowlanych czy spawaczy oraz ślusarzy. W prognozie dla powiatu ostrowskiego nie stwierdzono nadwyżki żadnych zawodów. Świadczy to o tym, że w żadnej dziedzinie w powiecie nie występuje więcej specjalistów niż miejsc pracy.

W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wynosiło 5 499,39 zł. Dla porównania w województwie wielkopolskim było to 6 020,00 zł.

2.2. Infrastruktura i środowisko

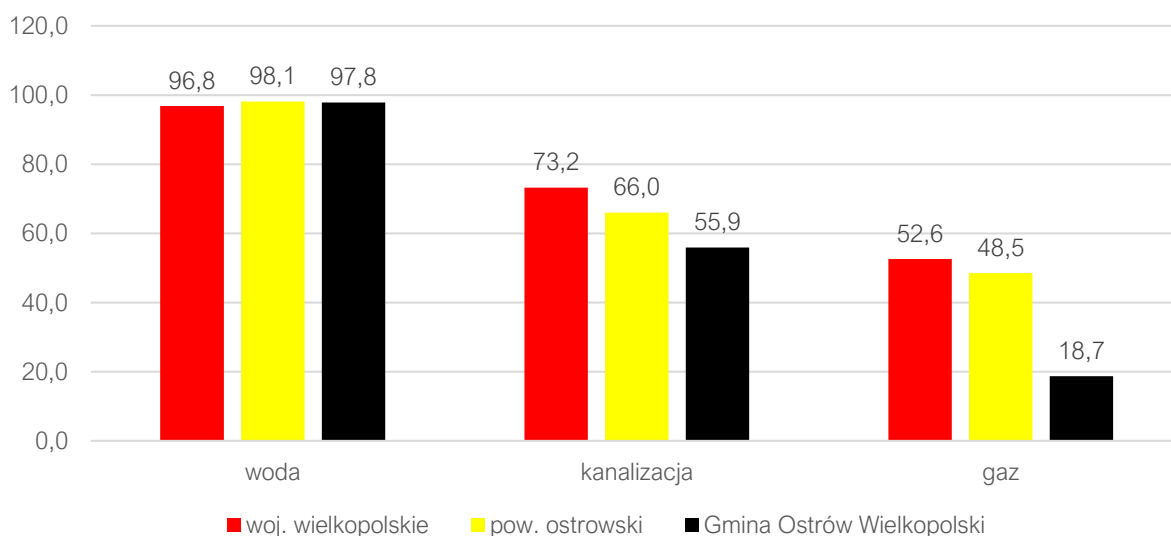
Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. z siedzibą w Gorzycach Wielkich przy ul. Okólnej 3. Przedsiębiorstwo łącznie zaopatruje 43 miejscowości z terenu gmin: Ostrów Wielkopolski i Raszków. Woda produkowana jest w 9 stacjach uzdatniania wody zlokalizowanych w Gorzycach Wielkich, Świeligowie, Topoli Małej, Łąkocinach, Czekanowie, Kwiatkowie, Górznie, Sobótce i Borowcu. Według danych GUS na 2021 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 97,8%. Za zauważalne problemy w zakresie dostępu do sieci wodociągowej uważa się brak sieci wodociągowej na nowych obszarach przeznaczonych pod zabudowę jednorodzinną. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy należy rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Czekanów, Radziwiłłów, Zacharzew, Gorzyce Wielkie, Topola Mała, Wtórek, Franklinów oraz Kwiatków.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Ostrów Wielkopolski w 2021 roku (według danych GUS) wynosił 55,9%, co świadczy o tym, że prawie 42% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez dostępu do usług kanalizacyjnych. Na terenie Gminy nie ma obecnie zlokalizowanej ani jednej oczyszczalni ścieków. Funkcjonuje natomiast 48 przepompowni ścieków, a spółka poza konserwacją sieci kanalizacyjnej i obsługą tychże przepompowni, zajmuje się również odbiorem ścieków z miejscowości: Wysocko Wielkie, Topola Mała, Gorzyce Wielkie, Karski, Lewków, Michałków, Czekanów, Świeligów, Lamki, Słaborowice oraz Zacharzew. Ścieki z terenu Gminy Ostrów Wielkopolski odprowadzane są do mechaniczno-biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Rąbczyn (gm. Raszków). Oczyszczalnia obsługuje Gminę i Miasto Ostrów Wielkopolski oraz gminy Raszków i Przygodzice, a jej maksymalna zdolność oczyszczania to 26 tys. m³. Administratorem oczyszczalni jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji WODKAN S.A., z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej należy szeroko pojęta rozbudowa obecnej sieci – jest ona rozbudowywana w bardzo małych ilościach w miarę możliwości finansowych Gminy. Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina na bieżąco prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski istnieje sieć gazowa. Dystrybucja i przesył gazu odbywa się przez gazociągi należące do GAZ System oraz do PGNiG, w skład której wchodzi Polska Spółka Gazownictwa. Podmiotem odpowiedzialnym za rozbudowę sieci gazowej jest PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Poznań. Dostęp do sieci gazowej posiadają mieszkańcy miejscowości Chruszczyny (zach. część Gminy), częściowo Topola Mała (zach. część Gminy), częściowo Gorzyce Wielkie (zach. część Gminy), Zacharzew (zach. część Gminy) oraz Czekanów i Lewków (pół.-wsch. część Gminy). Według danych GUS przedstawionych w poniższej tabeli, w 2021 roku z sieci gazowej korzystało 18,7% mieszkańców. Był to udział znacznie niższy niż analogiczny wskaźnik dla województwa i powiatu.

Ryc. 27. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Ostrów Wielkopolski w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi operatorami odpowiedzialnymi za zapewnienie dostępu do Internetu w Gminie są: PROMAX, ZAPNET, INFO-NET oraz sieci komórkowe. Na obszarze Gminy możliwość dostępu do Internetu radiowego posiadają wszyscy mieszkańcy. Gmina nie posiada danych odnoszących się do dostępu mieszkańców do sieci Internetu szerokopasmowego.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

W Gminie Ostrów Wielkopolski podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych (oraz zagospodarowanie popiołu) od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy jest znajdujący się na terenie Miasta Ostrów Wielkopolski Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami "MZO" S.A. z podwykonawcami tj. Firma Usługowa "KOSZ" Sp. z o.o. oraz Firma Usługowa "EKO-KAR" Sp. z o.o., sp. K. Za zagospodarowanie odpadów odpowiada "RZZO" Sp. z o.o. na podstawie umowy wykonawczej.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje obecnie żadne składowisko odpadów. Zebrane odpady niesegregowane (zmieszane), odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania z terenu Gminy Ostrów Wielkopolski, w 2022 roku zagospodarowane były w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Ostrowie Wielkopolskim. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z dwóch Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowanych na terenie miasta – przy ul. Batorego 35 oraz przy ul. Staroprzygodzkiej 121.

Zbiórce odpadów komunalnych w ramach gminnego systemu podlegają głównie odpady komunalne niesegregowane (zmieszane) oraz odpady segregowane tj. papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło bezbarwne i kolorowe, opakowania wielomateriałowe oraz bioodpady, popiół i żużel z palenisk domowych. W zależności od pory roku i rodzaju zabudowy odbiór zmieszanych odpadów komunalnych następuje w Gminie co najmniej 4 razy w miesiącu (w zabudowie wielorodzinnej w okresie od 1 kwietnia do 31 października), dwa razy w miesiącu (w zabudowie jednorodzinnej w okresie od 1 kwietnia do 31 października i w zabudowie wielorodzinnej w okresie od listopada do marca). Odbiór selektywnie zbieranych frakcji odbywa się raz w miesiącu, z wyjątkiem bioodpadów, które od kwietnia do końca października odbierane są z budynków jednorodzinnych raz na dwa tygodnie, natomiast z budynków wielorodzinnych raz

na tydzień. Również popiół i żużel zbierany jest raz na dwa tygodnie w okresie wymienionym powyżej. Dodatkowo ramach obowiązującego systemu odpady wielkogabarytowe, w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, sprzęt RTV i AGD zbierane są w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) oraz podczas zbiórki „u źródła” tj. raz w roku sprzed nieruchomości deklarujących opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Gmina systemem odpadowym nie obejmuje nieruchomości niezamieszkałych. Nieruchomości niezamieszkałe obsługiwane są w ramach odrębnych umów między nimi, a podmiotem odbierającym odpady.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2018-2022. Na przestrzeni analizowanych lat łączna masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy stopniowo wzrastała – wyjątkiem był rok 2022 kiedy to zarejestrowano spadek o prawie 82 Mg. Pozytywnym aspektem w badanym okresie pozostaje stopniowo rosnący udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów – w 2022 roku wynosił on już aż 42%, gdzie w roku poprzednim było to 24%.

Analizie poddano również poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, a także poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Wszystkie z ww. wskaźników, na przestrzeni analizowanych lat posiadały tendencję wzrostową, aby osiągnąć wartość kolejno 32,62% dla papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2020 roku, 448,97% dla odpadów budowlanych w 2021 roku, 56,11% dla poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2021 roku oraz 36,18% poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. O ile wzrost w wartościach procentowych pierwszych dwóch wskaźników oraz ostatniego z nich jest cechą pozytywną, to ciągle wzrost poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest alarmujący. Jego wartość corocznie w sposób negatywny przekraczała wartość wymaganą. Pierwszy poruszany wskaźnik również corocznie nie spełniał wymaganych wartości, a nawet oddalał się od nich. Taki stan rzeczy świadczy o konieczności ogólnej poprawy stanu gospodarki odpadami w Gminie zarówno przez działania mieszkańców oraz podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i przygotowanie odpadów do recyklingu, tak aby w przyszłości spełniane zostały ustawowe normy.

Tab. 14. Stan gospodarki odpadami w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		od gospodarstwa	od gospodarstwa	16 975	17 225	17 435
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		6 202,54	6 639,23	7 034,60	7 255,26	7 173,34
<i>zmieszane</i>		5 465,62	5 447,00	5 471,00	5 966,18	4 541,20
<i>segregowane</i>		736,92	1 192,53	1 563,60	1 772,00	3 044,34
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		12%	18%	22%	24%	42%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		x	x	0,41	0,42	0,41
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	20,36	34,9	32,62	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku	Gmina	95,96	100	171,6	448,97	x

innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	53,09	51,71	53,41	56,11	x
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gmina	x	x	x	29,19	36,18
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Ostrów Wielkopolski prowadzi ewidencję źródeł ciepła. Według stanu na 31.12.2022 r. w Gminie znajdowało się 4624 źródeł ciepła używających paliw stałych (węgiel, miał, ekogroszek), z czego 4391 pochodziło od osób fizycznych, a 233 od przedsiębiorstw. Stanowiły one 64% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. Ponadto 1177 źródeł ciepła (16%) używało gazu (1073 od osób fizycznych, 104 z przedsiębiorstw), 986 (14%) energii elektrycznej (874 od osób fizycznych, 112 z przedsiębiorstw) oraz 468 (6%) OZE (444 od osób fizycznych, 9 z przedsiębiorstw).

W obszarze Gminy znajdują się 4 stacje monitoringu jakości powietrza rozmieszczone na budynkach Szkół Podstawowych w Daniszynie, Gorzycach Wielkich i Lewkowie oraz budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Wysocku Wielkim. Za wszystkie ww. stacje odpowiada Gmina.

Gmina nie posiada terenów wyznaczonych pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, jednak planuje dalszy rozwój OZE oraz termomodernizację budynków użyteczności publicznej.

W latach 2015-2022 w Gminie wydano następujące decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach. Były to:

1. Wdrożenie nowego produktu wytwarzanego na podstawie procesu chemicznego oraz równoległym zwiększeniu produkcji farb rozpuszczalnikowych o 25% w stosunku do obecnej produkcji w zakładzie PPG Deco Polska Sp. z o.o. w Lewkowcu, na terenie działek ewidencyjnych Nr 215, 162/3 i 162/4" - decyzja Nr RGO-OŚ.6220.21.2017 z dnia 26.03.2018 r.;
2. Wprowadzenie do instalacji do produkcji mieszanin powlekających, zlokalizowanej na terenie zakładu PPG Deco Polska Sp. z o.o., Oddział w Lewkowcu urządzenia do odzysku rozpuszczalników - decyzja Nr OSR-OŚ.6220.19.2021 z dnia 21.10.2021 r.;
3. 17 decyzji na instalacje OZE, w tym 16 dotyczących elektrowni słonecznych w obrębach Będzieszyn (1 decyzja), Gorzyce Wielkie (1 decyzja), Karski (1 decyzja), Czekanów (6 decyzji), Kołatajew (1 decyzja), Lewkowiec (1 decyzja), Słaborowice (2 decyzje), Kwiatków (2 decyzje), Wysocko Wielkie (1 decyzja) oraz 1 dotyczącą instalacji PV w Czekanowie.

Ponadto 3 decyzje na realizację elektrowni słonecznych w obrębach Czekanów, Będzieszyn i Słaborowice pozostają w trakcie postępowania.

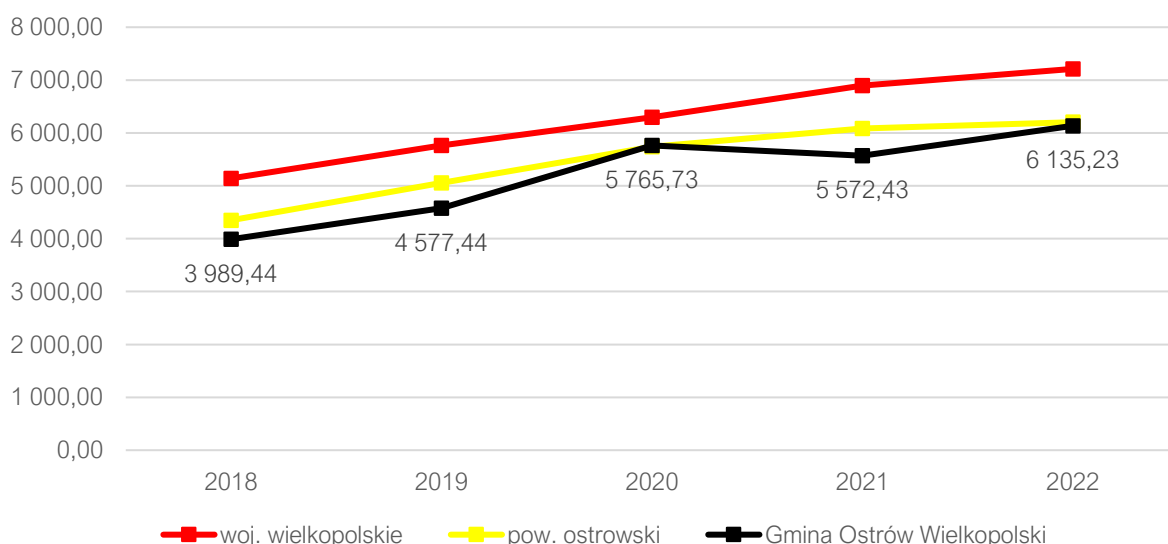
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2022 ulegały znacznemu zwiększeniu, z 75,2 mln zł w 2017 roku do prawie 118 mln zł w 2022, a więc wzrosły o prawie 43 mln zł. Coroczny wzrost dochodów obserwowany był w latach 2017-2020 oraz 2021-2022 i utrzymywał się w przedziale 0,9-22,4 mln zł, największy wzrost notując pomiędzy 2019 a 2020 rokiem. W latach 2020-2021 zanotowano spadek dochodów ogółem o 3,2 mln zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca w Gminie prezentował się analogicznie do wartości dochodów ogółem – corocznie wzrastał, z wyjątkiem nieznaczącego spadku w latach 2020-2021. W 2018 roku na jednego mieszkańca w Gminie Ostrów Wielkopolski przypadała kwota 3 989,44 zł, natomiast w 2022 była to już kwota 6 135,23 zł. Na przestrzeni 5 lat kwota ta wzrosła więc o prawie 2 150 zł. Dochód na mieszkańca Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2018-20221 plasował się jednak poniżej wartości dla województwa i powiatu, z wyjątkiem roku 2020, w których to był on minimalnie wyższy niż w powiecie ostrowskim, ale niższy niż w województwie wielkopolskim.

Ryc. 28. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

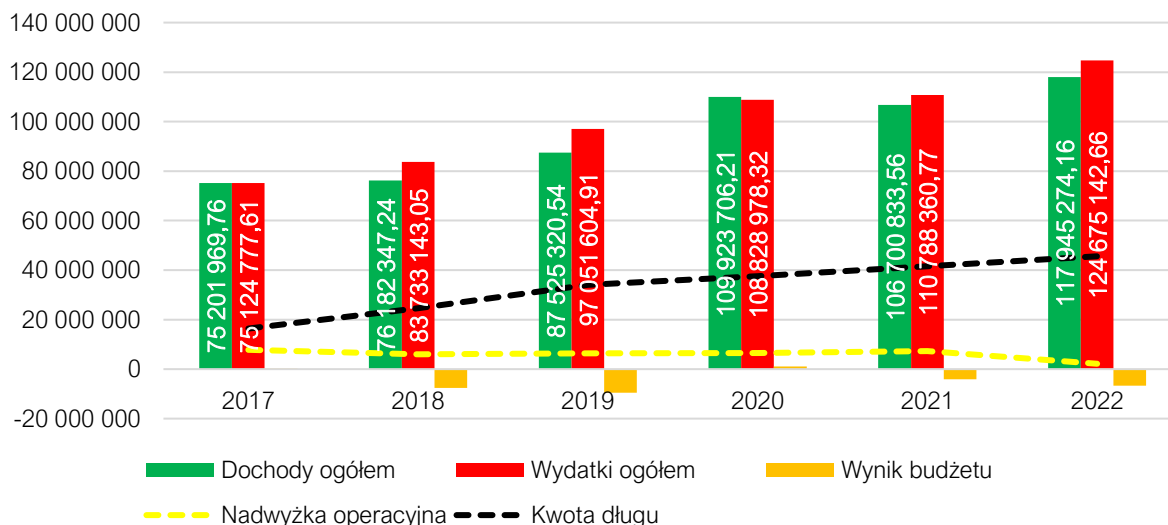
Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 96% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z subwencji (wzrost o prawie 7 mln zł) oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost o ponad 17 mln zł), ale także z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (wzrost o 6,1 mln zł) i z pozostałych dochodów bieżących, w podatku od nieruchomości (wzrost o 11,6 mln zł, w tym 3,2 mln zł z podatku od nieruchomości). Dodatkowo należy wskazać na znikomy udział dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2017-2022 – z wyjątkiem roku 2020 kiedy to z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje udało się uzyskać wpływy wynoszące ponad 12 mln zł (11,44% wszystkich dochodów). W pozostałych latach oscylował on w granicach 1-2,8 mln zł, co stanowiło od 1,34% wszystkich dochodów w 2018 roku, do 2,77% w 2017 roku. Tak niska wartość omawianych dochodów z tytułu dotacji i środków zewnętrznych przeznaczonych na inwestycje przy jednoczesnym prowadzeniu inwestycji przez Gminę Ostrów Wielkopolski finansowanych z dochodów własnych lub źródeł zwrotnych, świadczy o niewykorzystywanym potencjale pozyskania dotacji z funduszy unijnych i krajowych na dane działania. Widoczne problemy z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na poszczególne inwestycje lub niewielka

aktywność w tym zakresie, realnie corocznie ograniczają możliwości inwestycyjne Gminy i rozproszanie budżetu na większą liczbę działań lub zwiększenie finansowania istniejących zadań. W rankingu wykorzystania środków UE przez samorządy w latach 2014-2021, przygotowanym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, Gmina Ostrów Wielkopolski zajęła dopiero 1365 miejsce spośród 1523 gmin wiejskich, osiągając wydatki ze środków unijnych w badanym okresie na poziomie 533,83 zł per capita.

Wraz z dochodami corocznie wzrastają również wydatki Gminy Ostrów Wielkopolski, w tym wydatki bieżące. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 65,3 mln zł i do 2022 roku wzrosły o prawie 48,3 mln zł, osiągając kwotę blisko 113,6 mln zł. Dla porównania wydatki Gminy ogółem w 2017 roku wynosiły 75,1 mln zł, a w 2022 roku prawie 124,7 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Ostrów Wielkopolski udaje się utrzymywać dochody bieżące powyżej kwoty wydatków bieżących, jednak różnica pomiędzy nimi w 2022 roku wyniosła jedyne niecałe 2,2 mln zł (1,8% dochodów ogółem), co stanowi alarmujący spadek względem lat poprzednich, gdzie z kolei od 2018 roku notowano corocznie coraz to większe nadwyżki operacyjne – z niecałych 6 mln zł w 2018 roku do 7,3 mln zł w 2021 roku. Ponadto w latach poprzednich stanowiły one od 5,9% do 10,4% dochodów ogółem, a więc mieściły się w wartościach optymalnych (5-10%). Badana wartość osiągała więc na przestrzeni ostatnich lat stabilny poziom wpływający na bezpieczeństwo finansowe Gminy, jednak gdyby tendencja spadkowa, obserwowana pomiędzy rokiem 2021 a 2022, utrzymała się także na kolejne lata działalności, prowadzić może do proporcjonalnego obniżania się bezpieczeństwa finansowego jednostki.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków (z wyjątkiem zmiany w latach 2020-2021 kiedy to dochody spadły o ponad 3,2 mln zł przy jednoczesnym wzroście wydatków o prawie 2 mln zł). Alarmującym jest fakt, że od roku 2017 tylko w dwóch okresach jednorocznych udało się uzyskać dodatni wynik budżetu – w 2017 i 2020 roku, z tym że w pierwszym z nich był to jedynie wynik na poziomie 77 tys. zł, a w drugim 1 mln zł. W latach 2018-2019 i 2021-2022 ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Spowodowało to konieczność zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań oraz wzrost kwoty długu. Ponadto z uwagi na wspomniane już wcześniej niskie dochody z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje, Gmina finansuje inwestycje w większości z dochodów własnych lub środków zwrotnych (kredytów i pożyczek), co z kolei dodatkowo corocznie zwiększa kwotę długu. W 2017 roku Gmina zadłużona była na kwotę 16,4 mln zł oraz otrzymała przychód z tytułu kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych na poziomie 3,5 mln zł. W kolejnych latach kwota długu regularnie rosła, osiągając w 2022 roku wartość prawie 45,6 mln zł – w przeciągu 6 lat dług gminny zwiększył się więc prawie trzykrotnie (wciąż jednak kwota długu nie przekroczyła 40% dochodów ogółem). Największą kwotę z kredytów i pożyczek Gmina otrzymała w 2019 roku, gdzie pozyskano z tego źródła kwotę prawie 14,7 mln zł. W latach 2018-2022 Gmina decydowała się corocznie na kredyty i pożyczki o wartości od 8 do 12 mln zł (z wyjątkiem wspomnianego wcześniej 2019 roku). W celu poprawy kondycji finansowej Gminy rekomendowany jest więc wzrost wartości pozyskiwanych środków zewnętrznych na inwestycje, który zwiększy dochody Gminy, pozwoli na stopniową spłatę długu, a tym samym ograniczy jej wydatki związane z kosztami obsługi długu.

Ryc. 29. Wykonanie budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022

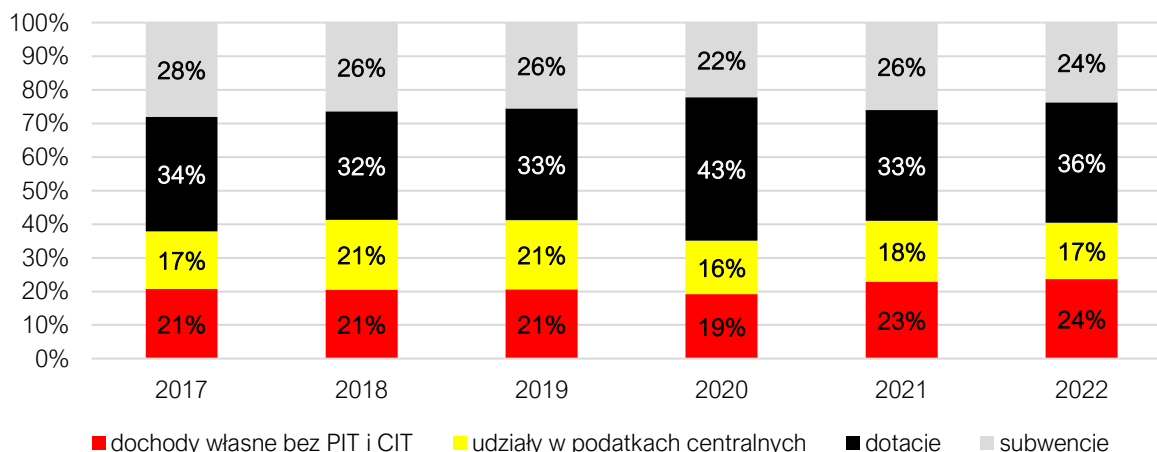
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022. W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów nieprzerwanie od 2017 roku posiadały wpływy z dotacji (36% w 2022 roku). Drugą grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w tym okresie były subwencje (24% w 2022 roku), a dopiero trzecią dochody własne bez PIT i CIT (24% w 2022 roku). Najmniejszy udział w strukturze dochodów Gminy w 2022 roku, jak i w całym badanym zakresie czasowym posiadały udziały w podatkach centralnych, oscylujące na poziomie 16-21%. Dochody własne Gminy wraz z PIT i CIT stanowiły średnio 39% dochodów ogółem. Pomimo niewielkiej aktywności i skuteczności Gminy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje, Gmina otrzymuje znaczną kwotę pochodzącą z subwencji oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące. Stanowiły one średnio 60% wszystkich dochodów Gminy, co świadczy o niskiej samodzielności finansowej Gminy Ostrów Wielkopolski i może stanowić niebezpieczeństwo w przypadku zmniejszenia się kwoty przyznawanych subwencji oraz dotacji na cele bieżące.

Ryc. 30. Struktura dochodów Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski, największy wpływ na wynik budżetu miał corocznie podatek od osób fizycznych (PIT). Ponadto kwota, którą generował corocznie się zwiększała (z wyjątkiem spadku o 0,5 mln zł w 2020 roku względem roku poprzedniego) – z prawie 12,4 mln zł w 2017 roku do niecałych 18,6 mln zł w 2022 roku.

Drugim znaczącym źródłem dochodów podatkowych Gminy był podatek od nieruchomości, który w okresie 2017-2022 corocznie wzrastał. W 2017 roku przyniósł Gminie dochód ok. 8,6 mln zł, natomiast w 2022 roku już prawie 11,4 mln zł – oznacza to, że zanotował on wzrost o nieco ponad 3,5 mln zł na przestrzeni 6 lat.

Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także wpływy z podatku rolnego, podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz od czynności cywilnoprawnych, które w 2022 roku wygenerowały dochody w przedziale 1,1-1,4 mln zł, a razem przyniosły Gminie prawie 3,7 mln zł.

Najmniejsze dochody corocznie generuje podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (średni roczny dochód w latach 2017-2022 wynoszący zaledwie 18,1 tys. zł) oraz wpływy z opłaty skarbowej i eksploatacyjnej (średni roczny dochód w latach 2017-2022 wynosił kolejno 54,4 i 50,7 tys. zł). Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 15. Dochody podatkowe Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	12 392 593,00	15 120 655,00	17 036 056,00	16 653 428,00	18 041 684,00	18 561 357,00
CIT	538 471,00	662 950,00	908 116,00	883 121,00	1 178 958,00	1 180 641,00
podatek rolny	1 114 534,00	1 101 209,00	1 102 467,00	1 177 704,00	1 188 645,00	1 319 501,00
podatek od nieruchomości	8 609 607,00	8 795 575,00	9 406 877,00	10 752 278,00	11 364 327,00	12 132 281,00
podatek leśny	184 126,00	188 077,00	183 291,00	185 194,00	188 657,00	202 311,00
podatek od środków transportowych	411 465,00	363 531,00	353 794,00	426 133,00	453 914,00	497 026,00
karta podatkowa	20 558,00	10 655,97	1 412,00	20 451,00	13 596,00	41 978,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	605 323,00	728 427,00	997 711,00	923 085,00	1 282 288,00	1 180 145,00
wpływy z opłaty skarbowej	38 667,00	39 362,00	44 645,00	64 120,00	78 247,00	61 557,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	11 615,00	45 064,00	43 488,00	60 864,00	74 626,00	68 601,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Ostrów Wielkopolski w zakresie podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe. W efekcie w latach 2017-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu ww. podatków wyniosła prawie 15,8 mln zł. Szczegółowe kwoty przedstawia tabela poniżej.

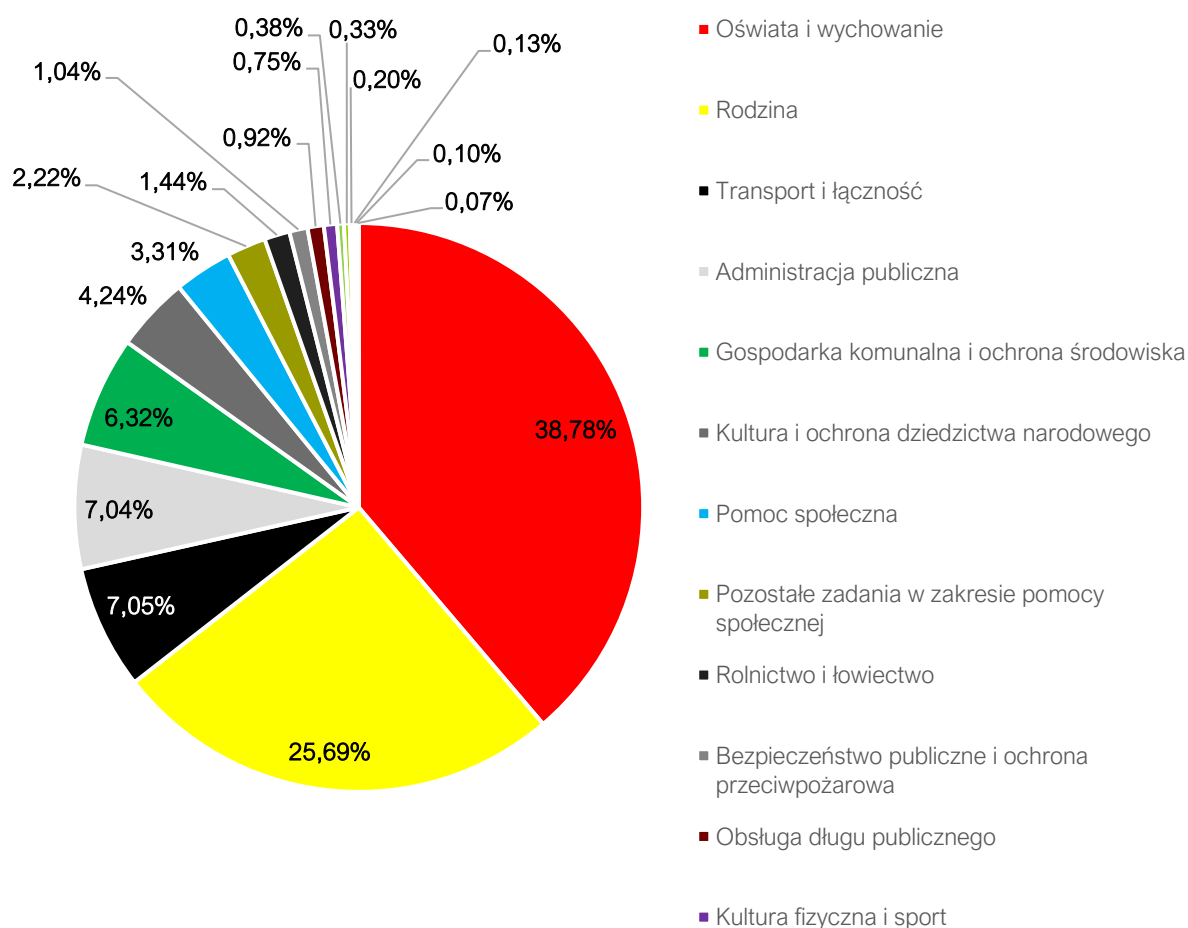
Tab. 16. Skutki obniżenia stawek podatkowych w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022

Skutki obniżenia górnych stawek od podatków	2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatku rolnego	55 446,00	56 595,00	98 952,00	100 357,00	102 883,00	0,00
podatku od nieruchomości	1 899 475,00	2 015 653,00	2 266 308,00	1 504 065,00	1 849 379,00	1 893 072,00
podatku od środków transportowych	583 204,00	556 892,90	536 419,00	649 031,00	752 829,00	834 346,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2017-2022, największy średni udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (38,78%), rodzina (25,69%), transport i łączność (7,05%), administracja publiczna (7,04%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,32%), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (4,24%) oraz pomoc społeczna (3,31%). Szczegóły ukazuje rycina poniżej.

Ryc. 31. Struktura średnich wydatków Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2016-2022

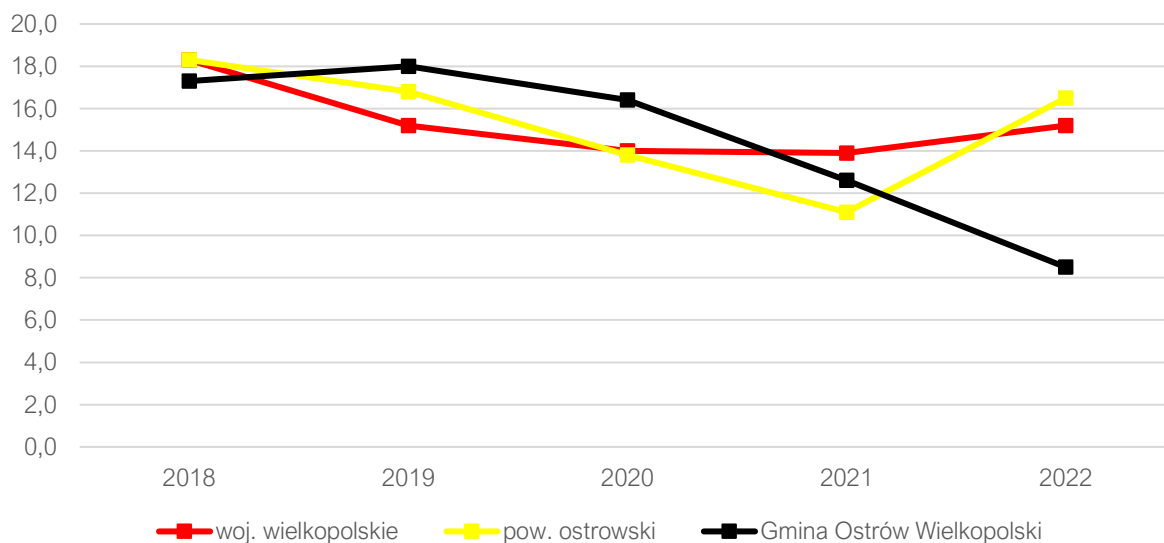

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Ostrów Wielkopolski na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego latach 2018-2022. Z analizy wynika,

że największy udział nakładów inwestycyjnych Gmina poniosła w 2019 roku (18%). Najniższy natomiast zanotowano w 2022 roku i wynosił 8,5%. Warto zauważyć, że udział ten od 2019 roku stopniowo maleje. Analogiczny trend obserwowano w powiecie, jak i w województwie, jednak uległ on zmianie po 2021 roku, kiedy to w 2022 roku zanotowano tendencję wzrostową w obu ww. jednostkach. Udział ten w latach 2019-2020 był wyższy w Gminie, niż analogiczne wskaźniki w powiecie i województwie, w roku 2021 plasował się on pomiędzy wartościami dla powiatu i województwa, natomiast w 2022 roku był on już zdecydowanie niższy w Gminie. Tak znaczny spadek i tak wysokie wskaźniki w latach poprzednich, świadczą o zmniejszonej aktywności inwestycyjnej Gminy w 2022 roku, natomiast znaczącej aktywności w latach 2019-2020. Łącznie realizacja budżetu inwestycyjnego w 2022 roku składała się z 46 inwestycji, z czego większość dotyczyło modernizacji lub rozbudowy sieci drogowej oraz realizacji inwestycji towarzyszących (np. odwodnienia, kanalizacji deszczowej czy budowy chodników) w następujących jednostkach osadniczych: Sobótka, Karski, Gorzyce Wielkie, Łąkociny, Słaborowice, Lewków, Wtorek, Czekanów, Daniszyn, Świeligów, Topola Mała, Będzieszyn, Wysocko Wielkie, Franklinów, Zacharzew, Mazury, Kołatajew. W sumie wartość inwestycji realizowanych w ww. miejscach wyniosła ok. 16,6 mln zł, jednak na część z nich Gmina otrzymała dotacje z Rządowego Funduszu Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych, od Wojewody Wielkopolskiego, z Województwa Wielkopolskiego lub realizowane były przy współpracy z podmiotami prywatnymi. Ponadto udzielono pomocy finansowej powiatowi na przebudowę dróg powiatowych nr 5319P Wysocko Wielkie – Smardowskie Olendry, nr 5161P Daniszyn – Cegły (w sumie 250 tys. zł). Na pozostałe inwestycje składały się: budowa strefy rozrywki w Wysocku Wielkim (65 tys. zł), budowa strefy wypoczynku we Wtórku (104,3 tys. zł), budowa świetlicy w Zacharzewie (2,1 mln zł), przebudowa budynku gospodarczego Urzędu Gminy (566,7 tys. zł), modernizacja pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Sobótce (651,6 tys. zł), opracowanie projektu rozbudowy OSP Gorzyce Wielkie (27 tys. zł), rozbudowa budynku remizy strażackiej wraz ze świetlicą wiejską w miejscowości Czekanów (782,2 tys. zł), modernizacja budynku remizy OSP Biniew (37,8 tys. zł), budowa placu zabaw przy SP II w Topoli Małej – II etap (31,9 tys. zł), wykonanie utwardzenia dziedzińca przy ZSP w Topoli Małej (50,9 tys. zł), termomodernizacja ZSP we Wtórku (1,7 mln zł), budowa placu zabaw przy przedszkolu w Biniewie (23,5 tys. zł), wyłożenie kostką brukową terenu przy świetlicy wiejskiej oraz dojścia do placu zabaw i magazynu w Radziwiłowie (28,2 tys. zł), budowa wiaty rekreacyjnej w sołectwie Łąkociny (26 tys. zł), budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w Lewkowie (22,7 tys. zł). Warto również podkreślić, że w 2022 roku pomimo tak znaczącego spadku udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem, sama kwota wydatków ogółem była najwyższa w badanym okresie (Ryc. 12). Wpływ na to miało znaczące zwiększenie kosztów obsługi długu (z 440 tys. zł w 2021 roku do 2,5 mln zł w 2022 roku), wynagrodzeń i pochodnych (z 30,9 mln zł w 2021 roku do 34,1 mln zł w 2022 roku) oraz pozostałych wydatków bieżących (z 65,3 mln zł w 2021 roku do 76,9 mln zł w 2022 roku) powodując wzrost wydatków bieżących z poziomu 96,6 mln zł w 2021 roku do 113,6 mln zł w 2022 roku.

Ryc. 32. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

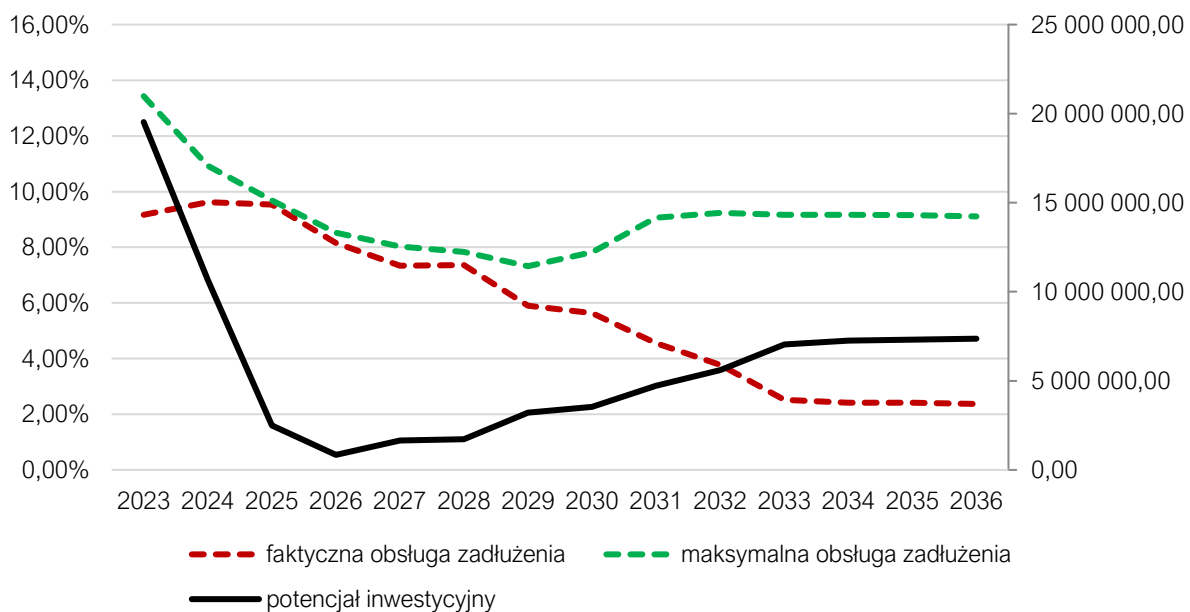
Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036 przyjętą Uchwałą Nr LXII/ 615 / 2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ostrów Wielkopolski pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań, jednak dostrzegalne są niewielkie różnice pomiędzy obiema wartościami w latach 2025-2028. W tych latach możliwości do zaciągania nowych zobowiązań Gminy będą bardzo ograniczone. Różnica pomiędzy maksymalną obsługą zadłużenia a faktyczną obsługą zadłużenia punkt krytyczny osiągnie w 2025 roku, następnie przy zachowaniu odpowiednich kroków obserwowana powinna być stopniowa, powolna poprawa sytuacji finansowej a co za tym idzie zwiększenie potencjału inwestycyjnego.

Wykres przedstawia także wspomniany powyżej potencjał inwestycyjny, rozumiany jest on jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2036. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie prawie 83 mln zł, z czego jednak 19,5 mln zł przypadło na rok 2023. Później potencjał ten znacząco się zmniejszy – w 2026 roku wynosił on będzie jedyne 844 tys. zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

Ryc. 33. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036

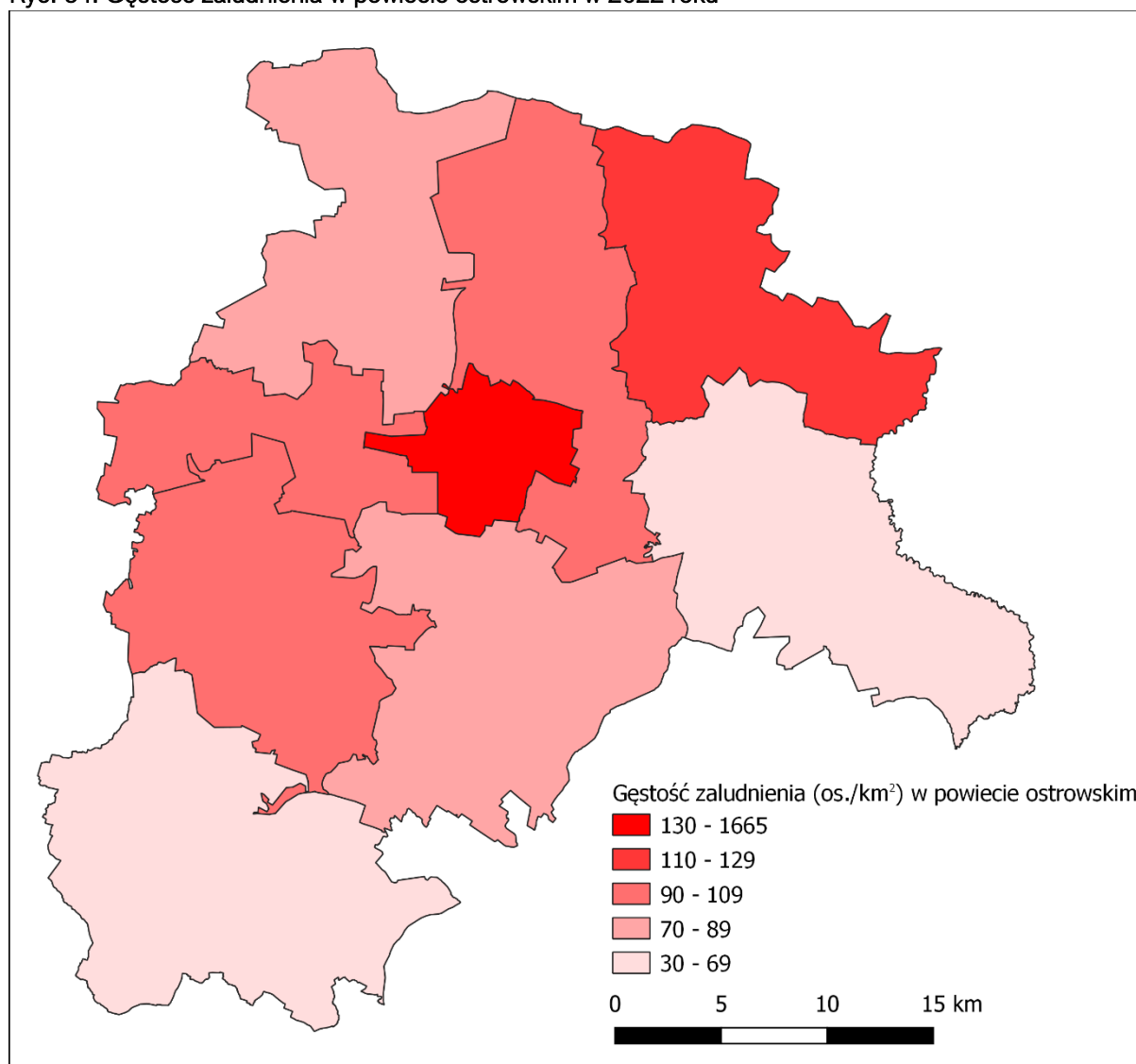
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr LXII/ 615 / 2023 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2036.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Ostrów Wielkopolski w 2022 roku liczyła 19 261 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dawało wartość 93 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu ostrowskiego była to czwarta najwyższa wartość tego wskaźnika. Warto zauważyć, że Gmina Ostrów Wielkopolski posiada największą wartość badanego wskaźnika spośród gmin wiejskich powiatu. Większą wartość wskaźnika gęstości zaludnienia posiadały jedynie gmina miejska Ostrów Wielkopolski i gminy miejsko-wiejskie tj. Nowe Skalmierzyce i Odolanów. Z kolei najniższa wartość wskaźnika w powiecie oscylowała na poziomie 33 os./km² – w gminie Sośnie.

Ryc. 34. Gęstość zaludnienia w powiecie ostrowskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie posiadała ogólny powolny trend malejący (średnia dynamika na poziomie 99,6%) – zanotowano spadek o 2 605 mieszkańców. Tendencja obserwowana w powiecie została jednak przerwana w 3 gminach: Nowe Skalmierzyce (średnia dynamika na poziomie 100,8%), Przygodzie (średnia dynamika na poziomie

100,6%) oraz Gminie Ostrów Wielkopolski, gdzie średnia dynamika tego procesu wynosiła 100,2%. Od 2018 roku, z wyjątkiem 2020 roku, notuje się coroczny przyrost ludności – od roku 2018 do 2022 liczba ludności w Gminie zwiększyła się o 164 mieszkańców. Ludność zamieszkująca Gminę Ostrów Wielkopolski, stanowiła w 2022 roku 12% wszystkich mieszkańców powiatu, co stanowiło drugi największy udział w powiecie. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

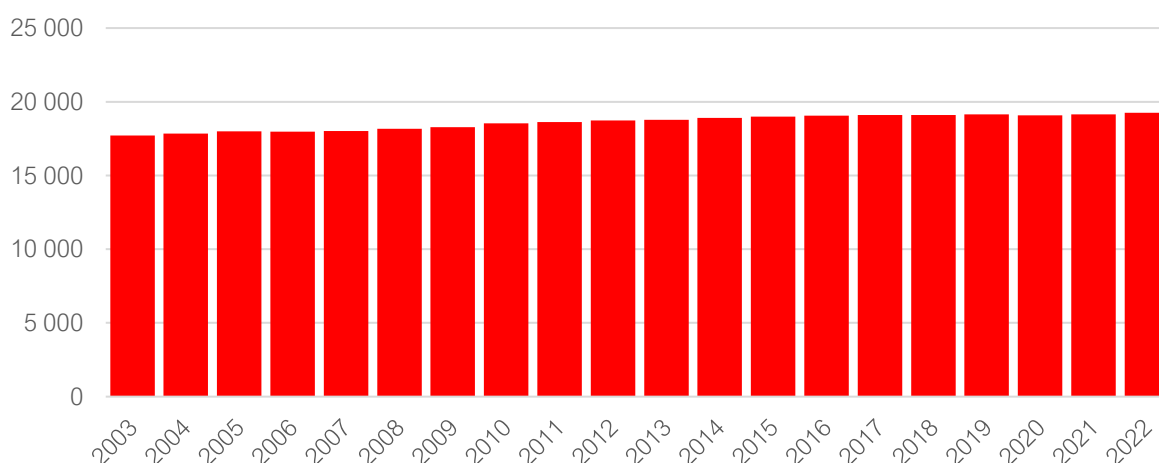
Tab. 17. Zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
pow. ostrowski	161 519	161 581	159 843	159 293	158 914	100%	99,6%
Miasto Ostrów Wielkopolski	72 050	71 931	70 868	70 296	69 755	44%	99,2%
Nowe Skalmierzyce	15 478	15 563	15 774	15 910	15 986	10%	100,8%
Odolanów	14 628	14 655	14 506	14 474	14 439	9%	99,7%
Gmina Ostrów Wielkopolski	19 097	19 147	19 078	19 146	19 261	12%	100,2%
Przygodzice	12 123	12 179	12 219	12 285	12 403	8%	100,6%
Raszków	11 901	11 849	11 580	11 501	11 461	7%	99,1%
Sieroszewice	9 663	9 684	9 440	9 361	9 345	6%	99,2%
Sośnie	6 579	6 573	6 378	6 320	6 264	4%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej (2003-2022), widoczny jest powolny, ale ciągły trend zwiększania się liczby ludności w Gminie. W 2003 roku liczba ludności wynosiła 17 720 mieszkańców, aby przez kolejne 19 lat wzrosnąć do poziomu 19 261 osób. Trend ten został jedynie jednostkowo zachwiany w 3 pojedynczych latach (2006, 2018 i 2020 roku), gdzie następował spadek ludności względem roku poprzedniego – nie była to wówczas jednak tendencja kilkuletnia, ale jednorazowe skoki demograficzne. Skutkowały one zmniejszeniem liczby ludności w Gminie o kolejno 9, 16 i 69 osób. Szczegółowe wartości przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 35. Liczba ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim w 2022 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu ostrowskiego, jak i większości gmin powiatu – wartości dodatnie w 2022 roku odnotowano w gminie Nowe Skalmierzyce (0,13) oraz Przygodzice (0,24). Ujemny przyrost naturalny w poszczególnych gminach w 2022 r. oscylował w przedziale od -4,91 w Mieście Ostrów Wielkopolski do -0,64 w gminie Sieroszewice. Gmina Ostrów Wielkopolski, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -3,02, względem innych gmin w powiecie

plasowała się na 7 miejscu pod względem wartości omawianego wskaźnika (bardziej negatywny wskaźnik odnotowano jedynie w Mieście Ostrów Wielkopolski). Średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego od 2018 roku do 2022 roku była natomiast ujemna już w każdej z wymienionych w tabeli jednostek samorządu terytorialnego, co oznacza, że corocznie wskaźniki te ulegają pogorszeniu.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. Wynika z niego, że w 2022 roku napływ ludności nastąpił w 5 z 8 gmin z powiatu ostrowskiego, a wskaźnik ten w Gminie Ostrów Wielkopolski (7,66) posiadał drugi najwyższy wynik w powiecie (zaraz za gminą Przygodzice – 7,7), znacząco odbiegając od gminy Nowe Skalmierzyce, w której wskaźnik osiągnął trzecią wartość w powiecie (3,96). Ponadto średnia wartość wskaźnika salda migracji w Gminie była dużo bardziej korzystna, niż analogiczny wskaźnik dla powiatu i województwa, gdzie zanotowano wartości dodatnie, jednak poniżej 1,0.

Średnia zmiana tego wskaźnika od 2018 roku zarówno w Gminie Ostrów Wielkopolski, jak również powiecie ostrowskim oraz województwie wielkopolskim była dodatnia, jednak również i tu wartości dla Gminy zdecydowanie odbiegają od analogicznych danych dla powiatu i województwa. W Gminie średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku wynosiła 1,89, w powiecie 0,31, natomiast w województwie 0,01. Analizując wartości dla poszczególnych gmin, zauważyć można również i tu dodatnią wartość tego wskaźnika dla 5 z 7 gmin w powiecie, z czego jego wysoka wartość dla Gminy Ostrów Wielkopolski plasuje ją także w tym aspekcie na drugim miejscu spośród wszystkich gmin powiatu. Oznacza to, że przez ostatnie kilka lat występuje bardzo pozytywny trend napływu ludności w 5 gminach (w szczególności w Gminie Ostrów Wielkopolski i Przygodzice) oraz względnie pozytywny trend dla całego powiatu pod względem migracji.

Biorąc pod uwagę znacząco dodatnie wartości wskaźnika salda migracji w 2022 roku oraz średnią dynamikę tego procesu od 2018 roku, pomimo ujemnych wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w roku 2022 czy w całości ujemnej średniej zmiany tego wskaźnika od 2018 roku, można oszacować, że ogólna liczba mieszkańców Gminy będzie się zwiększała.

Tab. 18. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2018-2022 na tle innych gmin powiatu ostrowskiego, powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
pow. ostrowski	-2,93	-0,66	0,10	0,31
Gmina Ostrów Wielkopolski	-3,02	-0,60	7,66	1,89
Miasto Ostrów Wielkopolski	-4,91	-0,76	-3,45	-0,34
Nowe Skalmierzyce	0,13	-0,13	3,96	0,51
Odolanów	-2,28	-1,05	1,04	0,23
Przygodzice	0,24	-0,44	7,70	2,09
Raszków	-1,57	-1,19	-2,44	-0,21
Sieroszewice	-0,64	-0,24	0,86	0,97
Sośnie	-1,90	-0,40	-6,66	-1,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Badając sytuację demograficzną gminy, zwrócić należy jednak uwagę nie tylko na liczbę osób zamieszkujących dany obszar oraz jej tendencje wzrostowe czy malejące, ale także strukturę wieku ludności.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Ostrów Wielkopolski zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Porównując zarówno udział mieszkańców w przedziale wiekowym 25-34 lat (kiedy to średnio najczęściej osób wchodzi na rynek pracy, zakłada rodziny i ustatkowuje się) w 2018 roku do roku 2022 oraz zmiany udziału ludności w wieku produkcyjnym w przedziale 2013-2022 (przedstawionej na rycinie poniżej odnoszącej się do okresu od 2003 do 2022 roku), zauważyć można stopniowe zmniejszanie się udziału osób zarówno w wieku 25-34, jak i w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64, kobiety 18-59). Mieszkańcy w wieku 25-34 lat stanowili w 2022 roku jedynie 11,46% całej ludności gminnej. Dla porównania w 2018 roku stanowili oni 14,87% wszystkich mieszkańców. Dynamika zmian badanego wskaźnika wynosiła 77%, co stanowiło wartość mniej korzystną niż analogiczne dane dla powiatu czy województwa. Ponadto zauważyć można zwiększanie się senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie, którego dynamika na przestrzeni przedstawionych w poniższym wykresie ram czasowych wynosiła 112%, co stanowiło wynik bardziej korzystny niż w powiecie i województwie. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując wartość analizowanego wskaźnika w 2022 roku w Gminie (23,5%) z wynikami z powiatu (28,7%) czy województwa (27,7%), jest to także wynik minimalnie korzystniejszy. Wartości powyżej 100% świadczą jednak o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej Gminy, co prowadzić może do różnego rodzaju problemów i wyzwań natury finansowej, infrastrukturalnej czy społecznej dla Gminy m.in. związanych z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych czy koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także ze spadkiem aktywności gospodarczej.

Tab. 19. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Ostrów Wielkopolski w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

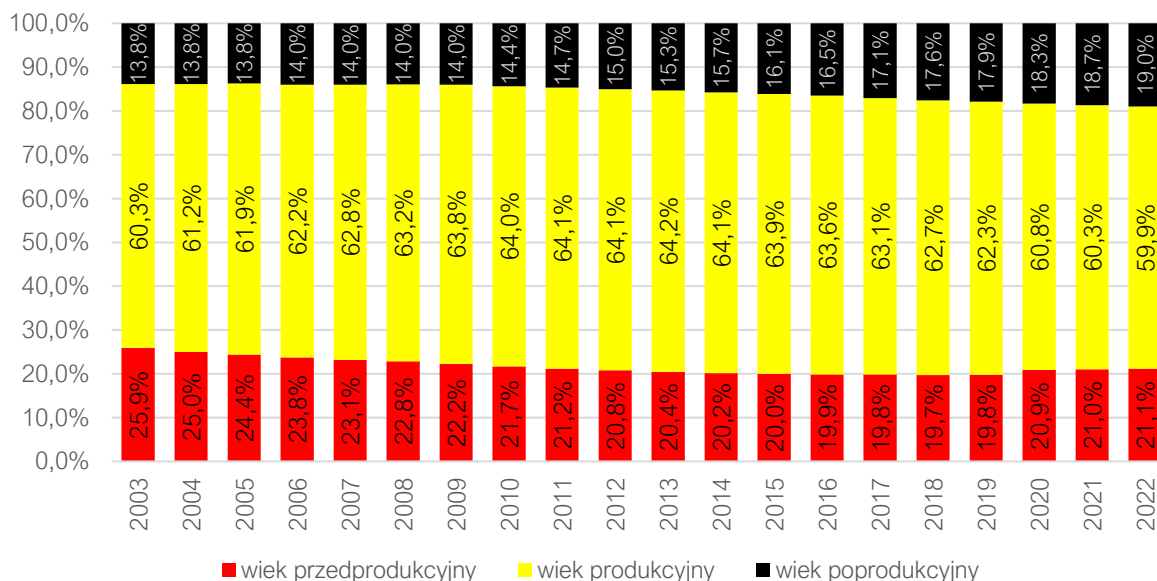
JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat do ludności ogółem (%)			senioralne obciążenie demograficzne ¹ (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
pow. ostrowski	14,63	12,39	85%	24,60	28,70	117%
Gmina Ostrów Wielkopolski	14,87	11,46	77%	21,00	23,50	112%

¹ Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej przedstawiono wykres udziału poszczególnych grup wiekowych w całkowitej liczbie ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w okresie 20-letnim. Zauważyć można powolny wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym w latach 2003-2013, a następnie jego stopniowy spadek. Jest to naturalne zjawisko, obserwowane w całym kraju związane z echem niżu demograficznego i wchodzeniem w wiek produkcyjny osób urodzonych w trakcie tego okresu. Jest to również następstwem zmieniającego się stylu życia, podejścia do macierzyństwa czy kariery zawodowej. Swoje wpływy na taką sytuację mają także czynniki kulturowe i ekonomiczne w skali krajowej. Ponadto obserwuje się ciągły wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Pozytywnym aspektem jest natomiast zwiększający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym obserwowany od 2018 roku.

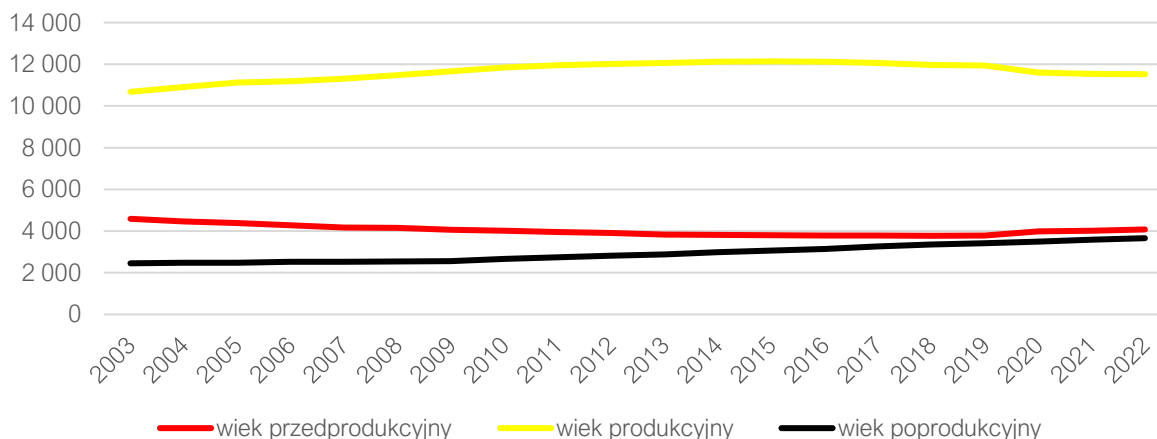
Ryc. 36. Udział poszczególnych grup wiekowych w całkowitej liczbie ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2003-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2003-2022 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym występującym od roku 2013, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowym negatywnym aspektem pod względem demograficznym jest fakt, że wraz z upływem lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym zbliża się do zrównania z liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. Przy zachowaniu aktualnych tendencji różnica pomiędzy tymi grupami w przyszłości będzie się stale zmniejszać, a w przeciągu paru lat przewyższy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się względnie na tym samym poziomie (ok. 3,7-4,6 tys. mieszkańców), najniższą wartość osiągając w 2018 roku, do którego obserwowano jej delikatny coroczny spadek. Od roku 2018 obserwuje się jednak powolny wzrost liczby ludności z tego przedziału wiekowego – do 2022 roku o 301 osób. Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni tego samego okresu (od 2018 roku) zmniejszyła się o 440 osób, natomiast osób w wieku poprodukcyjnym przybyło o liczbę 303.

Ryc. 37. Struktura ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako umiarkowanie niekorzystną. Z jednej strony obserwuje się napływ ludności do Gminy i ciągłe zwiększanie się liczby ludności, z drugiej natomiast widoczny jest ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, zmniejszający się udział w strukturze demograficznej osób w wieku produkcyjnym, w tym osób w przedziale 25-34 lat oraz szybciej zwiększający udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym, co prowadzić może w przeciągu paru kolejnych lat do spadku zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości zwiększenie kosztów utrzymania i obsługi jednostek oświatowych oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT, jak również zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do Gminy ludzi w wieku produkcyjnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski funkcjonuje jeden żłobek – w miejscowości Gorzycy Wielkie przy ul. Szkolnej 31c. Jego podmiotem prowadzącym jest Gmina Ostrów Wielkopolski. Żłobek Gminny w Gorzycach Wielkich świadczy opiekę dla dzieci od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00-16:30. Miesięczna opłata za taką formę opieki na 2023 rok wynosiła 540 zł oraz dodatkowe 10 zł dziennie za wyżywienie.

W 2022 roku w Gminie działało 10 przedszkoli publicznych. Były to: Publiczne Przedszkole w Biniewie, Publiczne Przedszkole w Borowcu, Publiczne Przedszkole w Czekanowie, Publiczne Przedszkole w Daniszynie, Publiczne Przedszkole w Gorzycach Wielkich, Publiczne Przedszkole w Lamkach, Publiczne Przedszkole w Lewkowie, Publiczne Przedszkole w Sobótce, Publiczne Przedszkole w Topoli Małej i Publiczne Przedszkole we Wtórku. Są to w większości średnie placówki posiadające w 2022 roku od 1 do 4 grup dydaktycznych, świadczących opiekę liczbie 25-100 dzieci. W sumie z opieki w Publicznych Przedszkolach prowadzonych przez Gminę Ostrów Wielkopolski w 2022 roku korzystało 646 dzieci. Ponadto działają 4 przedszkola: Przedszkole we Franklinowie, Przedszkole w Łakocinach, Przedszkole w Słaborowicach oraz Niepubliczne Przedszkole w Wysocku Wielkim. Z ich usług w 2022 roku korzystało w sumie 237 dzieci.

Tab. 20. Przedszkola na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne				
Publiczne Przedszkole w Biniewie	40	2	20	6.30-16.30
Publiczne Przedszkole w Borowcu	25	1	25	6.30-15.30
Publiczne Przedszkole w Czekanowie	75	3	25	6.30-16.30
Publiczne Przedszkole w Daniszynie	50	2	25	6.30-16.00
Publiczne Przedszkole w Gorzycach Wielkich	100	4	25	6.30-16.00
Publiczne Przedszkole w Lamkach	60	3	20	6.00-16.00
Publiczne Przedszkole w Lewkowie	97	4	24	6.30-16.30
Publiczne Przedszkole w Sobótce	49	2	25	6.30-16.30
Publiczne Przedszkole w Topoli Małej	75	3	25	6.30-16.00
Publiczne Przedszkole we Wtórku	75	3	25	6.30-16.00
Przedszkola niepubliczne				
Przedszkole we Franklinowie	43	2	22	6.30-16.00
Przedszkole w Łakocinach	37	2	18	7.30-15.00
Przedszkole w Słaborowicach	70	3	23	6.30-16.30
Przedszkole w Wysocku Wielkim	87	4	22	6.30-16.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia informacje na temat funkcjonowania opieki przedszkolnej na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski. Z analizy danych wynika, że liczba dzieci z terenu Gminy korzystających z usług przedszkoli na terenie innych gmin w latach 2018-2022 oscylowała corocznie w granicach od 690 do 740 dzieci. Jest to dość wysoki wynik, mogący świadczyć o średnim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb rodziców, niewystarczającej liczbie miejsc w tychże placówkach, bądź po prostu o bardziej dogodnym dla rodziców umiejscowieniu obiektów świadczących opiekę przedszkolną na terenie innych gmin (np. blisko miejsca pracy rodzica). Duży wpływ ma na to z pewnością bezpośrednie sąsiedztwo Miasta Ostrów Wielkopolski. Z kolei liczba dzieci z terenu innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie

Gminy Ostrów Wielkopolski w badanym okresie była już znacząco niższa. Do przedszkoli w Gminie od 2018 roku uczęszczało corocznie od 106 do 135 dzieci. Obserwuje się jednak coroczny wzrost tejże liczby, co świadczy o prawdopodobnie niewystarczającej liczbie miejsc przedszkolnych w gminach sąsiednich, o nieodpowiednim dostosowaniu aktualnej oferty przedszkolnej do potrzeb tamtejszych rodziców lub o lepszej, bądź bardziej przystępnej ofercie czy poziomie opieki świadczonej w przedszkolach na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski.

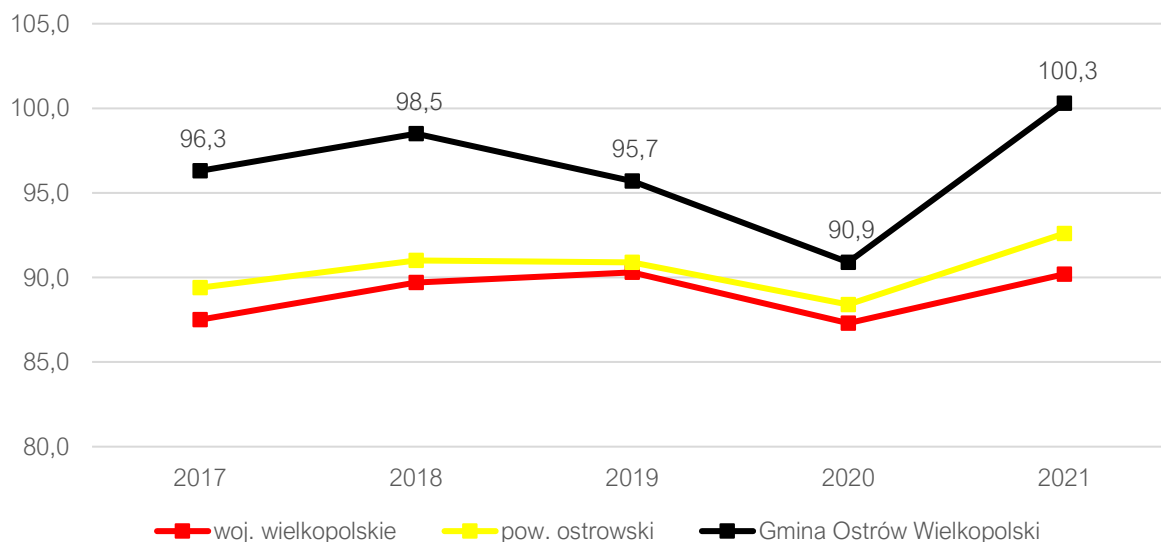
Tab. 21. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Ostrów Wielkopolski

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	701	693	719	730	739
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	106	107	122	127	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Poniżej przedstawiono odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa. Zauważyć można, że wartość badanego wskaźnika była corocznie znacząco wyższa niż analogiczne średnie wartości w powiecie i w województwie oraz utrzymywała się powyżej 90%. Pozytywnym aspektem jest zahamowanie, a wręcz odwrócenie w 2021 roku jego stopniowego spadku obserwowanego w latach 2018-2020 – z poziomu 90,9% do 100,3%, co świadczy nie tylko, że w 2021 roku każde dziecko w wieku przedszkolnym z Gminy uczęszczało do przedszkola, ale również, że Gmina przyjęła dodatkowe dzieci z gmin ościennych.

Ryc. 38. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Szkoły

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski w 2022 roku funkcjonowało 8 publicznych szkół podstawowych. Były to kolejno: Szkoła Podstawowa w Daniszynie, Szkoła Podstawowa w Gorzycach Wielkich, Szkoła Podstawowa w Lamkach, Szkoła Podstawowa w Lewkowie, Szkoła Podstawowa w Sobótce, Szkoła Podstawowa w Szczurach, Szkoła Podstawowa w Topoli Małej (tworzące wraz z przedszkolem publicznym Zespół Szkolno-Przedszkolny w Topoli Małej) i Szkoła Podstawowa we Wtórku (tworzące wraz z przedszkolem publicznym Zespół Szkolno-Przedszkolny we Wtórku). Placówki posiadają różną wielkość –

począwszy od największej w Gorzycach Wielkich posiadającej 13 oddziałów, do których uczęszczało w 2022 roku 232 dzieci, zakończywszy na najmniejszej w Szczurach, do której uczęszczało 92 uczniów w podziale na 8 oddziałów. Średnia wielkość oddziałów w poszczególnych szkołach znajdowała się w przedziale od 11 do 19 dzieci. W żadnej z ww. szkół nie funkcjonował zmianowy system pracy. Z kolei najmniejszą liczbę etatów nauczycieli posiadała SP w Daniszynie (18,66). Największą liczbę etatów posiadała placówka w Gorzycach Wielkich, zapewniając ponad 31 etatów. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Warto również podkreślić, że na terenie Gminy funkcjonują także 4 placówki niepubliczne. Znajdują się one w Łąkocinach, Słaborowicach, Franklinowie oraz Wysocku Wielkim.

Tab. 22. Publiczne szkoły podstawowe na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa w Daniszynie	106	8	13	18,66
Szkoła Podstawowa w Gorzycach Wielkich	232	13	18	31,68
Szkoła Podstawowa w Lamkach	108	8	14	18,78
Szkoła Podstawowa w Lewkowie	198	12	16	30,72
Szkoła Podstawowa w Sobótce	161	10	16	25,31
Szkoła Podstawowa w Szczurach	92	8	11	19,96
Szkoła Podstawowa w Topoli Małej	134	9	15	27,74
Szkoła Podstawowa we Wtórku	136	7	19	26,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Stan bazy dydaktycznej w szkołach publicznych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski jest zróżnicowany. Spośród 8 placówek największą liczbę sal znaleźć można w SP w Gorzycach Wielkich (17), najmniejszą natomiast w SP w Topoli Małej (8). Większość sal gimnastycznych pozostaje w stanie dobrym, jednak obserwuje się także potrzebę przeprowadzenia mniejszych bądź większych remontów dla części z nich. Ponadto w większości szkół brakuje zewnętrznych obiektów sportowych (boisk, bieżni lekkoatletycznych itd.), korzystają one jednak z publicznych boisk sportowych oraz stadionu lekkoatletycznego. Pracownia językowa znajduje się jedynie w SP w Gorzycach Wielkich, natomiast klasy integracyjne działają również w SP w Szczurach. Każda ze szkół posiada komputery do użytku uczniów w liczbie od 10 do 26, projektory multimedialne (od 1 szt. do 14 szt., w SP w Lewkowie także 7 monitorów interaktywnych) oraz świetlice. Jedynie w części szkół obecny jest monitoring szkolny, szafki dla każdego ucznia, parkingi dla kadry i rodziców oraz gabinety pielęgniarki. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 23. Stan bazy dydaktycznej w szkołach publicznych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski (stan na rok szkolny 2020/2021)

Nazwa szkoły:	SP Daniszyn	SP Gorzyce W.	SP Lamki	SP Lewków	SP Sobótka	SP Szczury	SP Topola M.	SP Wtórek
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	7 + pracownia komputerowa	17	9	15	12 + sala komputerowa	8 sal lekcyjnych + sala do zajęć z informatyki oraz sala do zajęć terapeutycznych z podłogą interaktywną	8	10
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna / stan dobry	hala widowiskowo-sportowa / stan dobry	mała sala gimnastyczna / stan dobry	sala gimnastyczna, stadion lekkoatletyczny / stan dobry	sala gimnastyczna, boisko typu Orlik / stan dobry	sala przeznaczona do gimnastyki / do remontu	sala gimnastyczna / stan dobry	sala gimnastyczna / stan dobry
Pracownie językowe	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	tak	nie	nie	nie	Tak, kl. VII integracyjna	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	10	26	15	22	10	26	10	11
Projektory multimedialne (szt.)	3	14	8	9 projektorów, 7 monitorów interaktywnych	10	2	2	1
Kamery - monitoring szkolny	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak
Świetlice / godziny funkcjonowania	tak / 6.30-15.00	tak / 6.30-16.30	tak / 6.00-16.00	tak / 6.30-15.45	tak / 7.20-16.00	tak / 7.15-15.10	tak / 7.00-16.00	tak
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	nie	tak	tak	nie	tak	nie	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	13	30	29	0	I okres - 17, II okres - 28	I okres - 11, II okres - 20	0	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski oraz innych gmin na przestrzeni ostatnich 5 lat. W liczbie uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy (łącznie z klasami „0”) obserwuje się pewną stagnację – liczba ta na przestrzeni ostatnich 5 lat utrzymywała się w przedziale od 1486 do 1518 uczniów. Z kolei liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin na przestrzeni analizowanych lat ulegała stopniowemu zmniejszeniu – w 2018 roku było ich 639, natomiast w 2022 roku już jedynie 371.

Tab. 24. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Ostrów Wielkopolski uczęszczająca do szkół na terenie Gminy oraz liczba uczniów z terenu Gminy uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin wg. stanu na 31 sierpnia danego roku

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	1493	1487	1486	1518	1487
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	639	573	533	387	371

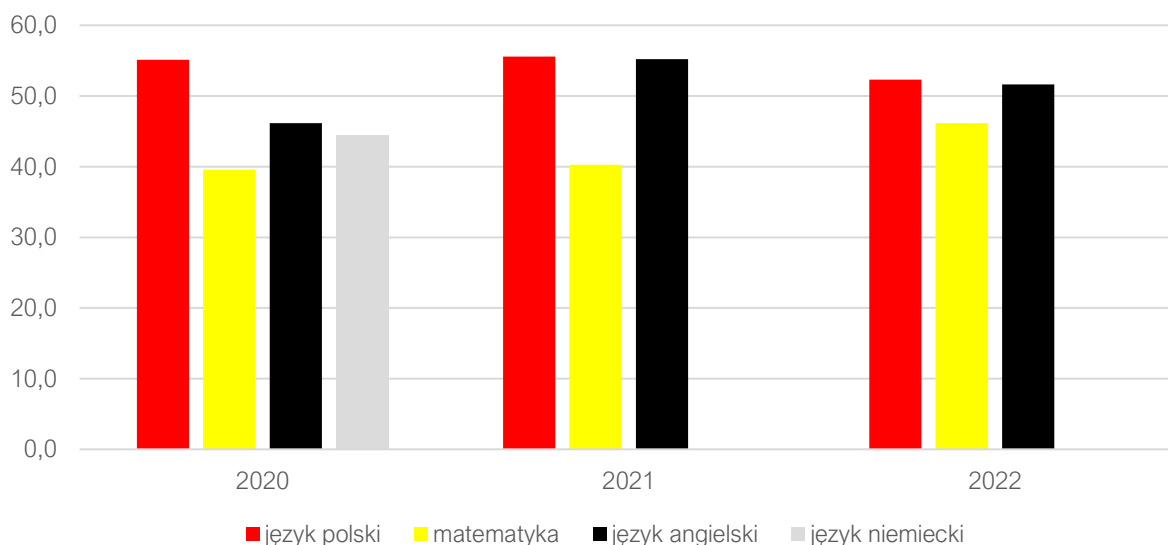
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Dowóz uczniów do szkół podstawowych na terenie Gminy świadczony jest przez prywatnych przewoźników. Głównym kierunkiem dojazdu uczniów z Gminy do szkół ponadpodstawowych, zlokalizowanych poza jej granicami administracyjnymi, jest Miasto Ostrów Wielkopolski.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Jedną z takich form sprawdzenia wiedzy i poziomu nauczania są egzaminy ósmoklasisty. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie w latach 2020-2022 obrazuje poniższe zestawienie. Na przestrzeni badanego okresu zauważyć można zarówno różnicę w średnich wynikach z przedmiotów w poszczególnych latach, jak i w ogólnych średnich wynikach w Gminie w ciągu ostatnich paru lat.

Spośród badanych 3 lat najniższe średnie wyniki egzaminów osiągnęli uczniowie podchodzący do nich w roku 2020. Zdecydowanie najgorsze średnie wyniki osiągnięto wtedy z matematyki (39,6%) oraz języka angielskiego (46,2%). Z języka polskiego osiągnięto wtedy średni wynik na poziomie 55,1% co stanowi drugi najniższy wynik w ciągu badanych lat. Gorszą średnią z tego przedmiotu uzyskali uczniowie w 2022 roku kiedy to osiągnęli średni wynik wynoszący 52,3%. Jedynie w roku 2020 do egzaminu z języka niemieckiego podeszło na tyle dużo uczniów, aby Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu mogła opublikować średni wynik z tego przedmiotu. W kolejnych latach były to jedynie pojedyncze osoby (w 2021 roku 7 osób, w 2022 roku 3 osoby), co nie stanowiło na tyle reprezentatywnej grupy badawczej, aby móc na jej podstawie wyciągać wnioski. Z wyjątkiem języka niemieckiego i matematyki, najlepsze średnie wyniki z pozostałych przedmiotów uzyskano rok później, a więc w 2021 roku. Średnia dla języka polskiego wyniosła 55,6%, dla a dla języka angielskiego aż 55,2%. W następnym roku tj. 2022 zanotowano delikatny spadek wyników z języka polskiego i języka angielskiego, natomiast zanotowano najwyższy w badanym okresie średni wynik z matematyki, wynoszący 46,1%. Pozytywnym zjawiskiem jest jednak fakt, że od 2020 roku uczniowie corocznie osiągalni średnie wyniki powyżej lub zbliżone do 40% z wszystkich zdawanych przedmiotów. Świadczy to nie tylko o porównywalnym poziomie nauczania z wszystkich ww. przedmiotów, ale także o względnie wysokich wynikach osiąganym przez młodzież z Gminy Ostrów Wielkopolski.

Ryc. 39. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

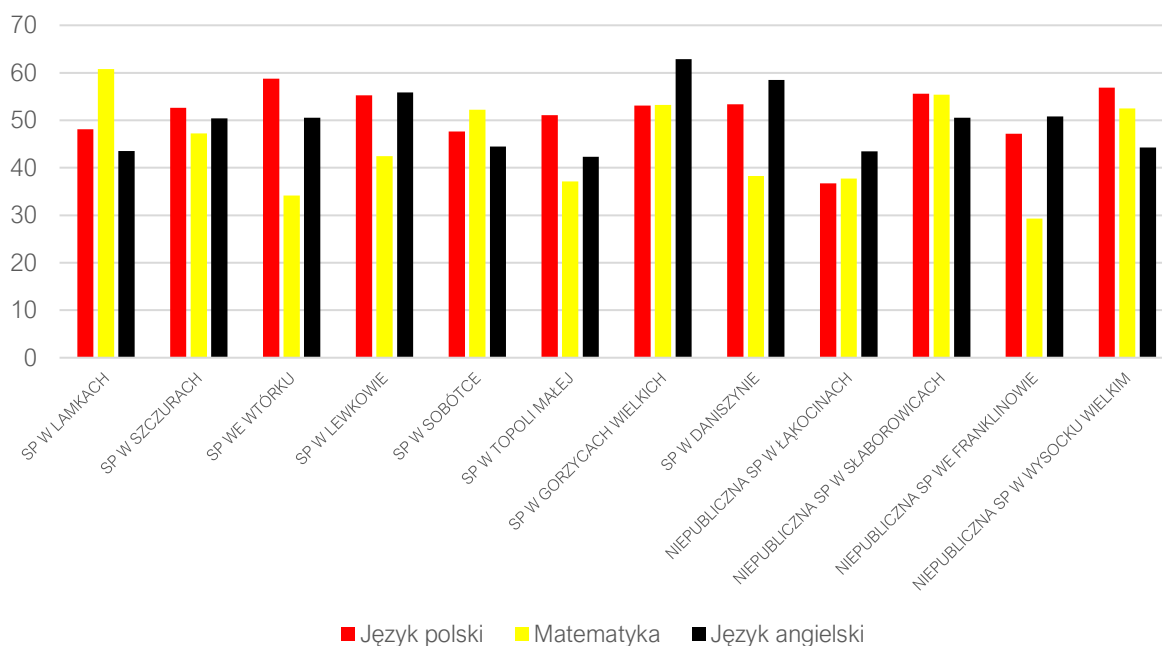
Wyniki klas VIII poszczególnych szkół podstawowych w Gminie Ostrów Wielkopolski z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2021/2022 przedstawia poniższy wykres. Porównując otrzymane dane okaże się, że wyniki w szkołach są mocno zróżnicowane. Dostrzec można, iż żadna ze szkół nie osiągnęła najlepszych średnich wyników z więcej niż jednego przedmiotu.

Najwyższe wyniki z języka polskiego zanotowano w SP we Wtórku (59%), Niepublicznej SP w Słaborowicach (56%) oraz w SP w Lewkowie (55%). Z kolei najniższe wyniki z analizowanego przedmiotu osiągnięto w Niepublicznych SP w Łąkocinach (37%) i Franklinowie (47%). Spośród publicznych placówek najgorzej w tym aspekcie wypadły SP w Lamkach oraz Sobótce, osiągając średni wynik na poziomie 48%.

Z matematyki najwyższe średnie wyniki w 2022 roku obserwuje się w SP w Lamkach, w której uśredniając wyniki wszystkich uczniów, w jako jedynej udało się przekroczyć próg 60%. W 4 szkołach udało się natomiast przekroczyć próg 50%, były to kolejno: Niepubliczne SP w Słaborowicach (55%) i Wysocku Wielkim (53%) oraz SP w Gorzycach Wielkich (53%) i w Sobótce (52%). Najniższy w Gminie średni wynik z matematyki spośród szkół publicznych zarejestrowano we Wtórku (34%), z kolei z placówek niepublicznych we Franklinowie (29%).

Najwyższe średnie wyniki z egzaminu z języka angielskiego odnotowano w SP w Gorzycach Wielkich (63%), SP w Daniszynie (58%) oraz SP w Lewkowie (56%). Najniższe wyniki zaobserwowano w SP w Topoli Małej (42%) oraz Niepublicznej SP w Łąkocinach (43%).

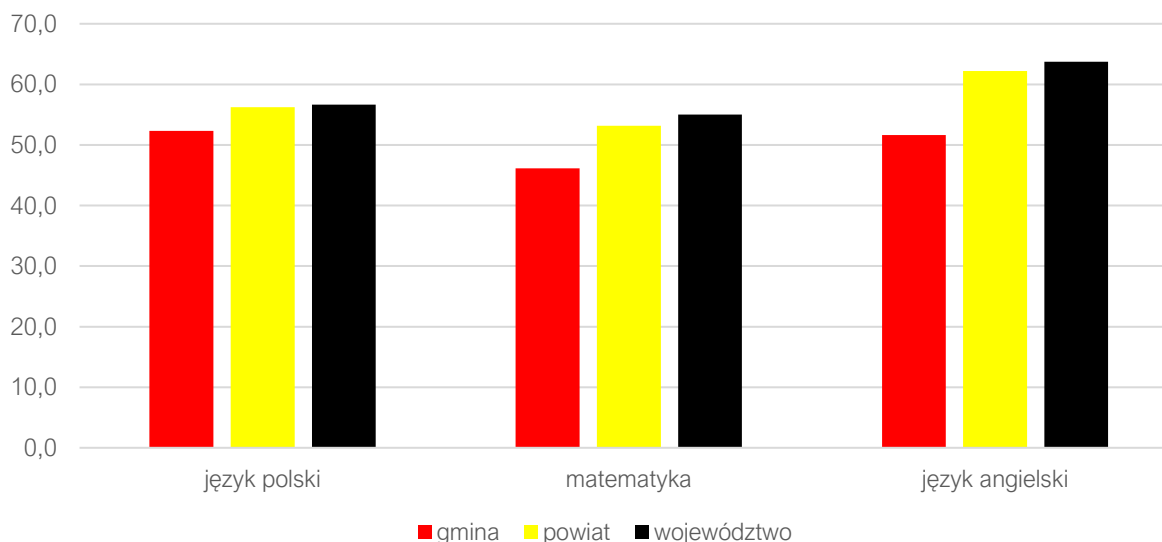
Ryc. 40. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Ostrów Wielkopolski w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2022 roku w Gminie na tle średnich wyników uczniów z całego powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla województwa i w powiecie w zakresie języka polskiego, matematyki i języka angielskiego. W największym stopniu średnie wyniki w Gminie odbiegają z języka angielskiego oraz matematyki.

Ryc. 41. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Ostrów Wielkopolski w roku 2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022. Na jej podstawie można zauważyć, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały – od 2017 roku o 15,2 mln zł. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 60% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 8-18 mln zł rocznie, odnotowując znaczący wzrost od 2018 roku, kiedy to wynosiły nieco ponad 8 mln zł, do roku 2022, gdy osiągnęły poziom 17,8 mln zł. Gmina w badanym okresie największe wydatki majątkowe w dziale oświaty i wychowania poniosła w 2019 roku – 7,7 mln zł, w 2020 roku – 5 mln zł oraz w 2021 roku – prawie 4,9 mln

zł. Jedynie w 2017 roku Gmina zanotowała wydatki majątkowe poniżej 1 mln zł. Świadczy to o wysokiej aktywności inwestycyjnej Gminy w dziale oświaty i wychowania w badanym okresie. Ponadto warto zauważyć, że corocznie kwota subwencji oświatowej się zwiększała, przy stopniu pokrycia wydatków subwencją oświatową oscylującym w granicach 44-52%. Dodatkowo należy wyszczególnić, że pomimo wzrostu kwoty subwencji oświatowej, z roku na rok wzrastała także różnica pomiędzy subwencją a całkowitymi wydatkami w dziale, co świadczy o tym, że był to wzrost niewspółmierny ze wzrostem całkowitych wydatków w tym dziale. Pozytywną tendencję zaobserwowano w 2022 roku, w którym to udało się Gminie zniwelować całkowite wydatki na oświatę i wychowanie o prawie 300 tys. zł, otrzymując jednocześnie kwotę subwencji wyższą o prawie 3 mln zł, tym samym zmniejszając różnicę pomiędzy obiema kwotami oraz zwiększając stopień pokrycia do 52%.

Tab. 25. Wydatki w dziale oświaty i wychowanie w Gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2022

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	28 706 313,24	33 073 982,70	40 661 701,22	41 500 152,79	44 593 846,38	44 200 002,02
Wydatki bieżące, w tym:	27 968 402,18	29 863 766,72	32 946 970,89	36 490 976,71	39 710 362,40	43 197 322,17
Wynagrodzenia i pochodne	17 333 877,26	21 791 774,09	20 310 667,10	22 638 636,03	23 934 713,17	25 396 922,11
Pozostałe wydatki bieżące	10 634 524,92	8 071 992,63	12 636 303,79	13 852 340,68	15 775 649,23	17 800 400,06
Wydatki majątkowe	737 911,06	3 210 215,98	7 714 730,33	5 009 176,08	4 883 483,98	1 002 679,85
SUBWENCJA OŚWIATOWA	15 045 499,00	16 094 269,00	17 744 094,00	19 339 190,00	20 072 706,00	22 890 913,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	13 660 814,24	16 979 713,70	22 917 607,22	22 160 962,79	24 521 140,38	21 309 089,02
Stopień pokrycia	52%	49%	44%	47%	45%	52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Kultura i sport

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Ostrów Wielkopolski, których organem prowadzącym jest Gmina, są:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzycach Wielkich,
- Gminny Ośrodek Kultury w Wysocku Wielkim.

Gminna Biblioteka Publiczna ma swoją główną siedzibę w Gorzycach Wielkich, jednak w jej skład wchodzi także 9 filii zlokalizowanych w miejscowościach: Daniszyn, Lewków, Sobótka, Szczury, Franklinów, Wysocko Wielkie, Lamki, Topola Mała i Wtórek. We wszystkich obiektach, którymi dysponuje Biblioteka, świadczone są działania z zakresu aktywizacji edukacyjnej i kulturalnej mieszkańców Gminy. Poza usługą wypożyczania książek realizowany jest także szereg projektów kulturalno-edukacyjnych, niekiedy we współpracy z instytucjami krajowymi. W ramach projektów odbywają się doposażenia biblioteki i jej filii, ale również organizowane są spotkania autorskie czy warsztaty i konkursy. W ramach spotkań w 2022 roku zaproszono szereg artystów, w tym m.in. Katarzynę i Cezarego Żaków. W tym samym roku udało się również zorganizować 17 warsztatów dla dorosłych (makrama eko-torby, florystyczne, rękodzielnicze, bożonarodzeniowe), w których uczestniczyło 161 osób oraz 122 warsztaty dla dzieci i młodzieży (plastyczne, origami, czytelnicze przerwy, ferie itp.), w których w sumie wzięło udział prawie 1800 dzieci. Ponadto w ramach swojej działalności Biblioteka współpracuje ze szkołami, przedszkolami i żłobkiem w celu organizacji lekcji bibliotecznych (dla szkół) oraz spotkań z książką „czytające piątki” (dla żłobka i przedszkoli).

Gminny Ośrodek Kultury funkcjonuje z siedzibą w Wysocku Wielkim oraz w filii w Gorzycach Wielkich. Ośrodek odpowiada w Gminie w szczególności za organizowanie, prowadzenie i promowanie kultury poprzez działania nakierowane na rozwijanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy. W ramach GOK funkcjonują sekcje: Akademii Sztuki Cyrkowej, gitarowa, cyrkowa, plastyczna oraz zespół taneczny dla

najmłodszych „Mali Gorzyczanie”. Zajęcia sekcji gitarowej prowadzone są zarówno w siedzibie w Wysocku Wielkim, jak i w filii w Gorzycach Wielkich, natomiast sekcje plastyczna, cyrkowa oraz zespół taneczny funkcjonują tylko w Gorzycach Wielkich. Akademia Sztuki Cyrkowej prowadzi zajęcia w Wysocku Wielkim. Ponadto przy GOK działają zespoły ludowe takie jak: kapela ludowa „Furmany”, Zespół Pieśni i Tańca „Gorzyczanie”, zespół „Wiecznie młodzi”, Chór „Radość” czy Zespół Śpiewaczy „Łakocanie”. Wszystkie ww. podmioty są żywo zaangażowane w realizację zadań kulturalnych, rozwijanie pasji i zainteresowań czy uzdolnień artystycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym seniorów, a także promowanie Gminy. Ponadto GOK podejmuje współpracę z zespołami oraz kołami zainteresowań działającymi w szkołach. Gminny Ośrodek Kultury w 2022 roku zorganizował, bądź był współorganizował szereg imprez kulturalnych i warsztatów.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy należą: letnia i zimowa spartakiada, w ramach której odbywa się rywalizacja mieszkańców z danych sołectw oraz organizacja różnego rodzaju memoriałów, imprez sportowych, meczów towarzyskich, a także rozgrywek w różnych dyscyplinach sportowych. Jedną z nich jest Piknik Sportowy LZS połączony z wręczaniem nagród Wójta za wybitne osiągnięcia sportowe.

Poniżej przedstawiono obiekty, którymi dysponuje Gmina Ostrów Wielkopolski w zakresie sportu, ich charakterystykę oraz zajęcia organizowane w danych obiektach. Na infrastrukturę sportową składa się 19 obiektów, w tym 15 boisk sportowych, 3 boiska do gry w piłkę nożną typu „ORLIK” oraz stadion lekkoatletyczny. Wszystkie ww. obiekty zachowane są w dobrym stanie technicznym, pozostają zadbane dzięki organizacjom pozarządowym korzystającym z obiektów oraz przez działania Gminy. Na wszystkich obiektach odbywają się zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz treningi i szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.

Tab. 26. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Stadion lekkoatletyczny, Lewków ul. Szkolna 6	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną. Zajęcia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Lewkowie.
Boisko lekkoatletyczne w Słaborowicach	Użytkowane przez szkołę korzystającą z obiektu i przez Gminę	Zajęcia dla uczniów z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Słaborowicach. Zawody lekkoatletyczne
„ORLIK” Gorzyce Wielkie ul. Szkolna 31	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną. Zajęcia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Gorzycach Wielkich.
„ORLIK” Wysocko Wielkie ul. Kościelna 52	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
„ORLIK”, Sobótka 72	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną. Zajęcia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Sobótce.
Boisko sportowe w Daniszynie	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe w Łakocinach	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boiska sportowe w Gorzycach Wielkich	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe w Lewkowie Osiedle	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Okolicznościowe imprezy i zajęcia sportowo-rekreacyjne
Boisko sportowe w Wysocku Wielkim	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.

Boisko sportowe we Chruszczynach	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe w Szczurach	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną. Zajęcia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Szczurach.
Boisko sportowe w Czekanowie	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe we Wtórku	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe we Franklinowie	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Okolicznościowe imprezy i zajęcia sportowo-rekreacyjne. Zajęcia szkolne.
Boisko sportowe w Świeligowie	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zajęcia sportowe. Szkolenie dzieci w zakresie gry w piłkę nożną.
Boisko sportowe w Górnicy	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Okolicznościowe imprezy i zajęcia sportowo-rekreacyjne
Boisko sportowe w Sadowiu	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Okolicznościowe imprezy i zajęcia sportowo-rekreacyjne
Boisko sportowe w Mazurach	Użytkowane przez organizacje pozarządowe korzystające z obiektu i przez Gminę	Zawody sportowo-pożarnicze. Okolicznościowe imprezy i zajęcia sportowo-rekreacyjne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Ostrów Wielkopolski odpowiadają funkcjonariusze z **Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim**. Obszar Gminy podzielony jest pomiędzy 5 dzielnic: **nr 4** (obejmującą miejscowości: Wysocko Wielkie, Nowe Kamienice, Smardowskie Olendry, Sadowie, Wtórek, Trąba, Kąkolewo, Bagatela, Czekanów), **nr 5** (obejmującą miejscowości: Topola Mała, Gorzyce Wielkie, Radziwiłłów, Zacharzew), **nr 6** (obejmującą miejscowości: Będzieszyn, Biniew, Borowiec, Górzno, Górzeńko, Gutów, Sobótka, Szczury), **nr 7** (obejmującą miejscowości: Warszty, Mazury, Onęber, Daniszyn, Cegły, Łąkociny, Chruszczyny, Lamki, Zalesie, Świeligów, Fabryka, Sobczyn) i **nr 8** (obejmującą miejscowości: Kołatajew, Karski, Lewków, Lewkowiec, Stary Staw, Michałków, Franklinów, Młynów, Słaborowice, Kwiatków, Biłgoraj).

Wśród najczęstszych przestępstw i zagrożeń na terenie Gminy wymienić można wykroczenia drogowe (w tym wypadki) na drogach krajowych nr 11, 25 i 36. W Gminie nie funkcjonują punkty monitoringu gminnego.

Na terenie Gminy zlokalizowano 24 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Ich szczegółowy wykaz umieszczony został w tabeli poniżej. Spośród tychże jednostek OSP w Czekanowie, w Daniszynie oraz w Sobótce ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Większość OSP w Gminie angażuje się, bądź wręcz współorganizuje wydarzenia gminne takie jak np.: gminne zawody sportowo-pożarnicze, gminno-powiatowy rajd MDP, szkolenia podstawowe dla strażaków-ratowników czy okrągłe rocznice OSP.

Tab. 27. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Będzieszynie	Będzieszyn 10A, 63-450 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Biniewie	Biniew 28, 63-450 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Borowcu	Borowiec 16, 63-450 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Ceglach	Cegły 21, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Chruszczynach	Chruszczyny 56, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Czekanowie	Czekanów, ul. Strażacka 1, 63-410 Ostrów Wielkopolski	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Daniszynie	Daniszyn 44, 63-410 Ostrów Wielkopolski	tak
Ochotnicza Straż Pożarna we Franklinowie	Franklinów 36A, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzycach Wielkich	Gorzyce Wielkie, ul. Spacerowa 1, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Gutowie	Gutów 28A, 63-450 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Karskach	Karski, ul. Środkowa 16, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kołatajewie	Kołatajew 26A, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kwiatkowie	Kwiatków 33, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Lamkach	Lamki, ul. Krotoszyńska 81, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Lewkowie	Lewków, Plac Floriana 2, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Łąkocinach	Łąkociny, ul. Strażacka 1, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Mazurach	Mazury 26A, 63-410 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Sadowiu	Sadowie 47D, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Słaborowicach	Słaborowice 38A, 63-450 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Sobótce	Sobótka 83A, 63-450 Ostrów Wielkopolski	tak

Ochotnicza Straż Pożarna w Świeligowie	Świeligów 14, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli Małej	Topola Mała, ul. Szkolna 95, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna we Wtórku	Wtorek, ul. Szkolna 11B, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Wysocku Wielkim	Wysocko Wielkie, ul. Kościelna 54, 63-400 Ostrów Wielkopolski	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działa 68 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi lub fundacjami. Natomiast według danych gminnych zarejestrowanych jest 87 takowych podmiotów. Są to m.in.:

- Ludowy Zespół Sportowy BŁĘKITNI Chruszczyny,
- Ludowy Klub Sportowy PIAST Czekanów,
- Ludowy Zespół Sportowy BŁYSK Daniszyn,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Daniszynie,
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy GORZYCZANKA,
- Stowarzyszenie Piłki Ręcznej SZCZYPIORNIAK Gorzyce Wielkie,
- Gorzycki Klub Sportowy w Gorzycach Wielkich,
- Uczniowski Klub Sportowy REFLEKS w Gorzycach Wielkich,
- Ostrowski Klub Jeździecki OXER we Wtórku,
- Klub Jeździecki OLMET – OSTSPED w Słaborowicach,
- Terenowy Klub Olimpijczyka im. Mariana Matysiaka w Wysocku Wielkim,
- Towarzystwo Gimnastyczne SOKÓŁ w Wysocku Wielkim,
- Ludowy Klub Sportowy ORZEŁ Wysocko Wielkie,
- Klub Sportowy HURAGAN Szczury,
- Ludowy Klub Sportowy OGNIWO Łąkociny,
- Ludowy Zespół Sportowy SADOWIANKA Sadowie,
- Ludowy Klub Sportowy LEVCOVIA Lewków,
- Uczniowski Klub Sportowy LEWKOWIA w Lewkowie,
- Uczniowski Klub Sportowy EXPRES w Lewkowie,
- Uczniowski Klub Sportowy TĘCZA w Lamkach,
- Ochotnicze Straże Pożarne:
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Będzieszynie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Biniewie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Borowcu,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Ceglach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Chruszczynach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Czekanowie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Daniszynie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna we Franklinowie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzycach Wielkich,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Gutowie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Karskach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Kołatajewie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Kwiatkowie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Lamkach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Lewkowie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Łąkocinach,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Mazurach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sadowiu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Słaborowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sobótce,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świeligowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Topoli Małej,
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wtórku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wysocku Wielkim.
- Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich:
 - KGW w Będzieszynie,
 - KGW w Biniewie,
 - KGW w Borowcu,
 - KGW w Ceglach,
 - KGW w Chruszczynach,
 - KGW w Czekanowie,
 - KGW „Daniszynianki” w Daniszynie,
 - KGW we Franklinowie,
 - Stowarzyszenie Kreatywnych Gospodyń Wiejskich w Gorzycach Wielkich,
 - KGW w Górzeniu,
 - KGW w Górznie,
 - KGW „Karsjanki” w Karskach,
 - KGW w Kołatajewie,
 - KGW w Kwiatkowie,
 - KGW w Lamkach,
 - Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Lewkowie,
 - KGW w Łąkocinach,
 - KGW w Michałkowie,
 - KGW w Młynowie,
 - KGW w Nowych Kamienicach,
 - KGW "Sadowianie" w Sadowiu,
 - KGW w Słaborowicach,
 - KGW „Olendrzanki” w Smardowskich Olendrach,
 - KGW w Sobótce,
 - KGW w Szczurach,
 - KGW „Świeligowianki” w Świeligowie,
 - KGW we Wtórku,
 - KGW w Wysocku Wielkim,
 - KGW w Lewkowie Osiedle,
 - KGW w Lewkowcu,
 - KGW w Mazurach,
 - KGW w Zacharzewie,
 - KGW w Topoli Małej (od X 2023 roku).

Wyżej wymienione organizacje, ale również pozostałe z podmiotów działających w Gminie, w większym bądź mniejszym stopniu, współpracują z Gminą w zakresie realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej. Gmina oferuje wsparcie poprzez pomoc w organizowaniu wielu przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, oświatowych i rekreacyjnych.

Na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski spośród zarejestrowanych stowarzyszeń na uwagę zasługuje stowarzyszenie pod nazwą Terenowy Klub Olimpijczyka im. Mariana Matysiaka. Jest to stowarzyszenie z dużą tradycją i historią, a jej członkami bywali i wciąż bywają zasłużeni i wybitni sportowcy np. olimpijczycy.

Jedną z form współpracy Gminy z częścią ww. organizacji w 2023 roku było zlecenie realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz udzielanie dotacji z budżetu Gminy na realizację tychże zadań – w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Podstawowym sposobem zlecenia realizacji zadań publicznych oraz udzielania wsparcia były otwarte konkursy ofert oraz uproszczone oferty na realizację zadań. W 2023 roku przez Wójta Gminy Ostrów Wielkopolski został ogłoszony jeden konkurs ofert na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (kolonie i półkolonie) oraz 4 uproszczone oferty na realizację zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu. Dotacje w ramach konkursu uzyskało 9 zadań stowarzyszeń przedstawionych w tabeli poniżej.

W ramach poruszonych wyżej 4 uproszczonych ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej i sportu, organizacje takie jak: UKS Daniszyn, KS HURAGAN Szczury, Stowarzyszenie Parolotnie Michałków oraz LKS ORZEŁ Wysocko Wielkie otrzymały kolejno zadania pn.: „Wspieranie szkoleń dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych (w tym szkoleniowych) oraz wspieranie upowszechniania gry w piłkę nożną”, „Wspieranie szkoleń dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych oraz wspieranie upowszechniania gry w piłkę nożną na terenie gminy Ostrów Wielkopolski”, „Jutrosin Slalom Championships 2023”, „Wspieranie szkoleń dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych (w tym obozów sportowych) oraz wspieranie upowszechniania gry w piłkę nożną”.

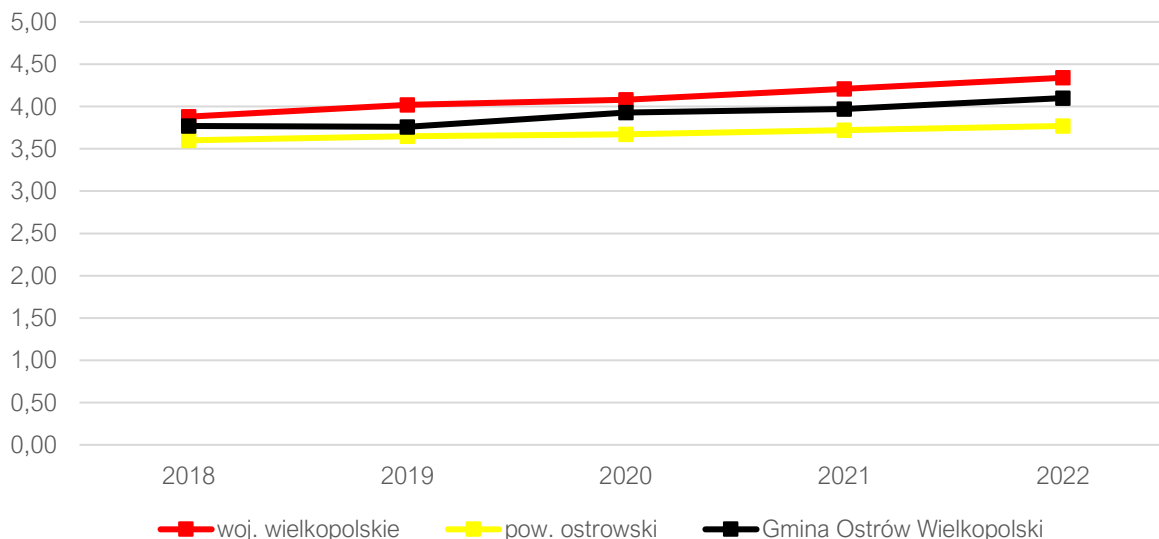
Tab. 28. Wyniki konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w Gminie Ostrów Wielkopolski w 2023 roku

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł zadania publicznego	Otrzymana kwota dotacji z Urzędu Gminy
1	Uczniowski Klub Sportowy „Tęcza” w Lamkach	Półkolonie „Lato 2023”	30.000,00 zł
2	Uczniowski Klub Sportowy „Tęcza” w Lamkach	„Zielona Polana miejscem wspólnych wspomnień 2023”	33.000,00 zł
3	Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” Wysocko Wielkie	Obóz szkoleniowo techniczny tenisa stołowego połączony z profilaktyką zdrowego stylu życia oraz zajęciami z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	7.000,00 zł
4	Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” Wysocko Wielkie	Półkolonie na sportowo połączone z profilaktyką zdrowego stylu życia oraz z zajęciami z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	5.500,00 zł
5	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Franklinów „Radośnie w Przyszłość”	„Jesteśmy aktywni i zdrowi” – półkolonie letnie	3.000,00 zł
6	Klub Jeździecki „OLMET-OSTSPED”	Wakacje w siodle – organizacja półkolonii dla dzieci i młodzieży z Gminy Ostrów Wielkopolski	3.000,00 zł
7	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Łąkociny „Nasze Łąkociny”	„Foto-safari” w ptasim raju jako alternatywa sięgania po substancje psychoaktywne w tym dopalacze	1.500,00 zł
8	Ostrowski klub sportowy OXER we Wtórku	Lato w siodle	3.000,00 zł
9	Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” Wysocko Wielkie	Półkolonie z Orłem – profilaktyka i sport jako pomysł na wakacje	4.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia Nr 120/2023 Wójta Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia wyników naboru ofert w konkursie na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w 2023 r. (kolonie i półkolonie).

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik obrazujący liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców Gminy. Wartość wskaźnika, z wyjątkiem delikatnego spadku w 2019 roku, corocznie systematycznie wzrastała (od 2019 do 2022 roku) – z poziomu 3,76 do poziomu 4,10. Ponadto warto zauważyć, że w badanym okresie wskaźnik dla Gminy był corocznie wyższy od wskaźnika przypisanego powiatowi ostrowskiemu. Dodatkowym pozytywnym trendem jest fakt, że w ostatnich 3 latach różnica pomiędzy tymi wartościami znacząco się powiększyła, co świadczy o większej aktywności mieszkańców Gminy w aspekcie zrzeszania się i tworzenia różnego rodzaju fundacji, stowarzyszeń czy organizacji społecznych.

Ryc. 42. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wójt Gminy Ostrów Wielkopolski od 2019 roku posiada ciało doradczo-opiniodawczych w postaci Rady Seniorów.

Gmina Ostrów Wielkopolski jest członkiem **5 związków, zrzeszeń i stowarzyszeń międzygminnych**. Są to:

- Stowarzyszenie „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego”,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Okno Południowej Wielkopolski”,
- Stowarzyszenie WOKiSS,
- Związek Gmin Wiejskich RP,
- Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego jest stowarzyszeniem zrzeszającym 3 jednostki samorządu terytorialnego – Miasto Ostrów Wielkopolski, Gminę Ostrów Wielkopolski, Gminę Odolanów. Jest także wspierane przez firmę prywatną – Kuźnia Ostrów. Stowarzyszenie od 2004 roku corocznie organizuje Konkurs Grantowy, który rozprowadza środki dla organizacji pozarządowych z terenu gmin członkowskich. Corocznie z pomocą dotacji udaje się wspomagać działania szeregu podmiotów np. Koła Gospodyń Wiejskich czy kluby sportowe.

Lokalna Grupa Działania „Okno Południowej Wielkopolski” jest drugim stowarzyszeniem międzygminnym, do którego należy Gmina Ostrów Wielkopolski. Działa od 2008 r., obecnie zrzeszając 7 gmin z województwa wielkopolskiego tj. Krotoszyn, Zduny, Sulmierzyce, Kobylin, Raszków, Ostrów Wielkopolski oraz Nowe Skalmierzyce. Grupa charakteryzuje się współpracą przy wdrażaniu strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Cele Stowarzyszenia to:

1. budowanie trójsektorowego partnerstwa i umacnianie potencjału społecznego,
2. wspieranie rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji, samoorganizacji i integracji społeczności lokalnej,

3. wspieranie wzrostu i poprawy jakości usług oraz atrakcyjności infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy,
4. przyczynianie się do wzrostu konkurencyjności gospodarczej, rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy, inicjowanie tworzenia pozarolniczych źródeł dochodów oraz promocja zatrudnienia poza rolnictwem,
5. pobudzanie aktywności lokalnych mieszkańców ukierunkowanych na rozwój edukacji kapitału ludzkiego, podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji oraz zaspakajania potrzeb społecznych i kulturalnych,
6. wspieranie działań na rzecz popularyzacji sportu i zdrowego stylu życia,
7. wyrównywanie szans osób starszych i dyskryminowanych grup społecznych,
8. wspieranie działań na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego,
9. wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz miejscowego krajobrazu,
10. wspieranie przedsięwzięć w zakresie rekreacji, turystyki i agroturystyki,
11. popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów i usług regionalnych,
12. umocnienie spójności terytorialnej i lokalnej tożsamości,
13. wspieranie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego i zdrowotnego.

Stowarzyszenie WOKiSS tj. Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych powstało w 1990 roku i stanowi najstarsze i największe stowarzyszenie samorządów w Polsce. Aktualnie zrzesza 276 jednostek lokalnych, w tym 246 gmin z woj. wielkopolskiego, lubuskiego, dolnośląskiego, łódzkiego i zachodniopomorskiego oraz 30 wielkopolskich powiatów. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz pomoc w podnoszeniu efektywności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, w szczególności poprzez:

- Działania edukacyjno-doradcze oraz informacyjno-wydawnicze skierowane do działających na rzecz jednostek samorządu terytorialnego osób, takich jak:
 - o osoby piastujące funkcje w organach jednostek samorządu terytorialnego,
 - o osoby piastujące funkcje w organach jednostek pomocniczych gmin,
 - o osoby zatrudnione w administracji samorządowej.
- Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego we wdrażaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania.
- Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych wspomagających zarządzanie.

Stowarzyszenie współpracuje z gminami w zakresie obsługi szkoleniowej. Dla wybranych grup zawodowych gmin i powiatów organizowane są szkolenia w ramach klubów zawodowych. Spotkania klubów są doskonałą okazją do wymiany doświadczeń zawodowych oraz pogłębienia wiedzy z zakresu aktualnej problematyki samorządowej. Ponadto służą także integracji środowiska samorządowego Wielkopolski.

Przy Stowarzyszeniu WOKiSS zostały powołane kluby:

- Wójtów Burmistrzów Prezydentów Miast i Starostów
- Przewodniczących Rad Gmin i Powiatów
- Sekretarzy Gmin
- Sekretarzy Powiatów
- Skarbników Gmin
- Skarbników Powiatów
- Informatyków Samorządowych.

Związek Gmin Wiejskich RP, którego członkiem jest Gmina Ostrów Wielkopolski, stanowi największą ogólnopolską organizacją skupiającą gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Związek tworzy szeroką platformę współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy gminami (kongresy, konferencje, grupy wymiany doświadczeń, baza dobrych praktyk, różnorodne formy współdziałania z wykorzystaniem technologii informatycznych). Na przestrzeni ostatnich lat ZGW RP intensywnie wspierał gminy w dostosowaniu się do

standardów unijnych, realizował różnorakie programy badawczo-analityczne, organizował liczne szkolenia, warsztaty i konferencje wspierające realizację gminnych zadań i doskonalące umiejętności przedstawicieli samorządów. Jego misją jest służba na rzecz społeczności gmin wiejskich a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na:

- rozwój demokracji lokalnej,
- stworzenie warunków lokalnego rozwoju gospodarczego,
- integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (SAKO), jest stowarzyszeniem zrzeszającym 25 jednostek samorządu gminnego i powiatowego z Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej województwa wielkopolskiego. SAKO pełni wobec władz regionalnych i krajowych funkcję Związku ZIT. Stanowi wspólną reprezentację jednostek samorządu terytorialnego wdrażających Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na podstawie dokumentu pn. „Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” z lipca 2013 r., zatwierdzonego przez Ministra Rozwoju Regionalnego. Podstawowym celem SAKO jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów członków SAKO, a w szczególności wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego tworzących SAKO oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Ostrów Wielkopolski zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Poradnia Zadoktora.PI (Poradnia (Gabinet) Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Indywidualna Praktyka Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej), ul. Daniszyn 127 Daniszyn;
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Lek. Stom. Sławomir Rogalski, ul. Sobótka 82 Sobótka;
- Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej (Ambulatorium, Ośrodek Zdrowia) ul. Sobótka 78 Sobótka;
- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Sanus (Gabinet Lekarza Poz, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej), ul. Szkolna 4 Lewków
- Renata Barczyńska Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poldental Stomatologia Ortodoncja, ul. Ostrowska 62 Wtórek;

Ponadto na terenie Gminy działają 4 apteki/punkty apteczne, tj.:

- Apteka, ul. Daniszyn 127 Daniszyn;
- Punkt Apteczny, ul. Sobótka 82 Sobótka;
- Apteka „Gorzycka”, ul. Ostrowska 95B Gorzyce Wielkie;
- Punkt Apteczny „Stylowy”, ul. Szkolna 4 Lewków.

Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest w Ostrowie Wielkopolskim. Jest to Szpitalny Oddział Ratunkowy przy ul. Limanowskiego 20-22. Ponadto działa także Lotnicze Pogotowie Ratunkowe – HEMS Ostrów Wielkopolski zlokalizowane pod adresem Michałków 1a Ostrów Wielkopolski.

Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, jednak współpracuje z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych takich jak: „Program edukacji zdrowotnej, wykrywania zakażeń HBV i HCV oraz szczepień przeciwko WZW typu B na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, program profilaktyczny dot. osteoporozy czy badań mammograficznych.

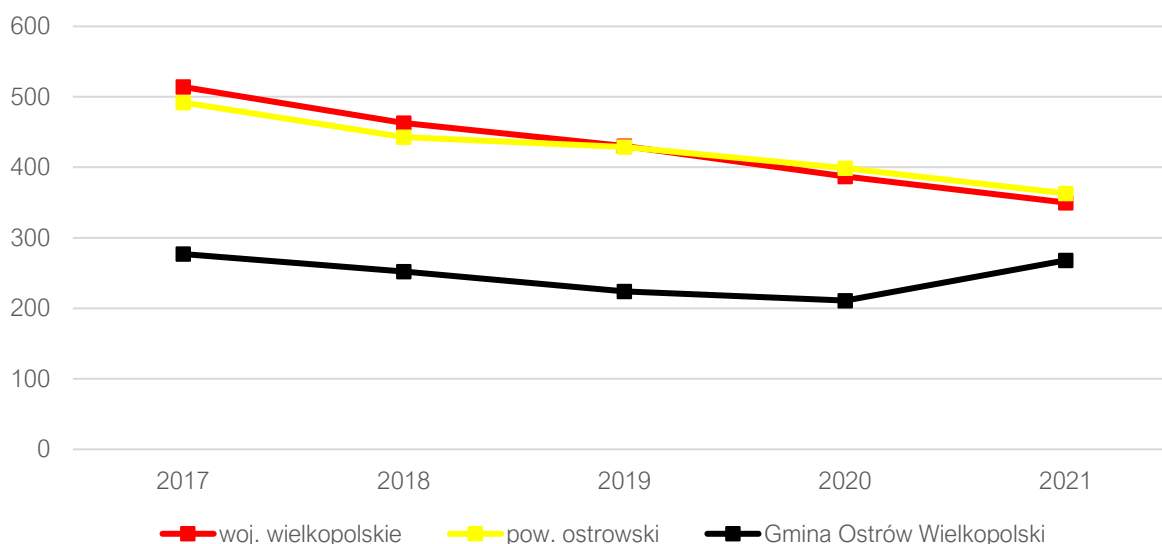
Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Ostrów Wielkopolski odpowiedzialny jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** w Ostrowie Wielkopolskim zlokalizowany przy Al. Powstańców Wielkopolskich 12. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim działa

na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Gminy Ostrów Wielkopolski uchwałą Nr XV/171/2000 z dnia 19 lipca 2000 r. oraz w oparciu o przepisy ustaw, w tym przede wszystkim ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

W 2022 roku Ośrodek objął pomocą społeczną 427 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (222 rodziny). Dodatkowo 289 osób (185 rodzin) objętych było pracą socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. W GOPS prowadzona jest także obsługa świadczeń rodzinnych (zasiłek rodziny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze, świadczenia rodzicielskie) czy świadczeń wychowawczych oraz „Karty Dużej Rodziny”, „Karty Seniora” oraz „Ostrowska Karta Rodziny 3+” (na mocy porozumienia międzygminnego z 2018 roku z Miastem Ostrów Wielkopolski). W 2022 roku wydano Wielkopolskie Karty Dużej Rodziny dla 130 osób, Karty Dużej Rodziny dla 491 osób oraz 266 Kart Seniora. Karta Seniora Gminy Ostrów Wielkopolski skierowana jest do mieszkańców powyżej 60. roku życia i ma na celu zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcenie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych, zwiększenie aktywności społecznej. Karta obejmuje system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień skierowanych do seniorów.

Na wykresie poniżej przedstawiono porównanie wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2021 w Gminie z analogicznym wskaźnikiem dla powiatu i województwa. Od roku 2017 do 2020 dostrzec można było tendencję spadkową dla wskaźnika zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie. W 2021 roku zaobserwowano jednak znaczny, alarmujący wzrost dla wartości przypadających na Gminę Ostrów Wielkopolski – do poziomu 268 (dla porównania w 2017 roku wskaźnik osiągnął w Gminie wartość 277). Warto podkreślić że wskaźnik dla Gminy od 2017 roku nieprzerwanie utrzymuje się znacząco poniżej jego analogicznych wartości dla powiatu ostrowskiego oraz województwa wielkopolskiego, jeżeli jednak obserwowany w Gminie wzrost utrzyma się na kolejne lata i zachowa swoje tempo wzrostu, w przeciągu kilku lat będzie posiadał już wartość przewyższającą analogiczną wartość zarówno dla powiatu, jak i województwa

Ryc. 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Ostrów Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy jest oparta o następujące dokumenty:

- **Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2025** – wyznacza cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski. Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie powstawaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz wynikających

z uzależnień behawioralnych, zredukowanie skali obecnie występujących konsekwencji zdrowotnych i społecznych związanych z uzależnieniami, a także podniesienie świadomości mieszkańców Gminy w zakresie dbania o zdrowie psychiczne.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Ograniczenie skali sięgania po substancje psychoaktywne oraz minimalizowanie problemu uzależnień behawioralnych.
 2. Wdrażanie nowoczesnych strategii profilaktycznych adekwatnych do poszczególnych grup odbiorców, tj. dzieci i młodzieży, rodziców, osób uzależnionych, etc.
 3. Zintensyfikowanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych.
 4. Regularne podnoszenie kompetencji i kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także wszystkich pozostałych podmiotów, których interdyscyplinarna działalność służy przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
 5. Prowadzenie systematycznej kontroli skali problemu uzależnień na terenie Gminy.
- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2021-2026.** Misją powyższej Strategii jest: uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych. Zakłada się:
 - stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
 - wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów, iż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami,
 - poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji,
 - zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia,
 - wzrost atrakcyjności Gminy Ostrów Wielkopolski jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia,
 - wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego,
 - wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej,
 - poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.
 - **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.** Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program adresowany jest do osób i rodzin, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej. W ramach Programu prowadzono działania mające na celu: zmniejszenie skali zjawiska

przemocy w rodzinie; zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; zwiększenie skali pomocy, wsparcia i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Wszystkie ww. dokumenty mają zostać poddane aktualizacji po upływie ich ram czasowych.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1234 z późn.zm.). Polityka mieszkaniowa na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski oparta została o zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Ostrów Wielkopolski, przyjęte Uchwałą nr XLII/414/2022 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 28 lutego 2022 r.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych będących w zasobie Gminy Ostrów Wielkopolski od 2018 do 2022 roku. Zauważyć można stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkań socjalnych – w przeciągu 5 lat ich liczba spadła z 11 do 5. Podobna zależność obserwowana była w przypadku mieszkań komunalnych, których liczba od 2018 do 2020 roku spadła o 8 lokali, z tym że od 2020 do 2021 roku ponownie wzrosła o 3 dodatkowe lokale. W 2022 roku Gmina dysponowała 63 mieszkaniami komunalnymi. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi 48 miesięcy. Gmina nie posiada mieszkań wspomaganych ani chronionych.

Tab. 29. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2016-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	68	68	60	63	63
Liczba mieszkań socjalnych	11	11	8	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

CZĘŚĆ 4: POTENCJAŁ ENDOGENICZNY GMINY

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030, str. 118), potencjał endogeniczny oznacza specyficzną dla danego obszaru (regionu, powiatu, gminy, obszaru powiązanego funkcjonalnie) cechę, która może być podstawą jego dalszego rozwoju (przynoszącą korzyści społeczne i ekonomiczne) nie tylko ze względu na obiektywnie korzystne uwarunkowanie, które stanowi, ale często także ze względu na fakt odróżniania danego obszaru od jego sąsiedztwa (potencjał endogeniczny jako cecha różnicująca obszary). Potencjał endogeniczny może być przewagą konkurencyjną i w ujęciu regionalnym może stanowić podstawę do budowy specjalizacji gospodarczej, natomiast w ujęciu lokalnym – powinien być podstawą dla budowy strategii rozwoju.

Podniesienie endogenicznego potencjału gminy opiera się na wykorzystaniu specyficznych uwarunkowań gminy (jego lokalnych potencjałów) do rozwoju lub wzmacniania jego walorów endogenicznych, w tym kulturowych i turystycznych, zapewniając zrównoważony rozwój regionu. Wśród potencjałów endogenicznych obszaru wyróżnić można dziedzictwo kulturowe, obiekty historyczne i współczesne stanowiące o rozpoznawalności i tożsamości miejsca, wydarzenia kulturalne skupiające mieszkańców i przyciągające przyjezdnych oraz budujące tożsamość i rozpoznawalność gminy, czy też zasoby przyrodnicze, takie jak krajobraz, flora, fauna, powietrze, które mogą być atrakcyjne do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku na łonie natury, szczególnie dla mieszkańców miast, którzy na co dzień mają do nich ograniczony dostęp.

Takimi potencjałami endogenicznymi dla Gminy Ostrów Wielkopolski są jej zasoby przyrodnicze i kulturowe, a także walory krajobrazowe: Na terenie Gminy występują formy ochrony przyrody zajmujące znaczną część całkowitej powierzchni zachodniej części Gminy, tj. : Rezerwat „Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dąbrowy Krotoszyńskie”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”. Ponadto w północno-zachodnim fragmencie Gminy znajduje się 8 pomników przyrody. Ze względu na walory przyrodnicze Gminy, utworzono tu **dwa piesze szlaki turystyczne oraz pięć tras rowerowych, a także jedną trasę konną**.

Pierwszy z nich na terenie Gminy biegnie z Ostrowa Wielkopolskiego, przez aleję dębową w Franklinowie i miejscowość Lewków, aż pod miejscowość Kwiatków, pod którą jego zakończenie łączy się ze szlakiem żółtym. W terenie posiada on oznaczenie **niebieskie**. Całość szlaku w Gminie (w jej północno-wschodniej części) posiada długość ok. 10,8 km.

Drugim szlakiem biegnącym częściowo na terenie Gminy jest **żółty szlak Jarocin - Pleszew - Gołuchów - Kępno - Gola**, posiadający całkowitą długość 208,5 km. W obszarze Gminy znajduje się fragment Sobótka - Smardów w północno-wschodniej części Gminy. W sumie fragment biegnący w granicach administracyjnych Gminy posiada długość ok. 21,5 km.

Operatorem obydwu szlaków pieszych jest PTTK.

W grupie szlaków rowerowych przebiegających przez obszar Gminy Ostrów Wielkopolski znajduje się:

Szlak czerwony „Dookoła powiatu Ostrowskiego”, posiadający łączną długość prawie 200 km, przebiega przez zachodnią część Gminy w kierunku południowym przez miejscowości Chruszczyny oraz Cegły, a także przez część północno-wschodnią przez Sobótkę oraz Gutów. W granicach Gminy jest to w sumie odległość prawie 15 km.

Transwielkopolska Trasa Rowerowa (TTR) – odcinek południowy, poprowadzona została przez Gminę w jej północno-wschodniej części. Fragment trasy łączącej najdalej wysunięte na północ i południe części województwa wielkopolskiego, przez Gminę biegnie w kierunku północno-wschodnim przez miejscowości Kołatajew, Lewków i Kwiatków. Posiada on długość ok. 6,5 km.

Szlak żółty im. Fryderyka Chopina Ostrów Wielkopolski - Antonin, o całkowitej długości prawie 60 km, na terenie Gminy rozpoczyna się w miejscowości Karski, biegnie przez Lewków do miejscowości Kwiatków, posiadając długość ok. 4,5 km.

Ponadto przez obszar Gminy przebiegają w niewielkim fragmencie również kolejne dwa szlaki rowerowe: **„Krotoszyńskie Dąbrowy” o oznaczeniu zielonym** w lesie w sąsiedztwie miejscowości Chruszczyny (ok. 4,6 km) oraz **Przybysławice - Śliwniki o oznaczeniu czarnym** z Ostrowa Wielkopolskiego przez Las Bagatela oraz Trąbki (ok. 3,8 km). Za oba odpowiedzialne jest PTTK Ostrów Wielkopolski.

Trasa konna biegnąca przez Gminę stanowi fragment trasy wyznaczonej na terenie całego powiatu ostrowskiego. Szlak rozpoczyna w Sadowiu w gminie Ostrów Wielkopolski oraz w Strzyżewie w gminie Sieroszewice. Oba dojazdy łączą się przy Leśniczówce Kłady koło Chynowej w gminie Przygodzice. Szlak przebiega w powiecie ostrowskim przez ok. 100 kilometrów, kolejno przez gminy: Ostrów Wielkopolski, Sieroszewice, Przygodzice, Odolanów i Sośnie. Na odcinku tym ulokowanych jest kilka gospodarstw agroturystycznych, które mogą służyć jako miejsca postoju lub noclegu na trasie. Ponadto w miejscowości Wtórek (północno-wschodnia część Gminy) znajduje się ośrodek hodowlano-jeździecki.

Potencjał turystyczny i krajoznawczy Gminy Ostrów Wielkopolski jest również związany z jej walorami kulturowymi. Na obszarze Gminy znajduje się kilkanaście cennych historycznie obiektów. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 20 obiektów, a do rejestru zabytków prowadzonego przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu wpisanych zostało 15 obiektów (w tym 20 numerów rejestrowych istniejących zabytków nieruchomych) tj.:

W miejscowości **Czekanów (leśniczówka Bagatela)**:

- zespół pałacowy:
 - pałacyk myśliwski, XVIII/XIX, 1887, nr rej.: 1450/A z 8.06.1973
 - park, 1 poł. XIX, nr rej.: 74/Wlkp/A z 11.01.2002

W miejscowości **Czekanów**:

- dwór, XIX/XX, nr rej.: 720/A z 14.12.1995

W miejscowości **Górzno**:

- kościół par. św. Mateusza, drewn., 1755, nr rej.: kl.-IV-73/54/54 z 19.05.1954 oraz 571/A z 22.01.1991
- zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: 339/A z 29.10.1968:
 - pałac
 - park

W miejscowości **Gutów**:

- zespół dworski, nr rej.: 506/A z 5.03.1990:
 - dwór, poł. XIX, pocz. XX, odbudowany po 1998 (dec. ruina)
 - park, poł. XIX - XX

W miejscowości **Lewków**:

- kaplica grobowa z kryptą rodziny Lipskich, na cmentarzu kościelnym, 1672, nr rej.: 1056/Wlkp/A z 1.06.2018
- zespół pałacowy:
 - pałac, 1788-91, nr rej.: I-4/4/51 z 20.07.1951
 - 2 oficyny, 1790, nr rej.: 79/A z 15.06.1965
 - park, k. XVIII, nr rej.: jw.
 - 2 budynki gospodarcze, XIX, nr rej.: 153/A z 16.07.1968 (1 budynek nie istnieje)
- d. ochronka, ul. Szkolna 1, 2 poł. XIX, nr rej.: 637/A z 31.12.1991

W miejscowości **Radziwiłłów**:

- zespół dworski, nr rej.: 766/Wlkp/A z 2.10.2009 :
 - dwór , 1879, k. XIX
 - park, 2 poł. XIX

W miejscowości **Sobótka**:

- kościół pw. Narodzenia NMP, k. XIII, 1783-90, nr rej.: kl-IV-73/64/53 z 30.10.1953
 - dzwonnica, drewn., 1797, nr rej.: 134/A z 16.07.1968
- zespół pałacowy, nr rej.: 1411/A z 1.03.1973:
 - pałac, 1898-99
 - park, 2 poł. XIX

W miejscowości **Szczyrby**:

- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, drewn., 1762, XX, nr rej.: 522/A z 31.12.1990
 - dzwonnica, drewn., XVIII, nr rej.: jw.

W miejscowości **Topola Mała**:

- spichrz dworski, pocz. XIX, nr rej.: 914/A z 20.02.1970

W miejscowości **Wysocko Wielkie**:

- kościół par. pw. Podwyższenia Krzyża, XVI, 1684, nr rej.: 521 z 31.12.1990
 - plebania, 1 poł. XIX, nr rej.: 915/A z 20.02.1970
- dwór, poł. XIX, nr rej.: 723/A z 27.12.1995.

Dodatkowo obszar Gminy jest bardzo bogaty w liczne stanowiska archeologiczne. Reprezentują one różne okresy, od neolitu po średniowiecze oraz kultury pradziejowej, łużycką, przeworską, prapolską i polską. Między innymi są to cmentarzyska z okresu kultury pucharów lejkowatych, kultury łużyckiej, a także osady i punkty osadnicze o dużej wartości.

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków należą **zespoły pałacowe w miejscowościach Sobótka, Lewków i Ieśniczówce Bagatela (m. Czekanów), dwory w Czekanowie i Gutowie oraz kościoły w miejscowościach Sobótka i Wysocko Wielkie.**

Zespół pałacowy w Sobótce składa się z pałacu wybudowanego w latach 1898-1899 oraz parku z II poł. XIX w. Pałac wzniesiony został na planie prostokąta w stylu eklektycznym o formach neorenesansowych, neobarokowych i secesyjnych. W majątku należącym pierwotnie do von Stieglerów zainicjowano doświadczalną hodowlę roślin, którą do dziś kontynuuje firma Hodowla Roślin Sobótka Sp. z o.o. będąca obecnym właścicielem pałacu i kompleksu folwarcznego. W maju 2011 r. w pałacu doszło do pożaru, w wyniku którego zniszczeniu uległy pomieszczenia na parterze obiektu. Park o powierzchni ok. 6,6 ha również pozostaje w rękach prywatnych. Jest on dostępny dla mieszkańców jedynie w godzinach pracy spółki.

Kolejnym z zespołów pałacowych jest obiekt zlokalizowany w miejscowości **Lewków**. Składa się on z pałacu, 2 oficyn oraz budynku gospodarczego. Pałac Lipskich w Lewkowie znany jest również z założenia parkowego. Pałac wzniesiony został w latach 1786-1791 w stylu klasycystycznym, będąc jedną z pierwszych rezydencji wybudowanych w tym stylu w Wielkopolsce. Jego fundatorem był Wojciech Lipski, od 1776 adiutant generała króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Sam budynek wybudowany został na rzucie prostokąta z czterokolumnowym wgłębnym portykiem jońskim z trójkątnym tympanonem. Jest murowany i piętrowy. Jednak najbardziej oryginalną cechą powyższego pałacu i zjawiskiem unikalnym na terenie całej ówczesnej Polski stanowi sposób opracowania elewacji. Ozdobiono została ona obficie dekoracją sztukatorską, malarską oraz rzeźbą pełnoplastyczną. Program dekoracyjny nawiązuje do rzemiosła wojennego (elewacja frontowa) oraz rodowo-heraldycznego. W 1939 roku pałac zajęło wojsko niemieckie, czego pochodną było ograbienie wnętrza pałacu z większości mebli, dzieł sztuki, pamiątek narodowych czy księgozbioru. W późniejszym okresie budynek przejęła Armia Czerwona, następnie lokowane w nim były różne instytucje państwowe. Pałac został wpisany do rejestru zabytków w 1951 roku, a w latach 1973-1987 przeszedł generalny remont. Następnie przejęło go Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej w Kaliszu tworząc oddział muzeum pn. Zespół Pałacowo-Parkowy w Lewkowie, działający do tej

pory. Zwiedzanie obiektu możliwe jest w sezonie letnim od wtorku do piątku w godzinach 10:00-15:00 oraz 10:00-17:00 w weekendy.

Trzeci z zespołów pałacowych stanowi **Pałac Bagatela Książąt Radziwiłłów w Czekanowie (leśniczówka Bagatela)** wraz z zabytkowym parkiem. Pochodzi on z przełomu XVIII i XIX wieku, kiedy to został wzniesiony przez ówczesnego właściciela majątku, Michała Biernackiego herbu Poraj. W tejże rodzinie pałac znajdował się do 1877 roku. Później przeszedł on w ręce Ferdynanda Radziwiłła i pozostał we władaniu Książąt Radziwiłłów aż do połowy XX w. Po II Wojnie Światowej majątek przejęły Lasy Państwowe, a od 1985 r. znajduje się on w rękach prywatnych. Od 2001 roku obiekt wykorzystywany jest jako miejsce organizacji wydarzeń firmowych i prywatnych m.in. wesel. Pierwotnie budynek był parterowy, z jedynie środkową częścią dwukondygnacyjną, później przebudowany został na piętrowy pałacyk myśliwski w stylu klasycystycznym.

Dwór w Czekanowie, powstały w latach dwudziestych XX wieku, zlokalizowany jest przy ul. Środkowej 33. Jest to budynek parterowy, z wysuniętą częścią fasady. Posiada on dwa ryzality z trójkątnymi frontami pomiędzy którymi umieszczono wgłębiony ganek dwukolumnowy. Obiekt, wzniesiony na rzucie zbliżonym do liter L, nakryty został dachem czterospadowym. Wokół znajduje się mały park krajobrazowy z początku XX wieku. Wśród starodrzewia znajdują się m. in. sosny, klony oraz lipy. Od 1959 roku znajdowało się w nim przedszkole publiczne, jednak w 2012 roku zostało ono przeniesione do innego, nowszego budynku.

Dwór w Gutowie wybudowany został w 1895 roku w stylu eklektycznym przez rodzinę Mendelsohnów. Na przełomie XIX i XX wieku ponownie rozbudowany z użyciem form neoromańskich i neogotyckich. Złożony z kilku zróżnicowanych brył na rzucie litery L, posiada on czterokondygnacyjną wieżę narożną. W jego sąsiedztwie wytworzono założenie parkowe o powierzchni 5 ha. Po II Wojnie Światowej, podobnie jak opisywany powyżej Pałac Bagatela, przeszedł w ręce Państwa, a dokładniej Państwowego Gospodarstwa Rolnego. W 1995 roku wykupiony został przez prywatnego inwestora, który rozpoczął gruntowną restaurację zarówno samego dworku, jak również parku. Obecnie działa w nim agroturystyka pod nazwą „Zamek Gutów”. W 2018 roku w ramach XII edycji Konkursu na najlepszy obiekt turystyczny na obszarach wiejskich w Wielkopolsce organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, kompleks pałacowo-parkowy został najlepszym obiektem agroturystycznym w Wielkopolsce. Zwyciężył w kategorii: obiekt bazy noclegowej o charakterze wiejskim.

Kościół parafialny Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa w Sobótce powstał już pod koniec XIII w. i należy do najstarszych kościołów w regionie. Świątynia została zbudowana z cegły w układzie wendyjskim w dolnych partiach ścian oraz gotyckim. W 1520 r. prawdopodobnie nastąpiła wymiana ściany frontowej kościoła, a w latach 1783-1790 kościół został poddany przebudowie – dodano transept, nowe prezbiterium, podwyższono zakrystię oraz podzielono wnętrze na 3 pseudonawy o sklepieniu beczkowym. W 1797 r. przy kościele zbudowana została drewniana dzwonnica. Kolejna przebudowa nastąpiła po ok. stu latach – do nawy od zachodu w 1893 r. dostawiona została kruchta, a w 1900 r. położono w kościele nową ornamentowaną posadzkę. Po 2000 r. miał miejsce remont dzwonnicy. Ponadto wartym wyróżnienia jest znajdujący się od północy w budynku wczesnogotycki, ostrołukowy portal. Obecnie w kościele sprawowany jest kult religijny w obrządku rzymsko-katolickim, a świątynia stanowi kościół parafialny Parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa w Sobótce.

Kolejną świątynią wpisaną na listę Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest **Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Wysocku Wielkim**. Wybudowany został w stylu późnogotyckim prawdopodobnie na początku XVI w. Następnie poddany restauracji oraz podwyższeniu około roku 1684. Świątynia została wzniesiona na wzgórzu, na którym według podań wcześniej organizowany był kult pogański. Pierwotny kościół był prawdopodobnie wykonany z drewna, jednak współcześnie zachowana budowla posiada bryłę wykonaną z murowanej cegły. Jest on jednonawowy, z węższym prezbiterium. Od zachodu i południa przy nawie znajdują się kruchty. W kościele znajdują się dwa boczne, późnobarokowe ołtarze z końca XVIII wieku oraz rokokowa ambona z końca XVIII wieku, wykonana z jednego pnia dębu. Podobnie jak kościół w Sobótce, również ten zabytek zachował swoją pierwotną funkcję świątyni obrządku rzymsko-katolickiego – do dziś stanowi on kościół parafialny parafii pod tym samym wezwaniem.

Dostrzega się więc wysokie walory przyrodnicze i rekreacyjne, mogące sprzyjać dalszemu rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej czy agroturystyki. Wymagane będą jednak odpowiednie działania w tym

zakresie np. poszerzenie oferty szlaków turystycznych w granicach Gminy czy poprawa stanu infrastruktury towarzyszącej. Istniejące szlaki turystyczne i rowerowe nie są jednak dostatecznie wypromowane, przez co są mało uczęszczane. Wpływa na to dodatkowo ich niewystarczające zagospodarowanie w punkty do wypoczynku, a także ich dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. O ile szlaki piesze: żółty i niebieski, oraz szlaki rowerowe: czerwony, żółty, zielony, czarny, Transwielkopolska Trasa Rowerowa są dobrze oznaczone, o tyle istnieje również szlak rowerowy, który nie posiada takiej infrastruktury i w większości nie jest przez to użytkowany (łączy on miejscowości Franklinów – Karski-Lewków – Kwiatków – Gutów – Sobótka – Borowiec – Górzenko – Górzno – Szczury – Franklinów – Lewkowiec – Łakociny – Daniszyn – Cegły – Mazury – Chruszczyny – Gorzyce Wielkie – Topola Mała – Wysocko Wielkie – Sadowie – Nowe Kamienice – Wtórek – Czekanów). Ponadto stan techniczny nawierzchni oraz brak zachowania ciągłości trasy uniemożliwia swobodne i bezpieczne przemieszczanie się po szlaku.

Załącznik 2: Lista projektów IIT

Tytuł projektu:	Utworzenie Gminnego Szlaku Rowerowego po terenie Gminy Ostrów Wielkopolski
Beneficjent:	Gmina Ostrów Wielkopolski
Numer działania:	Działanie FEWP.07.03.Kultura i turystyka
Typ projektu:	4. Działania na rzecz publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych na obszarach innych niż miejskie
Odniesienie do celu w Strategii:	Cel operacyjny II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów
Zakres działań:	Budowa oraz modernizacja nawierzchni ścieżki rowerowej poprzez zastosowanie nawierzchni z kruszyw i miejsc postojowych na szlaku (ławki, stoły, wiaty rowerowe). Stworzenie systemu oznakowania szlaku, w tym stworzenie aplikacji mobilnej z mapą wskazującą główne atrakcje i miejsca odpoczynku na szlaku, mapą tradycyjną. Pozwoli to na rozwój oferty turystycznej na szlaku i organizację wydarzeń i imprez we współpracy ze Stowarzyszeniem dla Promocji Kultury i Edukacji Qltura21, Zrzeszeniem LZS Gminy Ostrów Wielkopolski i Gminnym Ośrodkiem Kultury w Wysocku Wielkim w ramach jego funkcjonowania.
Uzasadnienie projektu pod kątem wykorzystania potencjału gminy w zakresie turystyki i kultury	Szlak rowerowy przebiega przez całą Gminę Ostrów Wielkopolski, jednak nie jest on dostatecznie oznaczony i dostosowany do bezpiecznej jazdy rowerem przez co znalezienie i użytkowanie tego szlaku jest znacznie ograniczone. Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w sąsiedztwie miasta Ostrowa Wielkopolskiego, ale jednocześnie miasto rozwarstwia gminę na dwie części. Szlak rowerowy daje możliwość wykorzystania potencjału endogenicznego i poznania potencjału kulturowego znajdującego się na terenie gminy. Na szlak będzie można wjechać z każdego sołectwa w gminie, doprowadzając do skomunikowania najważniejszych miejscowości gminnych: Franklinów – Karski-Lewków – Kwiatków – Gutów – Sobótka – Borowiec – Górzeńko – Górzno – Szczury – Franklinów – Lewkowiec – Łąkociny – Daniszyn – Cegły – Mazury – Chruszczyny – Gorzyce Wielkie – Topola Mała – Wysocko Wielkie – Sadowie – Nowe Kamienice – Wtórek – Czekanów, które są istotne z punktu widzenia wartości kulturowych w Gminie. Część trasy przewiduje się przygotować łącznie z nawierzchnią bitumiczną. Natomiast reszta szlaku będzie przebiegała drogami gruntowymi (las, łąki), w tym celu planuje się na gruntach należących do gminy utwardzenie najgorszych odcinków w celu łatwiejszego poruszania się rowerem. Ponadto szlak rowerowy będzie również łączyć się ze szlakiem położonym w części Gminy Raszków, z którą Gmina Ostrów Wielkopolski będzie prowadzić współpracę. Na trasie szlaku znajdują się pałace, zabytkowe kościoły drewniane i murowane, tj. Pałac Lipskich w Lewkowie, Pałac w Gotowie, Pałac w Sobótce, Kościół neogotycki w Sobótce, Drewniany kościół w Górzeńku, Drewniany kościół w Szczurach, Dąbrowa w Chruszczynach, Kaplica w Kwiatkowie i Lotnisko w Michałkowie. Trasa zaprojektowana jest częściowo przez ścieżki leśne, polne, które uczęszczane są przez mieszkańców Gminy oraz gmin sąsiednich. Polepszenie skomunikowania tych miejscowości pozwoliłoby na poprawę ich atrakcyjności dla mieszkańców i turystów, a także zachęcenie do prowadzenia zdrowego stylu życia. Ponadto szlak zakłada utwardzenie wybranych części kruszywem lub warstwą bitumiczną w celu podniesienia bezpieczeństwa, podniesienie stanu technicznego ścieżki pozwoli na pełne jej wykorzystanie jako alternatywnego środka transportu w stosunku do samochodu.

	Stworzony system oznakowania szlaku (oznaczenia, aplikacja mobilna, tablice) będą dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem dla promocji kultury i edukacji Qltura21, Zrzeszeniem LZS Gminy Ostrów Wielkopolski oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Wysocku Wielkim, na szlaku zostanie wypracowana oferta sportowa i kulturalna, z której będą mogli korzystać mieszkańcy i turyści korzystający ze szlaku.			
Wartość projektu:	Całkowita	Dofinansowanie	Wkład własny	
	2.500.000,00	1.750.000,00	750.000,00	
Źródła finansowania:	• budżet Gminy Ostrów Wielkopolski, • Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, Działanie 07.03, • pozostałe środki zewnętrzne, m.in. dotacje krajowe, kredyty, pożyczki			
Zakładane efekty projektu:	Nazwa	Jednostka	Wartość początkowa	Wartość docelowa
	Wskaźniki produktu			
	Długość odnowionych szlaków turystycznych	km	0	40
	Długość utworzonych szlaków turystycznych	km	0	65
	Wskaźniki rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	os./rok	200	5 000
	Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	0	1

Załącznik 3: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030

Szanowni Państwo,
W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2024-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						

Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wypożyczenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						

Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
 - ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
 - ☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
 - ☐ rozbudowa oświetlenie ulicznego
 - ☐ rozwój infrastruktury sportowej
 - ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
 - ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
 - ☐ rozwój sieci gazowej
 - ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
 - ☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
 - ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
 - ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
 - ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
 - ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
 - ☐ stworzenie dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
 - ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
 - ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
 - ☐ zmniejszenie bezrobocia
 - ☐ promocja gminy
 - ☐ inwestycje w rozwój turystyki
 - ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
 - ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
 - ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
 - ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
 - ☐ rozwój kultury
 - ☐ aktywizacja osób starszych
 - ☐ inne (*jakie?*)
-

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
☐ mężczyzna

Wiek:

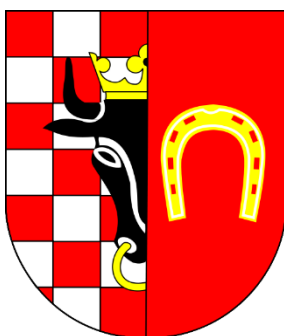
- ☐ poniżej 18 lat
☐ 18-25 lat
☐ 26-35 lat
☐ 36-45 lat
☐ 46-55 lat
☐ 56-65 lat
☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń/student
☐ rolnik
☐ przedsiębiorca
☐ osoba pracująca
☐ osoba bezrobotna
☐ emeryt / rencista
☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem gminy
☐ nie jestem mieszkańcem gminy

*Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych,
Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!*

Załącznik 4: Tabela ewaluacyjna

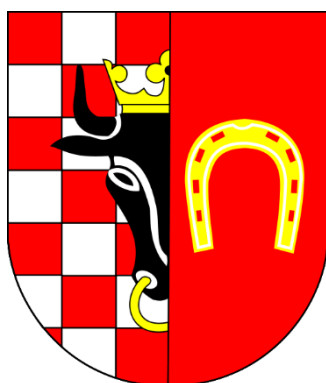
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.I. Bezpieczni mieszkańcy Gminy Ostrów Wielkopolski	Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty				
	Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej				
	Zwiększenie współpracy z Policją w zakresie bezpieczeństwa w Gminie.				
I.II. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa	Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych				
	Montaż energooszczędnego oświetlenia ulicznego, w tym wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne				
	Współpraca z zarządami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy infrastruktury drogowej ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Gminy				
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych oraz stacji uzdatniania wody				
	Inwentaryzacja i modernizacja sieci melioracyjnej oraz rozwój sieci retencyjnej				
	Kontynuacja programów dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków				
	Współpraca z odpowiednimi podmiotami w zakresie rozwoju sieci gazowej i sieci Internetu szerokopasmowego				
I.III. Zapewnienie dostępności i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń	Stworzenie Planu Ogólnego Gminy oraz aktualizacja Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego				
	Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref inwestycyjnych i osiedleńczych oraz terenów rekreacyjnych w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne				
	Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych				
	Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie transportu zbiorowego w Gminie, tworzeniu wspólnych rozwiązań komunikacyjnych, zabiegania o kluczowe inwestycje infrastrukturalne, a także wypracowywania wspólnego stanowiska wobec ich kształtu, przebiegu i położenia				
	Zwiększenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie uwzględniające potrzeby mieszkańców				
	Opracowanie strategii rozwoju lotniska w Michałkowie				
I.IV. Gmina Ostrów Wielkopolski przyjazna środowisku	Wprowadzenie rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury				
	Rozwój gospodarki niskoemisyjnej poprzez wdrażanie rozwiązań energooszczędnych w sektorze publicznym – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej				
	Rozwój odnawialnych źródeł energii i ich promocja wśród mieszkańców i przedsiębiorców				
	Dalsze wsparcie informacyjne i finansowe odbiorców indywidualnych w zakresie wymiany źródeł ciepła				
	Dalszy rozwój bazy czujników jakości powietrza				
	Podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez edukację ekologiczną mieszkańców (dystrybucja plakatów, informatorów, konkursy, wydarzenia promujące ekologię)				
	Powstanie PSZOK na terenie Gminy i rozwój systemu segregacji odpadów				

	Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci				
	Włączenie się Gminy w działania na rzecz budowy spalarni odpadów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej				
	Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski w zakresie kształtowania i wdrażania wspólnego systemu przyrodniczego				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.I. Rozwinięta gospodarczo Gmina Ostrów Wielkopolski	Inicjowanie nowych stref działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych				
	Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw				
	Utworzenie sektora wsparcia dla przedsiębiorców – Forum Przedsiębiorczości				
	Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie kreowania wspólnej polityki rozwoju gospodarczego				
II.II. Gmina Ostrów Wielkopolski z wypromowaną ofertą rekreacyjną dla mieszkańców i turystów	Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejących terenów rekreacyjnych oraz obiektów zabytkowych i historycznych				
	Rozwój sieci dróg rowerowych we współpracy z zarządem dróg powiatowych, wojewódzkich i GDDKiA				
	Tworzenie nowych i promocja istniejących tras pieszych, rowerowych i konnych w oparciu o gminne zabytki, ważne miejsca oraz uwarunkowania przyrodnicze wyposażonych w infrastrukturę szlaku turystycznego				
	Opracowanie wspólnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami działającymi w tej dziedzinie				
	Wsparcie i współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami tworzącymi ofertę rekreacji dla mieszkańców Gminy				
	Promocja oferty produktów lokalnych				
	Organizacja projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa				
	Przeprowadzenie prac renowacyjnych zabytków będących w zasobie gminnym oraz wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie				
	Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi w aspekcie rozwoju gospodarczego i turystycznego				
	Kontynuacja współpracy z Miastem Ostrów Wielkopolski m.in., w zakresie budowy i promocji kompleksowej oferty turystycznej				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca	Utworzenie Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy				
	Poszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim skierowanej dla seniorów				
	Współpraca z podmiotami medycznymi w celu zwiększenia dostępności do usług medycznych i opiekuńczych				
	Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej i usług rehabilitacyjnych				
	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez zwiększenie dostępu do opieki wytchnieniowej i asystenta osoby z niepełnosprawnością				
	Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych				
	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp.				
	Utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego mającego na celu bieżące informowanie o organizowanych bezpłatnych i dostępnych badaniach, zabiegach i szczepieniach dla mieszkańców z różnych grup wiekowych				
	Dalsza współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla mieszkańców				
	Pomoc dla osób niesamodzielnych oraz starszych w zakresie organizacji dowozów do placówek specjalistycznych				
	Zwiększenie i modernizacja zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych				
	Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych				
	Dalszy rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych				
III.II. Rozwój i edukacja dla każdego	Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych i w systemie nauczania oraz poprzez aktywne uczestnictwo w projektach oświatowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł				
	Zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3				
	Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży				
	Wsparcie dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami				
	Utworzenie w wybranych placówkach nauczania podstawowego klas kierunkowych np. sportowych				
	Doposażanie obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych				
	Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli				
	Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców				
	Poszerzenie oferty nauki języków obcych dla mieszkańców				

	Kształtowanie postaw przedsiębiorczości m.in. poprzez włączenie mieszkańców w zajęcia z doradztwa zawodowego				
	Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu				
	Wsparcie inicjatyw i współtworzenie oferty edukacji i możliwości rozwoju dla seniorów				
	Rozwój wolontariatu na rzecz kształtowania postaw liderek i obywatelskich				
	Analiza i dostosowanie sieci szkół i obwodów szkolnych do zmieniającej się sytuacji demograficznej Gminy				
III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa	Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu i jego filii				
	Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych				
	Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej				
	Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej				
	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej				
	Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej odpowiadającej oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców z różnych grup wiekowych – dla dzieci i młodzieży, dorosłych i seniorów na terenie całej Gminy				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne				
	Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturalnego wśród mieszkańców				

Urząd Gminy Ostrów Wielkopolski

ul. Gimnazjalna 5

63-400 Ostrów Wielkopolski

kancelaria@ostrowwielkopolski.pl

<https://www.ostrowwielkopolski.pl>